

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izveniši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštva telefon št. 85.

Rector magnificus — po- nižan sluga „Südmark“.

Na Dunaju, 8. jan.

Za zloglasnim graškim rektorjem je nastopil se »rektor magnificus« dunajske univerze ter razžalil vse slovensko dijaštvo in ves slovenski narod. Vrgel je raz sebe častno obleko čuvarja in branitelja resnične, objektivne znanosti, ter oblekel ponižno lakajsko obleko kot ponižni sluga nemško-nacionalnega šovinizma, kot hlapce različnih nemških »Volksratov«, »Südmark« in »Schulvereinov«. Res daleč je zabredel nje »magnificenca«, rektor prve in najslavnejše avstrijske univerze Exner! V resnici so nemški znanstveniki lahko ponosni na rektorja one univerze, ki varuje takomenovani nemški značaj univerze z batinami buršev in z barbarskim nasiljem nemško-nacionalnega dijaštva.

Zgodil se je sledeči slučaj. Prišel je od društva »Südmark« dopis na rektorja in rektor je ponižno priklonil glavo in dal nabiti sledeči razglas:

Št. 742 ex 1908./9.

Dunaj, 21. grudnia 1908.

Razglas.

Društvo »Südmark« je z dopisom z dne 17. decembra 1908 naznanilo semkaj sledeče:

Po dosedanjih izkušnjah in zlasti po poročilih nemškega narodnega sveta za Spodnje Štajersko se je treba resno bati, da se bodo zaradi pomanjkanja nemških, drugega deželne jezika nezmožnih prosilcev za sodnijske službe v jezikovno mešanih krajih nameščali v sodnijskih službah Slovenci, in sicer tudi tedaj, ako to ne bi bilo ljubo justični upravi (auch dann, wenn selbst der Justizverwaltung dies nicht erwünscht wäre). Ze v najbližjem času se bo oglasilo veliko število slovenskih pravnih praktikantov in avskultantov za službovanje pri sodnih dvorih v Mariboru in Celju. Zdi se nujno potrebno, da na to pravočasno opozorimo in preskrbimo pomoč. Društvo »Südmark«, kakor tudi nemški narodni svet za Spodnje Štajersko, bo sta takim prosilec, ki nameravajo službovati pri enem ali drugem imenovanih sodnih dvorov, s podporami pomagala, da se gospodarsko osamosvojijo. Prosi se, da vzamete to na znanje in na primeren način skrbite za razširjenje tega poročila.

Nemški prosilci za sodnijske službe (pravni praktikanti, avskul-

tanti in notarski kandidati) naj se obrnejo na predsednika nemškega narodnega sveta za Spodnje Štajersko, gospoda dr. Gustava Delpina, odvetnika v Ormožu.

To dajem akademikom na znanje.

Menzel m./p.

Exner m./p.

Zopet nov kriče dokaz, da so v naši državi absolutni gospodarji »Volksrati«, katerim se morajo klanjati vse oblasti, katerim morajo hlapčevati celo akademične oblasti! Ljudje, ki so poklicani v to, da skrbijo za znanstveni napredek avstrijskih narodov, ki bi morali biti vzvišeni nad vsakim strankarstvom, ki bi morali presojati vse javno življenje v Avstriji z visokega stališča objektivne znanosti, ti ljudje se dajo izrabljati v strankarske politične in nacionalne namene, ti ljudje se dajo voditi od nacionalnega sovraštva in stojijo pod absolutno komando zagriženih nemških petelinov. Dunajski rektor je s tem razglasom pokazal, kaka je uprava avstrijskih univerz, ki si postavljajo na čelo nacionalne hujskače. Prekoračil ni samo meje objektivne znanosti, ampak prestopil je tudi delokrog, ki mu je določen kot rektorju znanstvenega zavoda. Kdo je dovolil rektorju kot uradni osebi, da se meša v politične boje, kdo mu je dal pravico, nastopati na vseučilišču kot germanski agitator?

Slovensko dijaštvo si bo dobro zapomnilo ta naše narodne pravice in naš narodni čut teptajoči razglas! Odslej naprej ne bo videlo v rektorju zastopnika vede, ampak ga bo smatralo za nemškega strankarskega agitatorja. In po tem svojem prepričanju bo tudi nastopalo v prihodnje. Morda ne leži vsa krivda samo na rektorju, ampak je glavni krivec njegov pisarniški ravatelj dr. pl. Blumauer; slovensko dijaštvo pa ne zasleduje povzročitelja tega razglašila, dovolj mu je, da je dal rektor svoj podpis pod tako strankarsko agitacijo in zato mora biti rektor sam za vse odgovoren.

Ta žalitev je spekla v dušo slovensko dunajsko dijaštvo, obenem pa ga je opozorila na to, pod kakšnim vodstvom mora znanstveno delovati. Razkrila je vso umazanost nemške politike. Ako se da rektor izrabljati v take namene, kakšna je potem ona tako visoko slavljenjena nemška kultura, nemška znanost?

Poiskati si moramo zadoščenja, dati moramo duška svojemu ogorčenju! Mirno in dostojno hoče slovensko dijaštvo zahtevati svojih pravic

pri vseh odločujočih faktorjih; ne bomo sicer uprizarjali barbarskih bojev na že tolikokrat profaniranih tleh dunajske avle, ker upamo, da se bo dalo na drug način kaj doseči. Zahvaljujemo se njega magnificenci, da nas je tako opozoril na pretežno nevarnost; obenem pa najodločnejše prosimo vse gospode poslance in vse kompetentne kroge, da se energičneje zavamejo za to, da dobi slovensko ljudstvo slovensko uradništvo, tudi v Mariboru in Celju, wenn selbst der Justizverwaltung dies nicht erwünscht wäre.

Slovensko ljudstvo naj pa stoji krepko in odločno ob strani svojih poslancev in svojega dijaštva! Le splošni, složni nastop vsega slovenskega naroda nam more pripomoči do realnih uspehov.

Naša narodna obramba.

Kaj je z »Našo Stražo«?

Ko so se vsled krvavih dogodkov polegali valovi političnega strankarstva, pojavila se je na obzorju zopet prevažna ideja naše skupne narodno-politične obrambe; spomnili smo se zaspale prepotrebne »Naše Straže«. Ne preiskujemo, kdo je zakrivil, da je društvo takoj po rojstvu odrevenelo; odpuštimo in pozabimo, a sedaj se lotimo složno in z združenimi močmi, da zbudimo društvo k agilnemu delu. Dela je ogromno. Mi dremljemo, dočim sovražnik bdi in dela noč in dan na našo pogubo. Obmejnih Slovencev se je lotila skoraj upravičena letargija, ker so bili vsi njihovi obupni klici zaman. Imeli smo zanje sočutje in tolažilne besede, a dejansko jim nismo znali pomagati. Nemško bojno društvo »Südmark« pa kupuje posestvo za posestvom slovenske zemlje. Samo lani je porabila »Südmark« nad 200.000 K za germanizacijo v naših deželah. Nakupila in z Nemci naselila je nad 3000 oravov slovenske zemlje, samo v Št. Ilju, v Slov. goricah si je pridobila 200 oravov. Ako ne bo hitre odpomoči, bo ta slovenski Port Artur v par letih nemško-protestantska kolonija, a nemška jezikovna meja se potegne pod Maribor do Drave. Pa tudi na Kranjskem »Südmark« pridno izpodkopava tla. V prvi vrsti se je vrgla na Kočevje, a tudi po Gorenjskem ima razpredene svoje mreže (Tržič, Jesenice, Bela peč). Kočevskim šolam in učiteljem je razdelila lani 2450 K, obrtnikom 2860 K, »Studentenheimu« 612 K, drugačnih podpor 2020 K, skupaj samo za Ko-

čevje 12.520 K. Podružnica v Ljubljani je imela lani 383 članov, v Šiški pa 145 članov. Celo v Postojni obstoji podružnica tega strupenega društva. Na slovenskem Koroskem ima toliko podružnic, da so si lani ustanovile svoje zveze (Ostgau) v Spodnjem Dravogradu. In mi naj k vsemu temu molčimo in gledamo mirno, kako se nam dedna zemlja ruši kos za kosom?! Se imamo dovolj idealnih in požrtvovalnih mož, kar so pokazali jesenski dogodki. Treba je le društva, energičnega vodstva. Voditelji vseh slovenskih strank, brez obotavljanja na delo! V vseh obmejnih krajih naše domovine odmevajo obupni klici potapljačev. Tako je n. pr. nekje na Koroskem velika občina, ki bi bila Slovincem za vedno zagotovljena, ako bi se izrinilo iz nje najhujšega nemškega agitatorja. Njegovo posestvo je na prodaj, a Slovenci bomo najbrže zamudili priliko, in v akcijo bo stopila »Südmark«.

Kaj je z društvom v pomoč obmejnim Slovincem?

Celo leto se že vodi posebna akcija za obmejne Slovence. V ta namen se je razpečalo že mnogo narodnega blaga. Našemu obrambnemu delu mora biti dobrodošel vsak sobojnik, ki deluje na narodni podlagi za celokupne interese domovine. Treba je le priti z jasnim računom na dan, da utihne vsako sumničje. Ali bi se ne moglo to društvo, ki ima že gotovo lepe vrste, prekrstiti v slovensko »Südmark« (Našo Stražo)? Ako se to zgodi zgolj na narodni podlagi, ne bo imelo društvo med Slovinci nobenega nasprotnika, temveč le zagovornike in podpornike, kakor sploh ne sme imeti med nami nobeno obrambno društvo protivnikov.

Delovanje nemškega »Schulvereina«.

Sovražnika in njegove nakane je treba dobro poznati, ako se ga hočemo uspešno ubraniti. Razen »Südmarke« je Slovincem najnevarnejše nemško bojno društvo »Schulverein«. V 25 letih svojega obstoja je »Schulverein« vzgojil v 46 šolah ob jezikovnih mejah 69.000 otrok, največ slovenskih, ki so za naš rod izgubljeni. Samo za ponemčevanje na Spodnjem Štajerskem je izdal »Schulverein« v 20 letih 1.054.870 K. Posebno pridno ustanavlja šole v obmejnih kočevskih krajih, lani je ustanovil kar 4 šole. Zadnje čase se je »Schulverein« vrgel z voheneo na Slavonijo, kjer imajo Nemci vsled tega že dva tednika, celo vrsto bralnih in pevskih društev, bank itd. V Slankamenu so pri občinskih volit-

vah prodrli Nemci s 6 kandidati. V Zemunu se je ustanovil »Turnverein«.

Požrtvovalnost Nemcev za »Schulverein« je čimdalje večja. Lani je imelo društvo 134.655 K več dohodkov kot prejšnje leto. Na Koroskem ima že skoraj vsaka župnija svojo podružnico. Lani se je ustanovilo 307 novih podružnic, tako da jih je sedaj vseh že blizu 1400. Potem ni čudno, da lahko daruje društvo vsak mesec 40 do 50.000 K za ponemčevalne namene. Samo za božičnico v obmejnih krajih je darovalo lani 8000 K. Na Kranjskem ima »Schulverein« podružnice v Ljubljani, Šiški, Trzinu, Beli peči, Jesenicah in več po Kočevskem. Celo na Primorskem je več podružnic in omizij tega društva.

Nove podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Zadnje čase so se ustanovile podružnice za Vič, Glince in Rožno dolino; nadalje za Posavje s sedežem v Tomačevem, v Šmarjeti, v Rožni dolini na Koroskem. Kmalu se ustanove podružnice v Glinjah in Spod. Dravogradu na Koroskem, v Ribnici na Štajerskem itd.

Jagič o Slovincih.

V P. Hinnerbergovem zborniku »Die Kultur der Gegenwart« (del I., oddelek IX.) je priobčil Jagić članek »Die slawischen Sprachen«. Tu nam podaje na 36 straneh kratek pregled o razvoju slovanskih narečij, torej tudi slovenskega. Toda njegova označba slovensčine je dala nekaterim Slovincem povod, da so ga napadli, in sicer anonimno v uvodniku »Slovenca« z dne 2. januarja l. l. in v »Domu in Svetu« št. 1., l. 1909. Tu se je Jagićev kritik, dr. D. Gorjanec, podpisal s polnim imenom, mislim, da tudi s pravim.

»Slovenec« članek je vzbudil pozornost v nemškem in slovenskem časopisju. Slednje se je vzdržalo za zdaj lastne kritike, češ, da se hoče najprej samo prepričati o upravičenosti »Slovenčevih« očitanih. Ker pa smatram ostri kritiki v »Domu in Svetu« in »Slovincu« za deloma neopracirani in vem, da bode čital »Die Kultur der Gegenwart« samo malokateri Slovinci, hočem na podlagi dobesednih citatov iz omenjenega zbornika razjasniti Jagićev članek.

Najbolj zamerita »Slovenec« in »Dom in Svet« Jagiću njegovo določitev slovenske zemlje. Tu imata prav. Jagić piše namreč: »Die in

LISTEK.

Gospa Buca klobuk.

»Djagi Fjance, tjeba mi je novega klobuka!« je dejala gospa Buca svojemu zakonskemu sužnju, gospodu Bueku.

Gospa Buca je srečno ohranila svojo staro lepoto iz prejšnjih let. Še vedno je tako lepo okrogla spredaj in zadaj, na levi in desni, kakor za ljubljanskega potresa. Spremenila se je le neznatno. Ko namreč njen preljudi France ni dobil niti kolajne niti križca, jo je to tako razjarilo, da je zaškripala prav togotno z zobmi. O tej priliki se je močno ugriznila v jezik in odlomil se ji je tudi zob. Od tega zgodovinsko važnega trenutka je jela čisto drugače izgovarjati črko r, ki je delala sitnosti in težave še celo jezičnemu Demostenu. Izgovarjala je omenjeno črko tako mehko, tako dražestno kakor Cmokavzarjeva dulceineja Ušprna.

Gospod Bucek pa je ostal na duši in na telesu stari Bucek in se vedno ravnal po modrem geslu: »Mi pa ostanemo, kakor smo b'li!«

»Novega klobuka mi je tjeba!« se je oglasila gospa Buca, že nekoliko nejevoljna. »Fjance, no!«

Gospod Bucek pa je venomer buljil v »Slovenski Narod« in se delal, kakor da ne bi bil slišal milega glasu svoje debelejšje zakonske polovice.

»Ali slišiš ali ne!« je zdaj vzrotila gospa Buca. »Sapejlot nazaj! Jaz bom huda! Nikaj me ne jezi!«

»I kaj pa je, kaj pa je spet?« je vprašal gospod Bucek hinavsko nedolžno.

»Nov klobuk mojam imeti!« Gospodu Bueku je ušel napol jezen, gospod žalosten samoglasnik iz ust. Potem pa je dejal mož mirno: »Ne bodi no sitna! Saj je še stari dober! Saj te nisem jemal zaradi klobukov!«

»Stajega ne mojem več nositi!« je tožila. »Če ima naša sosedja Jacajica novega, ga mojam imeti tudi jaz!«

»Če je Racarica tako trapasta, da pase posvetno ničemurnost in se ponuja hudiču in njega zavrženim angelom, pa saj ti ne bodi tako prisojena!«

»Jacajicina hiša ima tji okna manj kakor naša, pa naj bi ona nosila nov klobuk, jaz pa ne? Ali je to kakšna pjavica?«

»Tu se ne govori o pravici! Glej, da te kdo ne hintropolira!«

»Hitjo polbija ali počasi!« je kriknila Buca. »Meni vseeno!«

»Polira, polira, kanacija neomikana! Toliko te učim, pa vse nič ne pomaga!«

»Nikaj me no tako gjdo ne dekoltijaj, saj sem vendaj tvoja žena, Bog se usmilil!«

»Bojkotiraj se reče!« je zarenčal Bucek.

»E, kaj mi boš gjzel in čikal vsako besedo! Jaz nisem tako učena kakoj ti, ki ves dan požijaš časopise in za vsako težko besedo pjašaš pijatelj. Jaz bejem samo najdene in izgubljene ječi in koga so spet umojili in koga so jedajji zapjli. Saj je pa jes čudno, koliko stvaji se izgubi po Ljubljani, jaz pa nikoli ne najdem nič, kvečjemu kakšno pomažančno lupino! Pjej bi zadel tji teje ne naenkjat v lotojiji, kakor pa naša denajnico s sjednjo vsoto denajja. Ampak kakoj ječeno, nov klobuk hočem imeti, pa je amen!«

»I no, pa ga imej v božjem imenu, samo da bo že konec tvojih hintropolacij!« je ježno vzdihnil premagani Bucek. »Toda če si kupi Racarica zopet nov klobuk, jo grem tožit na kakšen prav drag paragraf zaradi javnega pohujšanja!«

Gospa Buca se je odšla napravljat in od samega veselja zapela:

»Pjidi Gojenč z pjzle planine!« —

Dasi je bil že mrak, se je dobro zavila in zadudala, da je ne bi nihče

spoznal, zakaj namenjena je bila seveda v nemškutarsko prodajalnico.

»Nov klobuk bi jada imela, pa takega, da ga bo kaj videti!« je dejala prodajalka. »Slabe jobe ne majam. Saj me poznate, ne? Jaz sem Bajbaja Buca. Mi smo najodnjudaki in jodoljudi. Moj mož je že petdeset let ljubljanska pjača in dekoltija nemško pivo, kej jpi samo vino in bji-novec. Jaz pa vseeno tukaj vzamem klobuk, saj me ne vidi nihče. Le kaj imenitnega mi dajte! Klobuk je glavna stvar!«

»Prav imate, Frau Buca!«

»Tako se govori! Ali nimate nobenega pjav pjav velikega?«

»Prosim lepo, Frau von Buca, tukaj!«

»Klobuk ga moja pihnniti! Četudi so čevlji malo pošvedjani in nogavice malo jajtjigane, da je le klobuk lep! Kajneda!«

»Seveda, Frau von Buca!«

»Tegale si izbejem, pa nobenega djugega! Dvakrat večji je, kakoj pa tista šota moje pijateljice Jacajice. Ali bo gledala! Nemaja se zboli od same jeze. Jačun pošljite mojemu možu. Klobuk pa vzamem pjeciej s sabo, saj pojdem zadaj iz štacune, da me kdo ne vidi in ne zatoži »Slovenskemu Narodu!« Zdaj pa adijo!«

»Vesele praznike, Frau von Buca!«

Gospod Bucek je skoraj znak pa-

del, ko je zagledal novi velikanski klobuk srečne žene. Ko pa je prejel račun, je vzdihnil z dna srca: »O Buca, Buca, da bi te vendar kdo hintropoliral in konfisciral s klobukom vred!«

Rado Murnik.

Janove skrivnosti.

Spisal Milan Pugelj.

(Dalje.)

Sedli so za mizo, Jan na sredo, na desno oče, na njegovo levo mati, Katinka toči vino v kozarce, Milček stoji pri tistem stolu, kamor je položil njegov novodošli brat površnik in kovčeg, otipaje s prstkom previdno in nalahko svetlo zapono, kakor bi jo sam sebi kazal.

»Vzemil!« — sili oče. »Založi in omoči! Voznja človeka izprazni in utruji. In pripoveduj kaj. Povej, če se že kaj zanimaš za trgovino ali čistaš še vedno knjige, Janek! Trgovec biti in vedno tiščati v knjigah: zlo je to! Domisli se, razveseli me, reci! Petdeset kilogramov pšenice — koliko to stane po sedanjih tržnih cenah A?«

Gospodar gleda z veselo prijaznostjo v sinov suhi obraz, govori kakor človek, ki se je ravnokar iznebil neprijetnih skrbi, oprostil se vzne-

Steiermark (südlich der Drau), Kärnten (nur noch in einigen Tälern), Krain, Nordistriien und im Küstenland von Triest bis Görz teilweise auch in Norditalien) wohnenden Slawen bilden jetzt den Volksstamm der Slowenen, von den Deutschen »Winden« oder die »Windischen« genannt, die sich literarisch um Laibach als ihr geistiges Zentrum gruppieren.« To gotovo niso prave meje slovenskega ozemlja, kar ve tudi Jagić — o tem dvomit, je jako milo izraženo nesmisel. Omenim pa, da ne pomeni beseda Tal samo doline, ampak tudi podolje, in da ne bi nikdo izmed nas, če bi moral podati na 36 straneh karakteristiko vseh slovanskih jezikov, določil mej Slovencev na tozadevni Begov način.

Dr. Gorjanec piše dalje med drugim: »vendar je potrebno predvsem, da se pove, da je ta doba (protestantska) položila temelj naši pisni slovenščini, in sicer, da je bila podlaga dolenjsčina...« To je seveda treba povedati v zgodovini slovenščine, a nepotrebna je Gorjančeva zahteva, ker jo je Jagić izpolnil. Ali povedo morda stavki kot »sie (Slovenci) sind sehr rührig in der Pflege ihrer Sprache, deren erste Anfänge in die Zeit der protentatischen Bewegung fallen« in »die Schriftsprache basiert hauptsächlich auf der unterkranischen Mundart« kaj drugega? Jaz tudi ne pogrešam v Jagićevem članku brižinskih spomenikov in spominskih drobcev od X. stoletja do protestantske dobe, ker ne spadajo v okvir Jagićevega dela. Enako se ne povprašujem, kje so ostali ogrski Slovenci, ker jih Jagić omeni, saj piše: »in Steiermark hat der östliche Dialekt gegenüber dem südwestlichen seine Eigentümlichkeiten, an ihn schliesst sich am nächsten das Slowenische der Bewohner Ungarns jenseits der Mur.«

Resnica je tudi, da je naš jezik do Prešerna in tudi še dalje poln germanizmov. S čisto mirno vestjo podpišem Jagićeve besede: »Vodnik und seine Zeitgenossen, unterstützt von dem edel gesinnten Baron Zojs, warfen sich auf das Studium der Volkssprache, um zunächst für ihre eigene ganz deutsche Denk- und Ausdrucksweise erträgliche slowenische Sprachformen und Wendungen ausfindig zu machen.« Dr. Gorjanec se sklicuje na Vodnika v dokaz, da to ni res, pa ravno Vodnik je živ dokaz za resnico Jagićevih besedi. Čemu bi tajili resnico, če je ni treba? Ali smo morda zaradi germanizmov, ki so prepojili nekdanj naš jezik, na slabšem? Glejmo rajši, da si zaslužimo Jagićevo pohvalo, da smo jako delavni pri gojenju svojega jezika, da si priborimo slovensko šolstvo, ž njim pa slovensko mišljenje in čisto slovensčino!

Naivno se mi pa zdi, če se razko-rači mlad človek pred prvim slavistom, češ: mi delimo narečja z ozir-om na stara polglasna takole... Če si pa izbere Jagić drug, pa tudi možen kriterij in ne Oblakovega, ali je zato grešil? Seveda dobi stvar čisto drugo lice, če se nočem zamisliti v pisateljeva načela in si izberem popolnoma drugo stališče. Na ta način pobijam lahko vsakega. Potem se moram spodtakniti tudi nad stavkom »die Erforschung der Dialekte kann einige gute Beiträge (von Strelkel, Oswald u. a.) aufweisen«, češ, da ni omenil Ilesiča, Grafenauerja, Tomiška, Valjavca itd. Ko bi ne bil zapisal dr. Gorjanec itd., ki odgovarja popolnoma Jagićevemu »und

anderen«, bi bilo vse dobro. Sicer se pa Tomišek in Ilesič sama gotovo ne štejeta med važnejše dialektologe, kot je Oswald. Odločno pa zavračam, kar čitam med Gorjančevimi vsticami, da ne pozna najbrže Jagić del omenjenih gospodov. Odprite Jagićev »Archi« in čitajte! In če ne zadostuje ta, naj govori Grafenauer sam, ki je bral v Jagićevem seminarju lastna dela in poročal o Tomiškovem spisu itd.! In Oblaka, svojega najljubšega slovenskega učenca, ob katerega smrti se je jokal, naj bi Jagić ne poznal!!

Zdelo se mi je potrebno, povedati to o Jagićevem članku in onih o njem. Obenem pribijem, da nas niso vredne ironizirajoče besede o Jagiću »pisanje naših strokovnjakov-slavistov«, »novejšje književne slovenščine Jagić gotovo niti ne pozna« ali »neki gospodje slavisti si hočejo pri Nemcih in v »učenem svetu« pridobiti veljavo s tem, da v nič devajo svoje lastne rojake«. Jagić je dosegel v svojem življenju z lastnim delom toliko čast in veljavo, da mu ni treba iskati na stara leta novih laurik na škodo maloštevilnih Slovencev. Končno ne bodimo majhni! Jagić je brezdvomno tak slavist, da ne škoduje njegovemu ugledu čisto nič, če ne pozna vsakega delca. Ako pa trdi, da so Slovenci v nevarnosti za svoj obstoj, ali trdi kaj napakega? Čemu naj bi ne bilo njemu dovoljeno zapisati isto, s čimer polnijo naši časopisi dan za dnevom svoje predale?

Ker se je udarilo tudi po Jagićevih čestilcih, pripomnim, da spadam sem ponosom mednje in smatram za srečo, da sem ga mogel poslušati.

Dr. Lokar.

Iz Škofje Loke.

Proti »Slovenskemu Narodu« se od gotove klerikalne strani s tako gorečnostjo agitira, da smo prisiljeni to objaviti. Kdor zasleduje pisavo tega lista ob zadnjem času, mu pač ne bo posebno težko izpoznati, da vodi hudo, brezprimerno borbo proti postopanju e. kr. vlade in od nje favoriziranega nemstva in nemškutarstva na Slovenskem. Rovariti proti takemu listu, ki zagovarja in ščiti pravice teptanega slovenskega ljudstva, ni domoljubno delo in tudi ne v čast onim, ki se prištevajo kot pristaši kakršnekoli si budi slovenske stranke. Takega početja bi se moral sramovati vsak poštenomisleči Slovenec. Proglasiti za nečastno vsako osebo, vsako gostilno in vsako hišo sploh, v katero prihaja »Slovenski Narod« in najsi je dotičnik tudi naročen na nebroj klerikalnih listov in lističev, je naravnost rečeno: prebenda! Ravno tako je velika bedarija, če kdo trdi, da je na primer gostilničarka, ki je strogo verna in pobožna, ki hodi vsak dan k maši, jih pogostoma plačuje in ob vsakokratnem zvonjenju v svoji gostilni v pričo vse najbolj razpoložljivih gostov na glas moli angelovo češčenje, da je taka gostilničarka samo zategadelj liberalka, ker ima poleg drugih klerikalnih listov naročen tudi »Slovenski Narod«. In zdaj se je neki naš poseben »prijatelj« še javno pohvalil, da so se v Škofji Loki ljudje veliko poboljšali, ker je baje več gostiln opustilo »Slovenski Narod«. Menim, ako slučajno odpade vašemu listu par naročnikov, da vas in nas zato še ne bo konec. Obupati pač še ni treba, dokler se bo v Škofji Loki »Slovenski Narod« tako razpečeval.

mirajočega strahu, ki je ždel prej tiho v srečo kakor pajek v mreži.

»Pripoveduj, Janek, kaj bi ti napravil, če bi posejal njivo s pšenico, o kateri veš, da nosi osato klasje, a bi dozorelo žito, pognalo klasje, pa bi na njem manjkalo osij? Reci, razveseli me!«

Jan bi rad ustregel, vljudno se smehlja, pomišlja, pa se ne more pravega domisliti. Gospodar zmajuje z glavo, s plosko desnico treplje nalahko po mizi, nazaj se nasloni na stolovo naslanjalo, gleda sina in se čudi.

»Ne veš!« — pravi. »Slabo se izuči človek v tujini za kmetovalca. Pogledj ga! Ni navadna pšenica — bi rekel — to, kar sem sejäl, ampak gola! — to je. Eno klasje ima osi, drugo je nima! Tako bi rekel in Boga bi prosil, da bi varoval polje pred viharjem in točo. Vihar polomi, toča pobije, nesreča je oboje, ki težko tepe tistega, kogar zadene.«

Mračni se že polagoma, nabožne slike, ki vise po belih in prostranih stenah, se temé, zdi se, kakor bi se umikale nekam nazaj v mrakove in oddaljevale, iz vseh kotov gleda že črna noč, preko zamolklega stropa plava od časa do časa dolga nejasna senca, zgane se v kotu, zavije na steno in nenadoma izplahne.

Jan se odpravi v svojo staro izbo, da se udobneje obleče, Neža pride, pripravlja mizo za večerjo, po-

stavi nanjo veliko, visoko in s širokim belim plamenom gorečo petrolejko, ko so sami, izprašuje skrbna in plaha gospodinja, kaj se zdi možu, kaj je opazil na Janu, če bi ne mislil, da je ves izpremenjen, da ga je minila vsa tista veselost, lahkoživost, ki je last mladine, naj ji pove — za božjo voljo.

»Tisto ni vse nič!« — odgovarja gospodar. »Tisto pismo, tvoje slutnje: vse skupaj nič — tako sem se prepričal. Ali drugo je: rekel bi, da ne bo za trgovino, ne za gospodarstvo. Daleč od domačega polja je živel, pa se je oddaljil od njega tudi z dušo in mislijo!«

Mati posluša, majhna, neznanatna in lahko premagljiva nepravila se ji zdi očetov pomislek, vest se ji občutno olajšuje, ko govori, zveni skoro veselje iz njenega glasu.

»On se privadi, on se zopet na vse privadi, vživi se nazaj v staro življenje, čisto gotovo se vživi!«

»Bog daj!« — želi gospodar, molči, gleda Nežo, ki postavlja na mizo kadečo se jed, za Katinko se ozre, ki odhiti iz sobe in se naglo vrne gologlava, v predpasniku in domači obleki, premišlja in tudi samega sebe v mislih tolaži. Prav ima mati — tako si pravi — res je, kar govori. Človek gre po svetu, živi v tujini, pa se odtuji. Ali nikjer in nikdar se ne bo prej udomačil kakor tam in takrat, ko se povrne v domačijo, med svoje, k očetu in materi, k se-

Za gotovo vemo, da se je po novem letu razprodalo več »Narodov«, kakor navadno, in sicer vse one izvide, ki pridejo iz Ljubljane. To je dokaz, da list »Slovenski Narod« Slovenci vendarle radi čitajo, vkljub temu, da se z uprav satansko zlobnostjo preganja list in onega, ki ga čita. S ten nočemo mi delati »Slovenskemu Narodu« nobene reklame in tudi nočemo kakršnibodi škodovati onim gostilnam v Škofji Loki, ki niso ali ne marajo biti naročene na »Slovenski Narod«. Saj oni, ki »Narod« radi čitajo, pa bodisi naš somišljenik ali ne, se že potrudijo, da ga dobe, če že ne v gostilni, pa drugod!

Deželni zbor kranjski.

K dopoldanji seji priobčujemo dodatno nujne predloge, kakor se bo do obravnavali po redu:

1. Nujni predlogi poslancev: dr. Šusteršič in sodrugi. Zastopstvo v deželnem šolskem svetu. 2. Dr. Lampeta in tovarišev (provizorij). 3. Dr. Šusteršič in sodrugi (deželna posojila za zgradbe). 4. J. Mandelja in tov. (deželna banka). 5. Dr. Zajca in tovarišev (lovski zakon). 6. Dr. Pegan in tov. (občinski red in volilni red). 7. Dr. Žitnik in tov. (deželni cestni zakon). 8. J. Mandelja in tov. (deželni zavarovalni zavod). 6. Dr. Šusteršič in tov. (reorganizacija deželni uradov). 10. Jakliča, dr. Žitnika in tov. (dež. zavod za pospeševanje obrti in deželni obrtni svet). 11. J. Piber, Fr. Demšar, Lavrenčič in tov. (zakonski načrt v varstvo planin). 12. E. Jare in sodrugov (slovensko vseučilišče). 13. Dr. Kreka glede na aneksijo Bosne in Hercegovine). 14. Dr. Trillerja o regulaciji službenih prejemkov učiteljskega osebja na ljudskih šolah. 15. Engelbert Gangl radi šolskega referata in tretjega deželnega šolskega nadzornika.

* * *

Ob polu 5. konstatuje glavar sklepčnost in otvori sejo.

Komaj vstopi baron Schwarz, se že začne hrup in klici: pfui, ab-usti Schwarz!

Nujni predlog za pomnožitev članov deželnega šolskega sveta.

Dr. Šusteršič in tovariši so vložili sledeči nujni predlog:

»Visoki deželni zbor skleni:

a) § 20. točka 2. zakona z dne 9. marca 1879 dež. zak. št. 13, se spremeni in se ima glasiti: »2. iz četrto zastopnikov dežele, ki jih določi deželni odbor.«

b) Izvoli se takoj šolski odsek desetero članov, z nalogom, naj takoj izdela tozadevni zakonski načrt. Razdelitev odsekovskega poročila je opustiti. Odsek ima v 48 urah podati zboru svoje ustno poročilo.

c) Temu predlogu se prizna nujnost v smislu 21. opr. reda.«

Dr. Šusteršič: Visoka zbornica! V prvi vrsti moram izpregovoriti o tistem dogodku, ki pretresa vso našo javnost, to je o presenetljivem, popolnoma nepotrebnem imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika. (Tako je!) Imeli smo dva šolska nadzornika, prej samo enega, in ti so redno opravljali svojo službo. Imenovanje tretjega nadzornika je potratna državna denarja, proti kateri najodločnejše protestiramo. (Burno odobravanje). Kam pa pridemo, če je treba za 25.000 Nemcev šolskega nadzornika. Po tem ključu dobe štajerski Slovenci 14 šolskih nadzornikov, koroški pa 4. (Nemška sinekura!) Že to kaže, ka-

ka neumnost je to imenovanje. (Klic: To je delo barona Schwarza). O gospodu baronu bom posebej govoril.

Kot član deželnega šolskega sveta moram dati spravevalo šolskima nadzornikoma, da sta jako kulantna, da, naravnost pristanska. (Saj se še slovensko nista upala govoriti).

Niti iz narodnih ali drugih takih ozirov se ni izvršilo to imenovanje, temveč iz edinega, ker so Nemci privilegirani, mi Slovenci pa narod tretje vrste.

Čisto naravno je, da si slovensko ljudstvo takega žaljenja ne pušti dopasti. (Tako je!) Žalilo se je naš narod tembolj, ker se je to imenovanje zgodilo za hrbtno slovenske državnozborske delegacije. In to tembolj, ker je vlada zatrjevala, da se izprememba narodne posesti ne sme izvršiti brez vednosti in le sporazumno s to narodnostjo! (Tako go-ljufajo vlade! Tako je!) Prezrl pa se je, brisrkal deželni šolski svet. Zakaj pa? Saj so že tako imeli večino, vsaj z dirimiranjem predsednika! (Turk: Obžalovanje vreden tak predsednik). Skrivali so se, ker so vedeli, da bi jugoslovanska delegacija preprečila to zahrbtno (perfidno!) imenovanje. (Tako je!)

Zaradi soudeležencev moramo izvajati konsekvence. Glavni krivec Marchet se je rešil. Nečuvno je, da kak minister stori čin, za katerega ni več odgovoren. (Političen lopov!) To je res nečuvno. Storit more to le minister, ki dobro ve, da je njegova ura popolnoma potekla.

Če omenim osebe, ki so sokrive, moram omeniti bivšega finančnega ministra Korytowskega, Poljaka (Sramota!) Slovenec ne bi se nikdar upal storiti kaj takega poljskemu narodu. (Je šel za škadronom!) Tretji krivec je sedanja vlada. Odlok je bil datiran s 3. decembrom, objavljen pa šele 24. decembra. Skrbeli so za to, da so spravili budgetni provizorij pod streho.

Ali pa imamo kriveca tudi v naših deželi, (Pol mrtvega!), s katerim lahko mirno, stvarno govorim na parlamentaren način. Ta krivec je naša deželna vlada, njen šef, prečasti baron Schwarz. (Dr. Tavčar: Torej ven z baronom Schwarzom. Pod nobenim pogojem ga nočem v deželnem zboru. Tako je!) Od jako zanesljive osebe vem, ne od barona, on molči, v tem oziru je bolj zanesljiv kot kak evnuh, on je politično odgovoren za ta čin. Mi hočemo šefa vlade, ki bi znal kaj takega preprečiti. (Tako je!), ne pa da bi bil metla koga drugega! (Dobro!) On je samostojen, ima svojo lastno politično odgovornost. Odgovoren je zato, ker tega čina ni preprečil, posebno še kot predsednik deželnega šolskega sveta, ki ga ni vprašal za njegovo mnenje. To je njegova osebna politična pregreha, in ta se mu ne bo odpustila.

Mogoče je, da je Schwarz dobil z Dunaja povelje, da mora molčati kot grob. Reči pa bi bil moral, da ne more molčati in mora stopiti v stik z dež. šolskim svetom, kar je njegova zakonična dolžnost. A te svoje dolžnosti ni izvršil, je kršil zakon, tega pa ne sme berač, še manj pa deželni predsednik! (Tako je!) Odobravanje!) To je stališče naše stranke, ki bo izvajala vsled teh razmer svoje konsekvence!

Predlog moj gre za tem, da imej dežela najmanj štiri zastopnike v dež. šol. svetu. To je minimum, ki ga mora vlada v varstvo deželnih interesov koncedirati. Dežela je bila doslej smešno zastopana v dež. šol. svetu, od 11 članov samo dva. To je nezadostno.

Ta predlog bi se bil tudi sicer stavljal, da tudi ni bilo Belarjevega imenovanja. Zahtevam torej od vlade v imenu interesov deželne avtonomije, da se ta sklenjeni predlog predloži tudi v sankcijo. V imenu pravice, v imenu deželne avtonomije je potrebno, da se ta sklenjeni predlog predloži in prosim pritrditve nujnosti.

Baron Schwarz »govori«. — Žalostno spravevalo!

K besedi se je oglasil baron Schwarz. (Dr. Triller: Provokacija prve vrste! Brezvestna provokacija!) — Narodno-napredna stranka odide iz zbornice.

Schwarz tiho, da ga skoraj ni čuti, pravi nekako: Izvajanja g. predgovornika so bila zelo zanimiva ali neutemeljena. Zavračam pa odločno očitano mi kršenje zakona. Imenovanje tretjega šolskega nadzornika naslanja se edino le na stvarna uvaževanja izvanredno pomnožnih poslov obeh dosedanjih šolskih nadzornikov. (Oho!) Poudarjam, da se je pošteno uvaževalo narodnostno načelo. (Kaj pa na Koroškem? Pošljite Belarja v Kalabrijo! G. baron, to je škandal!)

Baron ne zna več čitati! Poslanci S. L. S., ki so stali okrog njega, se razidejo na svoje sedeže s klici: Žalostna opravičba, slabo spravevalo!

Poslanec Engelbert Gangl.

Oglasil sem se, da podprem nujnost vloženega nujnega predloga. Sem kot človek in učitelj za demokrati-zacijo dež. šol. sveta. To je mogoče le tedaj, če dež. šol. svet ni odvisen od vlade, temveč od ljudskega zastopstva. To izpremembo zahteva pravičnost. Država je v tem oziru neka »Mica Kovačeva«. Vse nadzorstvo ima nad šolstvom, ne da ni nič zanje. Če plačuje dežela šolstvo, naj ima tudi oblast nad njim! Neupoštevaje poli-tičnih razmer to zahteva pravičnost in demokratičen duh. Predložil bom dvoje dodatnih predlogov. Ako dobi dežela dvojno zastopstvo, bi bilo pravično, ako se pomnoži v tem zastopu zastopstvo učiteljsva. Sedaj imenuje te zastopnike vlada, kakor sama hoče. Se izreka v polni meri za nujnost predloga.

Poslanec Jarc.

Oglasil sem se s stališča šolnika in dodam sledečo resolucijo: »Deželni zbor kranjski se pridružuje protestu deželnega odbora kranjskega proti imenovanju nepotrebnega tretjega dež. šolskega nadzornika, ki je kruto žaljenje slovenskega naroda!«

Deželni šolski svet je popolnoma neproduktiven. O kaki moderni pedagogiki nima nikakega pojma (Belar bo vse popravil). Poleg tega je dež. šolski svet največji sovražnik našega naroda. To dokazem s številkami. Na eno nemško šolo pride 150, na eno slovensko šolo 250 otrok. Ali to ni vse. Kaki so okraji za okrajne šolske nadzornike! Veleum, pedagog Peerz, ima 25 šol (Kako se mora revež matirati! Treba bo posebnega padarja zanj!) na Kočevskem in ima popolen dopust, v kamniškem okraju ima pa Gabršek 80 šol. Peerz je potem seveda lahko agitator za »südmarko« in »šulferajn«. In potem ta potresni opazovalec Belar? (»šulfuks«, »kalabrezar«) Ta bo nadzoroval vsega skupaj 1000 otrok, Gabršek pa jih ima 18.000! Za 80.000 slovenskih otrok imamo 8 okr. šol. nadzornikov, za 400 nemških pa dva. Po tem ključu bi jih morali imeti Slovenci 20. (Gorje tebi, če prideš pod Kalabrezarja!) — Naša realka je

(Dalje v prilogi.)

njih bi obledele, svetniške postave bi izginile iz njih kakor figure s slabih fotografij. Njen korak, njena hoja ne pristaja tem hodnikom in stopnicam. Tu — tam — vsepovsod po tej hiši se zdi človeku, da je zapisana stroga asketska morala, da plava po sobah, izbah, po hodnikih in shrambah kakor neviden duh, z zrakom vred razliht po vseh kotih, koticah in špranjah. Nekakšna tiha pobožnost, skoro skrita svetost se drži sten in tal in pohištva, nikjer ni greha. Z Olgo in na Olgi pa je sama pregrešnost, četudi sladka, doberdejna, zaželjena. V ognju njenih oči je greh, v njenem pogledu, v njeni hoji, v vsaki njeni kretnji, v besedi, v njenem smehu se smeje in izzivlje velik in razkošen mladosten greh.

Prav in dobro bi bilo, da bi ne storila po svoji navadi, ne prišla, kadar se stemni in sloni sam v svoji sobi, da bi ne ugodila prvemu hrepenanju, ki ga navda po njej, ne odprla nalahko duri, ne stopila v sobo in pred njega. Njen obisk bi to hišo nekako onečastil, njen pogled bi oskrnil steno, strop, tla, tisto sveto in položno moralo, ki se razliva z zrakom vred po prostorih, bi omadeževal dihi njenih ust, škodoval bi ji kakor strup.

Vse je tiho po sobi. Oče kadi, mati strmi predse in misli, Katinka končuje nogavico, Milček sloni vznav z glavo v njenem naročju, enako, merno diše in spi. Na steni se oglasi

ura, kakor bi se nenadoma predramila, bije na glasen zvonec in budi omizje iz misli in polusanj. Gospodar vstaja prvi, za njim vsi drugi, poslavljajo se; odhajajo spat. Zunaj na temnem in samotnem hodniku sreča Jan sestro, ki se ga mehko in prijazno oklene in izpregovori z rahlim in očitajočim glasom.

»Ti — ali si hud name? Prej, kadar si prišel, Janek, si me objel in poljubil, danes pa mi nisi dal niti roke!«

Jan se ji nasmehe, še sam jo objame in poljubi na njene mehke in tople ustne. Nenadoma je utolažena, še vedno se ga oklepa, šepeče mu v uho veselo obetujoča:

»Kristina pride!« — pravi — »Ambrozeva Kristina. Poputranjem pride k nam z očetom, zaradi tebe pride, ker te ima še vedno rada. Tudi ti jo imej rad, ker je dobra in pridna in moja prijateljica! Ali ne?«

Jan se spomni na Kristino, na tisto drobno in plaho dekletce, ki je hči očetovega prijatelja, trgovca Ambroza, in ki se je nekoč neotolažljivo razjokala, ker jo je spodaj na vrtu v letni lopi poljubil. Domisli se na njeno plahoto, na njeno verno pobožnost, na njen strah pred verno nepodobnim, pred grehom.

Katinka se ga oklene v slovo te-sneje, izpusti ga nagloma, odide in utone v temi.

(Dalje prihodnjé.)

tudi nekaj unikum. Kranjska nima realne postave. Deželni zbor jo je sicer sklenil, a vlada je ni predložila v sankcijo, to pa zato, ker je bila v tem predlogu sistemizirana na realni hrvaščini, ki bi bila sedaj po aneksijski Bosne zelo prav prišla. Seveda bi bili sedaj zato Slovenci vsi sami srbski veleizdajci. Slovencev izginje na tem zavodu najmanj dve tretjini. Na vsak način se mora tu izvesti člen 19. drž. osnov. zakona, ki tudi Slovencev zagotavlja izobrazbo v lastnem jeziku.

Glede gimnazije so postave enako krivične. V Novem mestu je gimnazijsko poslopje proti vsem sanitarnim predpisom, da se nič ne stori. Enako je bilo tudi v Il. državno gimnazijo. Komaj pa je prišla nemška gimnazija, so hitro spravili iz poslopja vse slovenske bacile. Paralelke se morajo ustanoviti, ako je 50 dijakov v razredu. Na slovenskih gimnazijah se to ne zgodi, na nemški so pa dodali proti jasnim določbam dež. šolskega sveta privatistke, da so dobili paralelko. — Za razširjenje uka nemščine na slovenskih gimnazijah, kar bi stalo le 4000 K, in bi bilo v gospodarskem oziru za nas zelo potrebno, niso našli pokritja, za Belarja pa. Imenovanje Belarjevo ni samo politični udarec, temveč je tudi stvarno popolnoma neuporabno. Belar je popolnoma ne-kvalificiran. Kako bo nadzoroval oni dve gimnaziji, ko ne zna ne latinski in ne grški! Pa tudi ni njegovo imenovanje razbremenilo dosedanjih šolskih nadzornikov. Vse je le v škodo našemu narodu. Kriv je pač vsemu temu le centralizem in boj proti njemu naj nas združi v složne vrste! (Odobravanje!)

Poslanec dr. Karel Triller

ki je bil pa precej hripav, tako da njegov govor ni prišel do popolne veljave. Glasil se je približno sledeče: Visoka zbornica! Č. gg. predgovorniki obeh slovenskih strank so že vsestransko utemeljili absolutno nujnost našega skupnega odpora zoper najnovejši vladni naskok na avtonomijo našega šolstva. Ako sem si vzlic temu izposil besede tudi še jaz, imam za to svoj specijalen razlog. Nikakor pa ni moj namen, da bi polemizoval morda z zagovorom c. kr. deželne vlade, kajti zastopnik te vlade danes zame ne eksistuje v tej zbornici, jaz ga ne vidim, jaz ga ne slišim in le modro polo papirja na njegovi mizi pozdravljam kot veselo simptom! (Splošna veselost. Baron Schwarz skuša nerazumno prikriti tisti papir.) Opozarjam namravam visoko zbornico zgolj na oni učni zavod, ki nam je podaril dragoceno osebo gosp. deželnega šolskega nadzornika — in to je naša ljuba c. kr. višja realka. Že doslej je bila ta šola prava porodišnica slovenskega renegatstva, ki nam je ugrabila v teku let več nadpolnih sinov našega naroda, nego katerikoli drugi zavod. Duh najneznosnejšega nemško-nacionalnega šovinizma vlada na tem zavodu in krepkih slovenskih staršev sin, trden v svoji slovenski veri moral je biti od nekdanj dijak, ki je hotel zapustiti nezastrupljen ta zavod. Konkretnih dokazov za to ni treba navajati, žalibog jih mrgoli takih živih dokazov v našem javnem življenju in zadnji izmed njimi ni zadnji — novi zaupnik ljubljanskih Nemcev v deželnem šolskem svetu! (Res je! Zlostno dovolj!) In temu možu naj bo odslej dana odločilna beseda tudi na tem nacionalno že itak vseskozi okuženem zavodu? Ne, to se ne sme zgoditi nikdar in nikoli, dokler nam je na razpolago še katerokoli, četudi najostrejša orožje. (Dobro, dobro!) Nikdar se to ne bo zgodilo! Na ljubljanski realki ta človek ne sme več imeti posla, zakaj skrajni čas je, da enkrat za vselej izginje smešna fikcija o nemštvu tega zavoda. (Dobro! Dobro!) Šola, na kateri so glasom zadnjega letnega poročila zamogli z vsem naporom našeti poleg 277 slovenskih le 200 nemških učencev, ta šola ni bila in nikdar ne bo nemška posest. Takojšnje utrkviziranje ljubljanske c. kr. višje realke je torej najmanj, kar zamoremo zahtevati (Res je! Dobro!) in tem pogledu bo stavila narodnonapredna stranka v odseku primerne predloge. — In pri tej priliki bodo morali izpovedati jasno in brez ovinkov svoje stališče tudi naši Nemci, v čijih imenu je načelnik nemške stranke, spoštovani kolega in zastopnik kočevskega mesta zabrenkal na nekem shodu precej mile strune. O želji po normalnih razmerah je govoril in o častnem miru. Tudi mi smo za oboje, toda pred vsem si moramo biti na jasnem, kaj so normalne razmere in kaj časten mir? Dokler ni izbrisana iz slovenske javnosti tudi era Kaltenegger, o miru ne more biti govora, in dokler niso izvojevane naše šolske zahteve, na Kranjskem ne bo normalnih razmer. To je naše stališče! (Tako je! Dobro! Perat Schwarz! Perat Kaltenegger!) Nič se ne varajte, go-

spoda! Dogodki zadnjih mesecev bodo vam dokaz, da se je slovenski narod naveličal papirnatih protestov. Ne igrate se s slovensko dušo, računajte — radi ali neradi — s psihologijo mas. Sicer bo potresna opazovalnica Belarjeva morala skoraj zopet registrovati slaba znamenja. — Mar vam ni še dovolj, da bo slovenska zgodovina itak morala beležiti v svoji knjigi: „Tačas, ko je gospodaril v kranjski deželi baron Schwarz žalostnega spomina, tekla je dne 20. septembra 1908 v Ljubljani nedolžna slovenska kri — a tekla je tudi v potokih čast Avstrije. (Viharno odobravanje na klopeh narodnonaprednih poslancev in na galeriji.)

Nemci se uklanjajo.

Baron Schwegel: Naša najsrčnejša želja je, da nastane mir v deželi, podpirajte nas tudi vi v tem. V imenu naše stranke izjavljam, da popolnoma odobravamo predlog dr. Šusteršičev in bomo glasovali zanj.

Poslanec dr. Janez Krek.

Mislil sem, da bo slaba šla danes Schwarzu, pa vendar nisem mislil, da bo tako slabo opravičil svoje dejanje. Kar trdi Schwarz, da ni kršil zakona, mu to dokazujem z državnim šolskim zakonom, ki pravi, da ima pri imenovanju deželnih šolskih nadzornikov dež. šol. svet svojo besedo. Naš deželni šolski zakon pa ima v § 37. določbo, da se morajo vse stvari, ki se predlagajo ministrstvu, pripravljati v dež. šol. svetu. S tem je dokazano, da je deželni predsednik kršil zakon.

Z izjavo barona Schwega se ne bom bavil, bila je dobra, pač pa hočem poudariti politični moment cele zadeve.

Do narodnostnega mira v Avstriji ne pridemo, dokler bodo razni zastopniki po vseh mogočih tajnih stopnicah prihajali izsiljevati svoje zahteve k vladi. Nam je za pošteno upravo, pa naj jo zastopa Schwarz ali Weiss. Na Koroskem in Štajerskem se razmere ne izpremenijo, dokler se zastopniki narodov sami ne sporazumejo med seboj. Vlada je izizvala le narodne strasti, kadar je bilo najmanj treba. To vlado in njene emisarje po raznih deželah kličemo zato na odgovornost. Nemške stranke so bile vedno privilegirane, izsiljevale so privilegije od vlade, ko so drugi narodi stradali. Kriva torej ni samo vlada, temveč tudi Nemci. Če ti hočejo imeti mir, morajo se sporazumeti z drugimi narodnostmi. (Odobravanje!)

Ker se nihče drug ne oglasi več, zaključim poročevalc dr. Šusteršič: Veseli me, da nimam z nobeno stranko v zbornici polemizirati, pač pa z deželnim predsednikom, kateremu ne dopade moja teorija o njegovi odgovornosti. Ali če se mu tudi ne dopade, izjavljajo pa bomo. Meni se pa teorija barona Schwarza o njegovih dolžnostih napram dež. šol. svetu prav nič ne dopade. Opozarjam g. dež. predsednika, če pa meni ne verjame, naj pa vpraša doma Kalteneggerja, na § 33 in 36 deželnega šolskega zakona. § 33 pravi, da je dež. šol. svet najvišja šolska nadzorstvena oblast v deželi, in predsednik dež. šol. sveta baron Schwarz je kot tak zamolčal imenovanje Belarjevo tej najvišji šolski oblasti. Proti temu najodločnejše protestiram v imenu cele dežele. (Burno odobravanje!) § 36 pa pravi, da je dež. šol. svet prevzel vse funkcije deželne vlade, in to njegovo avtonomno oblast mu bomo izvojevali! (Burno odobravanje!)

Nujnost sprejeta soglasno.

Nujnost predloga je sprejeta soglasno ob živahnem odobravanju ter se predlog z resolucijo posl. Jarca dodatnim predlogoma posl. Gangla izročil šolskemu odseku desetih članov, ki se naj takoj izvolijo.

Volitev v šolski odsek.

Iz veleposestva je izvoljen grof Barbo, iz mestne kurije je bil z 9 glasovi izvoljen Engelbert Gangl, iz kmečke kurije s 13 glasovi Fran Jaklič, iz splošne skupine pa z 9 glasovi Iv. Lavrenčič. Vsa zbornica je volila 6 članov, in sicer: dr. Trillerja (42), Jarca (42), dr. Lampeta (42), dr. Pegana (42), Ramškarja (41) in dr. Egerja (37).

Schwarz je izginil iz dvorane!

Zapisnikar prečita nato še sledečo interpelacijo:

Interpelacija posl. dr. Oražna in tovarišev.

Dosedanji predstojnik c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani, c. kr. dež. sodni svetnik Tomaž Einspieler, je bil s 1. prosincem 1909 nenadoma odslovljen od vodstva tega sodišča in sicer iz službenih razlogov, ter kakor je razvidno iz razdelitvenega izkaza za sodna opravila pri dež. sodišču, prideljen tukajšnjemu sodnemu dvoru kot votan v kazenskih zadevah. Poleg tega so mu poverili v izvenspornih zadevah malenkostni referat pod neposrednim nadzorstvom predsednika

samega, dočim so vsi mlajši svetniki senatni predstojniki ali vsaj njih namestniki.

Odstranitev sodnega uradnika in njegova premostitev iz enega oddelka k drugemu, ali k sodnemu dvoru bilo bi samo po sebi brezpomembno, ker ima c. kr. deželni sodni svetnik po poslovnem redu pravico razpolagati s svojim osebjem, ali odpoškljanje sodnega svetnika Einspielera ima svoje politično ozadje in svojo zgodovino.

Svetnik Einspieler je vodil okr. sodišče ljubljansko domalega celih deset let jako spretno, v zadovoljnost vseh strank brez razločka narodnosti, kar se mu je opetovano pripoznalo od višjih sodnih oblasti na ta način, da se je okrajno sodišče v Ljubljani — po svojem obsegu največje v vsem okolišču graškega nad sodišča — postavilo za vzor glede svojega brzega in uspešnega, vzornega funkcioniranja drugim sodiščem.

Tembolj je osumnjen skrivnosta, do zadnjega trenutka prikrita, nenavadna odstranitev svetnika Einspielera od okrajnega sodišča vso javnost, in to tembolj, ker je bil predstojnik Einspieler zaradi svojega ljudomilnega postopanja persona gratisima pri vseh strankah brez razločka narodnosti, ki so iskale pravne pomoči pri sodišču, in ker je bil tudi pri svojih uradnikih radi svojih izrednih zmoglosti in zaradi uspešnega vodstva sodišča izredno spoštovan.

Ugibalo se je vsestransko, kake so morali biti službeni oziri, iz katerih je premeštel deželni sodni predstojnik Einspieler tega uradnika od njegovega dosedanjega poslovanja. Ostali bi tudi tajni, ker jih je predsednik Levčič dosledno prikrival vsakemu; pojasnil pa jih je dr. Eger na nemškem strankarskem shodu dne 27. decembra 1908.

Kakor poroča „Grazer Tagblatt“ z dne 1. prosinca 1909, št. 1, govoril je dr. Eger na shodu nemškega „volksrata“ za Kranjsko med drugim sledeče.

Schwerig gestalteten sich die Verhältnisse bei den Gerichtsbehörden, bei denen immer wieder Versuche gemacht werden, das Deutsche zurückzudrängen. Namentlich mußte eingeschritten werden, als der Vorsteher des Bezirksgerichtes Laibach soweit ging, innerhalb seines Wirkungskreises in besonderen Erlässen die slovenische Amtssprache einzuführen. Von den Oberbehörden wurde zwar Abhilfe geschaffen, doch anscheinend nicht in genügender Weise, da z. B. seitens der Grundbuchskanzlei auch mit deutschen Parteien slovenische Protokolle aufgenommen werden, so daß eine Abstellung derartiger Verstöße gegen Gesetze und Verordnungen unbedingt verlangt werden muß.

S to izjavo Egerjevo so tedaj pojasnjeni tajinstveni službeni oziri, iz katerih je bil svetnik Einspieler odpoškljan in optima forma discipliniran.

Ta premostitev zgodila se je tedaj na zahtevanje nemškega „volksrata“ za Kranjsko, alias dr. Egerja, uradniške in ljubljanske kazinske klike, kateri slednji predseduje visoki c. kr. sodni uradnik, nemško-nacionalni ljubljanski sodni nadsvetnik Schmeditz.

Zgodilo pa se je to, ker je svetnik Einspieler kot neodvisen sodnik odločno branil narodne pravice slovenskega prebivalstva do slovenskega uradovanja ter ni pustil utegniti na kvar slovenskega naroda slovenskega uradovanja, v kolikor je to dosedaj v navadi. Zategadel se je tudi ta sodnik zadnji dve leti nezaslišano preganjal, četudi je ves čas svojega službovanja dobival le priznanje za svoje vzorno delovanje.

Iz nastopa nemškega „volksrata“, alias dr. Egerja, pa je razvidno, da ne zapoveduje le dr. Eger brezmejno v c. kr. vladni palači, temveč je faktično tudi neomejen diktator v naši justični palači in pravcati predsednik deželnega sodišča.

S tem od vlade negovanim in odobrenim nastopom nemškega „volksrata“ pa se je napravil atentat na postovano zajamčeno neodvisnost sodnikov. Če pa je bila odstranitev svetnika Einspielera od vodstva okrajnega sodišča sama na sebi na veliko škodo rednega poslovanja pri sodišču, pri katerem je pred vsem potrebno, da je predstojnik popoln mož, ki pozna akte, in pa posebno v pupilarnih in zapuščinskih zadevah redno obisknoče stranke, se mora to odstranitev smatrati z ozirom na prej navedeno kot nekako nezasluženo discipliniranje sodnega uradnika, kateri je živel samo za svoj urad.

Zoper tako nečuvno postopanje sodne uprave proti sodniku, ki je dolgo vrsto let služil državi in bil zaradi svojega izbornega službovanja opetovano pohvaljen, moramo najodločnejše protestirati in vprašamo:

„1. Ali je justični upravi znana ta premostitev c. kr. deželni sodnega svetnika Einspielera od c. kr. okrajnega sodišča k c. kr. deželnemu sodišču in kako jo opravičuje?

2. Ali hoče vlada in justična uprava v bodoče zaprečiti take atentate višjih sodnih funkcionarjev na

zakonito zajamčeno neodvisnost sodnikov in ali hoče preprečiti rednemu poslovanju sodišča nevarni vpliv nemškega „volksrata“ na Kranjskem na predsednika deželnega sodišča Alberta Levčiča?“

Dr. Triller: Največji škandal je bilo to presenečenje!

Glavar naznani, da se prihodnja seja vrši v soboto, dne 9. t. m. ob 10. dopoldne, in zaključijo sejo.

Turk: Ja, kje pa je Schwarz?! (Splošen smeh!)

Ljubljana, 9. jan.

Vse pri delu. — Strahovi.

Danes je že globoko padlo ono zanimanje, s katerim je spremljalo občinstvo prvo sejo deželnega zbora, in kakor je videti, se kaže tudi pri poslancih ono, na eni strani z neko simptomatično bahavostjo tako silno poudarjano hrepenenje po »delu«, kajti dvorana je ob desetih še popolnoma prazna, dočim je v klubovih sobah že takoj po 8. uri vse »pri delu«. Celo galerije so še zelo prazne, dasiravno je začetek seji napovedan na 10. uro. Občinstvo se pač zanaša na onih »vladnih« tričetrt ure in pride rajši pozneje.

Na vse zgodaj se je kolportirala danes po deželnem dvorcu vest, da se je danes bati — nečesa, a povedati ni vedel nihče, česa pač. Pa menda res straše v deželnem dvorcu orožniški bajoneti in dragonske sablje, vse kaže na to, ali pa misli gospod baron Schwarz prestrašiti zbornico s svojim — »adijoc«? Pa menda vendar ne?

Začetek.

Ob poluenajstih konstatira glavni sklepnotni zbornice in otvori sejo. Baron Schwarz je prišel v zbornico, ne da bi se bil kdo zmenil zanj.

Zapisnikar prečita nato zapisnik zadnje seje, ki se brez ugovora odobri.

Glavar naznani konstituiranje izvoljenih odsekov in odredi čitanje vloženih peticij, med temi prošnjo »Glasbene Matice« za podporo 4000 kron in za leta 1906., 1907. naknadno po 1600 K; učiteljice v Ljubljani za zvišanje prejemkov, »Philharmonische Gesellschaft« za letno podporo, »Slovenskega planinskega društva« za izredno podporo za koč na Črni prsti, Deželne zveze za promet tujcev za letno podporo, mestnega magistrata ljubljanskega za podporo mestni višji dekliski šoli, hišnih posestnikov v Ljubljani (nemška) za oprostitev po potresu zgrajenih novih stavb deželnih doklad, »Slovenske filharmonije« za letno podporo, društva za obdelavanje Barja za podporo itd., katere se odkažejo tozadevnim odsekom.

Nujni predlog dr. Lampeta v zadevi deželnih doklad.

Predlog se glasi:

Visoki deželni zbor skleni:

a) I. V pokritje primanjkljajev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1909 do onega časa, ko se deželnega zaklada proračun za leto 1909. definitivno ustanovi, sledeče deželne priklade:

1. 40% doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa;
2. samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 K od hektolitra;
3. 40% doklade na vse direktne davke, izvzemši osebni dohodninski davki in pridobinski davki krošnjarjev.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklep pod I. Najvišje odobrenje.

III. Deželni odbor se poblašča, da primanjkljaje v času od 1. januarja 1909 do definitivne ustanovitve proračuna deželnega zaklada za leto 1909. pokrije eventualno potom primerne kreditne operacije.

b) Izvoli se takoj finančni odsek desetero članov z nalogom, naj takoj izdela tozadevno poročilo. Razdelitev odsekovnega poročila je opustiti. Odsek ima v petih dneh podati zboru svoje ustno poročilo.

c) Temu predlogu se prizna nujnost v smislu § 21. opr. reda.

Dr. Lampe: Deželni proračun osem let ni prišel v razpravo, kar je v resnici brezpravno. Nujni predlog se je stavil, da se odpravi ta brezpravnost. Predleženi proračun deželnega zaklada ni definitivni. Deželni odbor ga ni mogel dovršiti, ker sam ni bil popoln. Ta proračun je le knjigovodsko nadaljevanje prejšnjih. Definitivno obliko proračunu bo moral ustvariti deželni zbor. Primanjkljaja izkazuje ta proračun 860.000 K, dočim je lauski izkazoval nad en milijon kron. Deželni odbor je skrajno varčeval, a vzlic temu je bil primanjkljaj neizogiben. Skrajno sredstvo za pokritek je šele zvišanje deželnih doklad.

Krive slabim deželnim financam so dežele same, oziroma njihovi zastopi, ki niso zahtevali državne podpore, in deželna uprava, ki ovira ves napredek. Zahteve so vedno več

je. Narod hitro napreduje, zrastle pa je tudi zavest, da mora javnost pomagati k napredku, zavest, da mora dežela žrtvovati za ljudstvo. Ker dežela ne more sama, moramo zahtevati od države, da plača deželi, kar dela dežela zanjo, to tembolj, ker ima pri nas država n. pr. veliko manj šolskih stroškov, kakor po drugih deželah. Dobrodelni zavodi zahtevajo veliko stroškov in prišli bodo še večji. Če ima država nadzorstvo, naj tudi plača. Dežela plačuje tudi k stroškom za orožništvo, ki jih sicer nimamo radi (Schwarz se zadovoljno smehlja), tudi iz tega naslova mora kaj dobiti.

Druge dežele imajo enake primanjkljaje ali še večje, in so sklenile enak način ozdravljenja svojih financ. Predlaga resolucijo, ki zahteva od države nujno podporo.

K besedi se oglasi

dr. Ivan Tavčar.

Visoka zbornica! Govoril bom v imenu svoje stranke k tej stvari, a govoriti hočem le krako. Kakor je umevno, gre tu le za proračunske provizorij, ne pa za pravi deželni proračun. Hvaležen sem pa dr. Lampetu za njegovo pojasnilo o stanju deželnih financ.

Navada je v vsakem deželnem zboru, da se pri taki točki razvije politična debata, in zato izjavljam v imenu svoje stranke, da si pridržujemo pravico sprožiti politično debato, ko pride zadeva iz odseka v zbornico.

Dovolim si pa sedaj par kratkih pripomb, ker se nam je očitalo v javnosti včerajšnji naš nastop v deželnem zboru.

Če se hoče posvetiti v naše javne razmere, dovolite mi, da se poslužim kratke reminiscence.

Pred kakimi 50. leti je bil na Kranjskem deželni glavar neki baron Codelli, ki je imel fino, jako lepo, zelo aristokratsko ženo. (Veselos!) Ta deželni glavar je imel navado, da je tedaj, ko je kaj rabil od deželnega zbora, povabil poslanke k sebi na imeniten menu. Gospa baronica je imela namreč prav fino kuhinjo. Povabljena je bila najprej večina, ki je bila seveda tedaj korenito nemška, in na mizo so jim postavili najfinije jedi. Drugi dan pa je bil povabljen dr. Bleiweis s slovenskimi poslanci, a ti so dobili kosilo iz ostankov prejšnjega kosila. (Smeh!) In gospa baronica se je enkrat izrazila: »Für die Bauern ist alles gut!«

Tega se spominjam ob dogodkih ravnokar minulega leta 1908. Naša vlada zastopa še vedno isto stališče, kakor ona baronica Codellijeva in ima za slovenski narod tudi samo ostanke, misleč, da je za nas dobro vse.

Kar se je zgodilo v letu 1908., je gotovo do skrajnosti razburilo slovenski narod. (Res je!) Tako n. pr. imenovanja pri justični upravi! Justična uprava nam vlačil iz Štajerskega in drugod same Nemce, ki preterirajo pri nas boljše kvalificirane in mnogo starejše slovenske uradnike. Opozarjam na septemberske dogodke, o katerih sem prepričan, da jih je zakrivila neprevidnost vojaških oblasti, ki so dopustile, da je neizkušen, nezrel lajtenant dal strejati in ubijati Slovence! (Sramota!) O tem se bo moralo govoriti, pa tudi o tem, da nam je vlada vse to storila nalašč, v cesarjevem jubilejnim letu. Lahko rečem, da bi se vlada ne drznila storiti kaj takega nobenemu drugemu narodu, ako izvzamem rusinskega, kakor je to storila slovenskemu.

Ker je vlada bagatelizirala nas, imamo tudi mi pravico, da jo bagateliziramo tudi mi in to tam, kjer ima svoje zastopstvo, v deželnem zboru. Izjavljam pa, da s privatno osebo barona Schwarza nimamo prav nič opraviti, temveč samo kot zastopnikom vlade, s političnega stališča. Imeli smo pa in imamo pri tem vedno pred oči, da s takim postopanjem ne onemogočimo delovanje deželnega zbora. To nam je bilo v prvi vrsti pred oči, in mislim da smo z vsem le storili svojo dolžnost! (Zivahno odobravanje! Poslanci S. L. S. so obkrožili med govorom govornika in mu pritrdjevali, dr. Šusteršič in dr. Lampe mu čestitata!)

Baron Schwarz se pere.

Schwarz vstane in baje zavrača »napad« na vlado in vojaštvo. Narodnonapredni poslanci so šli iz dvorane. Schwarzu ni čuti, ker govori prethi. O čem je govoril, se da sklepati le iz besed posl. dr. Pegana, ki se obrne od njega z besedami: »Vojakov pa ne operete!«

Predlog sprejet. — Volitev finančnega odseka.

Zbornica sprejme nujnost predloga in potem tudi predlog sam.

Dež. glavar odredi takoj izvolitev finančnega odseka. Izvoljeni so: dr. Tavčar, Lenarčič, Pogačnik, dr. Krek, Povše, dr. Lampe, grof Margheri, grof Barbo, Kobi in dr. Žitnik.

Nujni predlog dr. Susteršiča o deželnem posojilu.

Predlog se glasi:

Visoki deželni zbor skleni:

a) V svrhu pokritja deželnih stroškov odnosno prispevkov za cestne in vodne zgradbe ter druga melioracijska dela, se deželni odbor pooblašča, najeti deželno posojilo v znesku 10 milijonov kron.

b) Finančnemu odseku se nalaga, da takoj izdela tozadevni zakonski načrt. Razdelitev odsekovega poročila je opustiti. Odsek ima v treh dneh podati zbornici svoje ustno poročilo.

c) Temu predlogu se prizna nujnost v smislu § 21 opr. reda.

Dr. Susteršič: Nujnost predloga meri na to, da se pooblasti deželni odbor v najetje posojila. Če se finance hoče sanirati, jih je treba za stalno. Ni to kak računski problem, temveč narodnogospodarski. Pokriti ne gre samo začasni deficit, temveč je treba sanirati narodnogospodarski položaj dežele. Treba je najprej izboljšati stanje kmetijskega stanu, zato smo vložili nov melioracijski zakon. Ljudstvo zahteva še manj kot je treba. V deželnem stavbinskem uradu leži stari proračun za take potrebe v znesku nad 30 milijonov kron. Posojilo 10 milijonov je torej primeroma zelo majhno. Nehati moramo s sistemom malenkostnega krpanja. Zavladati mora v celoti deželi novo življenje, treba je zahtevam dežele zadostiti.

Posojilo 10 milijonov obteži deželno gospodarstvo za 500.000 K na leto. Ugotoviti moramo, kaj je za narodno gospodarstvo potrebno, in to moramo dobiti. Najprej se moramo držati države. Zastopniki vseh dežel bodo v državnem zboru zahtevali saniranje financ. Za tedaj moramo imeti ugotovljeno naše finančno stanje.

Posl. Drobnič: Poznam vso deželo, ali ni tako žalostnih razmer, kakor so na Notranjskem, kvečjemu le še v Beli Krajini. Zahteva, da se zgradi več cest v svrhu lažje in dražje prodaje lesa in napravo vodovodov.

Posl. Ravnikar se veseli, da je prišel z novimi poslanci v zbornico duha vzajemnega dela. Zahteva v prvi vrsti uravnavo voda, in popravo občinskih potov.

Poslanec Lavrenčič pozdravlja skupno delovanje strank v korist narodnega gospodarstva v deželi ter izraža svoje želje glede uravnave voda, osušenja travnikov, poprave cest itd. ter pozivlja poslance k skupnemu delu.

Posl. Matjašič razpravlja o potrebah Bele Krajine, posebno pospeševanje vinogreje, to pa najbolj s popravno prometnih sredstev, potov itd. ter opozarja na razne nesreče, ki so zadele prebivalstvo teh krajev.

Posl. Jaklič dobi besedo, a glavar opozarja, naj se govorniki omeje na "nujnost", kajti vsi ti govorniki so v svojih deviških govorih govorili o vsem mogočem, samo ne o stvari, ki je v razpravi. Pač še ne pozna deželnozborskega pravilnika. — Jaklič govori o potrebah svojega okraja.

Posl. Piber govori o potrebah in željah Bohinjske doline in njenega prebivalstva, posebno o pospeševanju tujškega prometa.

Grof Barbo izjavlja, da bodo Nemci priznali nujnost in predlog tudi podpisali.

Posl. Kobi utemeljuje nujnost, češ da bo 10 milijonov posojila prineslo novih 10 milijonov od države in denar ves ostane v deželi. Potem naštevava potrebe svojega volilnega okraja, v prvi vrsti potrebo vodovodov in poprave cest.

Posl. Košak zahteva uravnavo potokov in v svojem okraju.

Poslanec Hladnik želi iz melioracijskega posojila pospeševanje kmetijskega pouka, več kmetijskih šol, zimski tečaj na Grmu, dovoljno število živinozdravnikov in živinozdravniška predavanja, preuredbo učnega načrta meščanskih šol, nadaljevalnih šol s poukom o kmetijstvu, nagrad učiteljem. Za kmetijski pouk naj ne razdeljuje nagrad Kaltenegger, temveč tisti, ki jih da. Stavi resolucijo na pospeševanje kmet. pouka iz melioracijskega posojila.

Poslanec Dr. Žitnik zahteva zvišanje števila deželnih inženirjev in posebni državni melioracijski urad. Predlaga resolucijo, naj vlada da preiskati vodne razmere v deželi po svojih izvedenih.

Dr. Tavčar: V imenu svoje stranke izjavim, da bomo glasovali za nujnost predloga. V odseku pa bomo zahtevali polne jasnosti, kajti predlog ni popolnoma jasen. Razločevati je treba med melioracijami in deželnim deficitom. Gospodje pridejo z različnimi zahtevami, n. pr. uravnavo občinskih potov, kar bi bilo predrago, kajti poskusili smo že to in za eno pot je znašal proračun 40.000 kron. Gospode je treba nekoliko vzgojiti, da ne bodo vsake stvart vtaknili pod melioracije.

Našel se bo način, kako dobiti to posojilo. (Turk: Kranjska hranilnica!) Kranjska hranilnica ne bo dala. Upam, da ne bode tako ozkosrčni, da bi popolnoma izključili iz melioracijskih zneskov tudi mest. Res je kmet glavni

steber dežele, ali mest tudi ni zavreči, kajti odvisni smo drug od drugega. Glasovali bomo torej za nujnost predloga in upamo, da se bomo našli pri skupnem delu (Odobranje).

Poslanec Grangl opozarja na potrebe idrijskega okraja, pozdravlja resolucijo poslanca Hladnika na pospeševanje kmetijskega pouka ter izjavlja, ga bo glasoval za nujnost predloga.

Poslanec Bartol govori o potrebah ribniško-velikolaškega okraja, poslanec Demšar poudarja, da bodo deželni prispevki imeli za posledico tudi državne. Zahteva podpore združništvu, posebno živinorejstvu. Dr. Pegana ni v zbornici in izgubi besedo.

Debatna se zaključuje.

Glasovanje.

Nujnost predloga in predlog sam se sprejmeta s glasno.

Ustanovitev deželne banke.

Poslanec Mandelj je vložil sledeči nujni predlog:

Visoki deželni zbor skleni:

a) Ustanovi se deželna banka;

b) deželnemu odboru se naroča, da izdela do prihodnjega zasedanja v dogovoru z vis. c. kr. vlado tozadevni zakonski načrt;

c) izvoli se „odsek za deželna podjetja“ 10 članov, ki tekem 48 ur ustmeno poročaj; razdelitev poročila je tedaj opustiti;

d) temu predlogu se prizna nujnost v smislu § 21 opr. reda.

(Dalje prihodnjič.)

Zasedanje deželnih zborov.

Dunaj, 8. januarja. V nižje-avstrijskem deželnem zboru je stavljal, kakor je bilo že poročano, krščanski socialci Axmanna nujni predlog, naj se zakonito določi nemščina kot izključni učni jezik na vseh ljudskih šolah na Nižnje Avstrijskem. O isti stvari je interpeliral tudi poslanec Riesenl. Riesenl. je interpeliral vlado, ako ji je znano, da sta tvrdila Hauser in Schlesinger prevzeli dobavo konj za Srbijo. Deželni zbor je priznal nujnost Axmannovemu predlogu proti glasovom socialnih demokratov. Axmanna je v svojem sklepnem govoru naglašal, da ima njegov predlog namen vladi pokazati pot, kako se lahko doseže narodni mir v Avstriji. Kaj ko bi kranjski deželni zbor storil sličen sklep, da bi se slovenščina zakonito proglasila za izključni učni jezik na vseh ljudskih šolah na Kranjskem? Nujni predlog Axmanna je bil nato sprejet tudi v meritornem oziru.

Inomost, 8. januarja. Deželni zbor je sprejel predlog, naj se daruje za žrtve potresne katastrofe v južni Italiji 5000 kron. Nato se je nadaljevala razprava o zvišanju učiteljskih plač.

Parlamentariziranje ministrstva.

Dunaj, 8. januarja. V mero-dajnih krogih potrjujejo vest, da se sedanje ministrstvo proglasi za definitivno, ako se ne posreči sestavi parlamentarni kabinet. V tem slučaju bo najbrže zopet dr. Derschatta imenovan za železniškega ministra. Takisto se potrjuje vest, da je cesar izrazil željo govoriti z različnimi aktivnimi politikmi, da bi s tem pospešil sestavo koalicijskega ministrstva.

Poljaki proti trozvezju.

Lvov, 8. januarja. Te dni je bil tu zaupni shod poljske narodno-demokratske stranke. Shod je bil znamenit radi tega, ker je zavzel odločno stališče proti trozvezju. Iz govora predsednika dr. Pawlikowskega je omeniti tale zanimiv pasus: »Vzpričo naraščanja reakcije se je morala politika poljskega kluba v gosudarstveni duni omejiti na minimum. To je povzročilo pritožbe v poljski družbi in sedaj je nevarnost, da se razbije poljska družabna organizacija. Predsednik poljskega kluba v gosudarstveni duni, Dmowski, je vsled kolonizacijskega navala Nemcev na rusko Poljsko in vsled njihovih naporov, da bi si pridobili vpliv na rusko vlado, smatral za potrebno delovati na zblizanje slovenskih narodov, modernizirati slovenske tradicije in s tem Rusijo prisiliti, da sprejme svoje postopanje proti Poljakom. Ost te politične koncepcije je naperjena proti Nemčiji. Isto idejo so zastopali tudi Poljaki na Pruskem, kjer slavi raznarodovalna nemška politika prave orgije, in deloma tudi avstrijski Poljaki. Po aneksiji Bosne in Hercegovine je konflikt radi zveze z Nemčijo neizogiben. Narodna reprezentanca poljskega kluba za svojo prvo dolžnost pobijati trozvezje z vso odločnostjo. Odkar je na čelu državnozbornskega poljskega kluba sedenje predsedstvo, je akcija v tej smeri navzela značaj veliko večje energije. Oslabljenje Nemčije je tako v interesu poljskega naroda, kakor tudi v interesu hitrejšega uveljavljanja federalistične ideje v Avstriji.«

Ustava v Bosni.

Dunaj, 8. januarja. Ustava za Bosno in Hercegovino se proglasi splošno. Deželni zbor bo obsegal viriliste in tri kurije — takozvano kurijo razumnosti, mestno in kmečko kurijo. Vsaka konfesija bo dobila določeno število mandatov. Volitve za deželni zbor bodo razpisane meseca maja ali junija. Deželni zbor se odpravi meseca julija. Istočasno se ustanove tudi odvetniške, trgovske in obrtne zbornice.

Z Balkana.

Carigrad, 8. januarja. V diplomatskih krogih se govori, da bo Turčija pooblastila svojega poslanika na Dunaju, Rešid pašo, da se bo direktno pogajal z baronom Aehrenthalom. V tem slučaju je upati, da se doseže sporazum med Avstro-Ogrsko in Turčijo. Za bodočega velikega vezirja je baje v kombinaciji Ferid paša, ki je znan radi svojega avstro-filstva.

Solun, 8. januarja. Polkovnik srbskega generalnega štaba je dopel semkaj, da prevzame tu sem dopeli vojni material za Srbijo.

Carigrad, 8. januarja. V Mosulu je prišlo med bajramskimi prazniki do krvavega spopada med vojaštvom in prebivalstvom. V boju je bilo ubitih 30 oseb, 40 pa ranjenih. Vojno ministrstvo je poslalo v Mosul štiri bataljone.

Sofija, 8. januarja. V Rekovcih je prišlo do boja med Turki in Bolgari. Bolgar Ivanov je bil zaklan.

Slovenski visokošolci vabijo vse Slovenke in Slovence na manifestacijski shod za slovensko vseučilišče,

ki bo
v nedeljo, 10. januarja t. l.
ob polu 11 dopoldne
v veliki dvorani hotela „Union“
(vhod s Franciskanskih ulic).

DNEVNI RED:

1. Anarhija na avstrijskih nemških univerzah.
2. Slovensko vseučiliško vprašanje.
3. Slovenske vseučiliške zahteve.

Manifestirajte z obilno udeležbo za
upravičene slovenske zahteve!

Sklicatelji.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 9. januarja

— Jutri vsi na shod! Dolžnost vsake Slovenke in vsakega Slovenca iz Ljubljane in okolice je, da se udeleži nedeljskega shoda za slovensko vseučilišče. Saj vemo, da se mora avstrijski vladi pokazati zobe, če se hoče od nje kaj dobiti. Italijani so jo z revolverji prisilili, da jim bo dala v najkrajšem času lastno vseučilišče. Iz tega se učimo, da pri visoki vladi avstrijski ne odločuje pravica, ampak pest. Sloveni sicer nimamo namena nastopiti proti nji z revolverji, pač pa moramo vporabiti vsa postavana sredstva, da se ugodni naši upravičeni zahtevi. Jugoslovanski državni poslanci, združeni v „Narodni zvezi“ so že napovedali vladi boj. V nedeljo moramo dokazati, da v tem boju ne bodo osamljeni, ampak da imajo za sabo celokupno slovensko ljudstvo. Zato ponavljamo: Jutri vsi na shod! Rezolucije, ki jih bo sprejel nedeljski shod, se bodo poslale gospodu ministrskemu predsedniku Bienertu in g. voditelju naučnega ministrstva Kančiču.

— C. kr. korespondenčni urad dobiava svoja poročila iz Ljubljane od o. kr. deželnega predsedništva. O včerajšnji seji deželnega zbora je o. kr. korespondenčni urad priobčil skrajno — nedolžno poročilo. Nič hudega se ni zgodilo, samo nekaj „abucug“ klincev je bilo — tako bodo rekli ljudje, ki bodo čitali to uradno poročilo. Verjamemo prav radi, da je baron Schwarzu skrajno neprijetno, kar se je zgodilo v včerajšnji seji dež. zbora, in verjamemo tudi prav radi, da hoče to prikriti širši javnosti, toda pravice nima pošiljati take pristranske prirojene poročila v svet, kajti s njimi spravlja javnost vedomo v smoto. Ker te ni prvi slučaj takega postopanja — saj je bil že kupa Hribar primoran, se v drž. zboru pritožiti proti

načinu, kako poroča dež. predsedništvo korespondenčnemu uradu — bo treba, da se tudi ta zadeva spravi v dež. zboru na razgovor.

— Tržaški namestnik princ Hohenlohe nam piše: Castito uredništvo! V števil. 1. Vašega cenjenega lista od 2. januarja 1909 trdili ste v uvodnem članku, naslovljenem „Schwarz in sokrivo“, da bi se bil jaz nekoč izrazil, „da sploh ne pojnim, kako je mogel postati baron Schwarz deželni predsednik na Kranjskem, ko je bil vendar v Trstu v podrejeni službi tako nesposoben, da so mu že spisovali modro polo.“ Resnici na ljubo Vas vljudo vabim popraviti, da nikdar in proti nikomur nisem jaz kaj takega izrekel; našel sem temveč v baronu Schwarzu, ko je z mano pri tržaškem namestništvu služboval, sodelavca vrednega najvišjega čisljanja, kojemu branim tudi dandanes najiskrenejšo hvaležnost. Z odličnim spoštovanjem Konrad princ Hohenlohe, o. kr. namestnik.

Opomba uredništva: Umejeno popolnoma in znano ceniti veliko nobleso, s katero se je njega svetlost princ Hohenlohe zavzel za svojega bivšega dvornega svetnika. Tudi ne dvomimo niti najmanj, da je njega svetlost princ Hohenlohe prepričan, da nikdar ni izrekel slabe sodbe o baronu Schwarzu; a ravno tako ne dvomimo čisto nič, da nam je naš informator sporočil resnico. Po zadržilu našega informatorja se je gospod namestnik princ Hohenlohe o baronu Schwarzu tako izrazil v trenutku, ko je romanjska zadeva delala tržaškemu namestništvu največjo preglavico. Naravno je, da si gospod namestnik takih mimogrede izrečenih opazk ni zapomnil, naravno pa je, da si jih zapomnijo drugi ljudje.

— Mestno višjo deklško šolo namerava, kakor smo slišali, mestna občina ljubljanska s prihodnjim letom 1909/10. opustiti. Na njeno mesto stopi šestrazredni licej. Gotovo je veselo dejstvo, da dobimo Slovenci za žensko mladino licej, a zdi se nam, da je na drugi strani vendar velika škoda, da se opusti mestna višja deklška šola. Mnenja smo namreč, da bi oba zavoda eden poleg drugega uspevala popolnoma dobro in da bi mestna občina ljubljanska posebno staršem z dežele naredila veliko uslugo, če bi poleg liceja obdržala še višjo deklško. In ne samo to: tudi v interesu napredne in narodne vzgoje našega ženstva bi bilo, če bi starši z dežele svoje hčere lahko še nadalje vzgajali v višji deklški. Starši z dežele dajo svoje hčerke v mesto samo za dve ali tri leta, da se izobrazijo, kolikor je treba in dajo jih navadno šele v starosti 14—16 let, torej v dobi, ko so za licej že prestare. Če odpade višja deklška, navezani bodo zopet le na samostan. Šestletni študij liceja je za deklice z dežele predolg in za starše vsled tega predrag. Licej je primeren le za mestno žensko mladino in za one redke z dežele, ki nameravajo naprej študirati. Tudi bi imel licej 80 K šolnine, višja deklška ima le 20 K. Mislimo, da bi mestni občini ne narastli preveliki stroški, če bi obdržala višjo deklško. Kajti glede prostorov bi stvar ne bila preveč težka. Poslopje liceja se bo itak moralo kmalu povečati in tu bi tri učne sobe več ne prišle v poštev. Z učiteljskimi močmi je stvar ista: ali bi si pomagali, kakor doslej z učitelji iz drugih zavodov, ali bi pa poučevali učitelji iz liceja; mislimo, da bi to ne delalo preveč finančnih težkoč. Mestna občina ljubljanska pa bi s to popolnitvijo naših ženskih šol rešila veliko kulturno nalogo in ustrešla večini staršev z dežele, ki bi radi dali svoje deklice za par let v mestne šole.

— Ljubljanske Uršulinke so takoj po 20. septembru odpravile nemške popoldanske litanije in pridige in jih nadomestile s slovenskimi. Toda — žal — le za kratek čas. Ko se je velikansko razburjenje zaradi septembrskih dogodkov nekoliko poglo, je prišlo zopet nemškutarjenje na vrsto: litanije in pridige ob 4. popoldne so zopet vedno le nemške, da si hodijo v cerkev sami Slovenci. Pač žalostno. Apeliramo na narodne elemente med duhovniki, naj zastavijo svoj vpliv, da bo temu konec.

— Žalostno razmere v Domžalah. Domžale so v narodnem oziru tako guil kraj, da je sramota. Tisti ljudje, ki imajo v občini kako besedo, so nemškutarji, ki so za kako ugodnost od strani Nemcev v njih korist prodali slovenstvo ne enkrat ampak večkrat. Ako si Slovenec, te v Domžalah naravnost zasmejujejo kot primojenega Slovence. Poleg tega so Domžalci tako zaverovani v Tirolce, ki jim pijo kri in jih izsesavajo, da ne spoznajo, da gredo nasproti svojem popolnemu poginu. Tirolci so znali izkoristiti značaj Domžalcev, ki so bili in so vzgojeni v sami slepi pasji pokorščini, zato s svojimi žrtvami lahko store, kar hočejo. Krekpo stoji Tiroleom na strani kupa Janežič, nad katerim bi se morali njekati zaradi njegove

narodne „navesti“. Ta Slovec, dasi slovenskega rodu, dela vse tako, kot žele Tirolci in kako je bilo s tistim običnim svetom, ki ga je potreboval Oberwalder in ga je potem dobil, je znano. Da se v Domžalah za slovenstvo prav nič ne stori, je vzrok Janežič, vzrok je pa tudi, da dobivajo Nemci povsod veljavo in vpliv, Slovenci pa odvirajo na najslabša mesta. Kaj čuda torej, da so Domžale danes že popolnoma v nemški oblasti! Drugo Kočevje! Za Slovenci ni v Domžalah drugega izraza kot „pes“ in če govoriš slovenski pri nemškem tovarnarju, ne manjka dosti, da ne naščuje psov na tebe! S „prekleta hudča“ te nabruli in ti obrne hrbet. Kako je v Domžalah nemškutarstvo v cvetju, dokazuje ondodno prostovoljno gasilno društvo, pri katerem je vse samonemško. V nedeljo priredi to društvo „Faschings-Unterhaltung“ v prostorih Antona Skoka. Vabila na to prireditve so seveda nemška, ker le na ta način bo uspeh veselice velik! Da Slovenci pri takem društvu nimajo nič iskati, je menda jasno! Naj Janežič komandira nemške izvršujoče člane, če jih sploh kaj ima, Slovenci pa iz takega društva ven! Sicer bomo pa o razmerah v Domžalah že še govorili odločno in primerne besede.

— Na odprto pismo, ki sem ga naslovil na dež. predsednika barona T. Schwarzza, je „Slovenec“ v notici: „Julij Novak komandira Schwarzza“ napisal stavek: „Znamo, da se Novak večkrat nad gerentom Zazulo, ker je moral ocelo sam iti v davkarnico, da je sestavljal volilni imenik.“ Izjavljam, da je to prav grdo obrekovanje in klerikalna laž. Resnica je, da sem občinski imenik z nad 600 volili izvršil 14 dni prej, kakor mi je naročil gerent in ga sicer delal največ izven uradnih ur. Kako mi je torej mogla biti sestava volilnega imenika neprijetna! Sicer pa naj gospodje pri „Slovencu“ le povedo, proti komu sem se jezil nad gerentom radi sestave volilnega imenika! Umejam dobro idrijske klerikalce, nekaj je bilo treba odgovoriti na moje odprto pismo in odslovljenje iz mestne službe. Odgovorili ste po svoji klerikalni navadi s praznim namigavanjem in seveda, kolikor ste mogli v svoji slabi vesti. Vaš odgovor mi je najlepše zadoščenje za Vaše nasilje proti moji osebi. Niti najmanjšega pregreška mi ne morete očitati v mojem uradnem poslovanju. Prepričani ste lahko, da si bom znal poiskati pravice in dobiti primerne zadoščenja. — Julij Novak.

— Vodstvo „N. D. O.“ v Ljubljani je po sklepu sestavne seje dne 6. prosinca 1909. sledeče: Predsednik: Adolf Ribnikar, tržni nadzor-nik; I. podpredsednik: Rudolf Juvan, modelir; II. podpredsednik: Janko Likar, učitelj; I. tajnik: Slavoj Škerlj, krojač; II. tajnik: Dominik Lušič, uradnik; blagajnik: Milan Cimerman, solioitor; odborniki: Fran Rak, sluga; Egidij Jeras, sodar; Valentin Fortič, knjigovez; Fran Hribar, metér; Ivan Ravliček, telef. monter; Peter Peharič, kov. strugar; dr. Gosak, odv. kand. Namestniki: Ivan Malič, pečarski pom.; Juri Kralj, brivski pom.; August Kralj, dimn. pom.; Valentin Ham, mes. pom. Nadzorniki: Ivan Tomažin, poštni urad; Sapla, mag. urad; Gabrijel Brinšek, tehn. ur.; Ludovik Zadnik, krojač; Albin Feldstein, knjigovez. Namestniki: Ložar, želez. delavec; Ogrizek, potovalec. Pregledovalci računov: Peruzzi, posoj. urad.; Hiter, posoj. urad.; Gerbac, knjigovodja. Razsodišče: dr. Šavnik, odv. kand.; Ivan Bričelj, šolski sluga; Fran Jakopič, knjigovez; dr. Gosak, odv. kand.; Fran Hribar, metér; Peter Peharič, kovinski strugar. Možje, ki stoje v odboru, nadzorništvu, pregledništvu in razsodišču, so sami delavci, ki se bodo neustrahovano borili za dobrobit delavstva, že radi tega, ker so sami delavci. Samo v kolikor se je neobhodno potrebovalo, se je privzelo akademsko naobrazbenih moči, ki po svoji poziciji in po splošno znani preteklosti jamčijo, da ostane demokratski duh v naših vrstah slej ko prej glavno vodilo. Narodna delavska organizacija stopa s svojim novim odborom pred slovensko delavstvo, kliče mu, naj pristopi in pomnoži našo vojsko. Delavske razmere so ponekod, zlasti tam, kjer je slovenski delavec pod komando tujerodcev, naravnost škandalozne. Bodimo sicer tolerantni napram inorodcem, a ne pustimo se bičati z nemškimi in laškimi škorpijoni, ki nas tepo brezobzirno na podlagi internacionalizma. Ne pričakujemo pomoči od nikoder. Sami se organizujemo, in šele ko bodo videli, koliko nas je, bodo znali s nami računati kot s močjo, ki se ne da kar tjavendan izrabljati. Delavstvo, kot en moč pristopi v naše vrste! — Dela iščejo: 1. strojnik, 1. pekovski pomočnik, več težakov, osimoma slug. Išče se dve ženski za točenje piva, ter druge

ter druge moči. Narodno delavstvo naj se v teh zadevah zglasa v uradu „N. D. O.“, Selenburgove ulice 6, I.

— **Nova doba konfiskacij** se je začela. Slovenski listi se plenijo vseprek. Imed slovenskih listov so največji reveži štajerski napredni. Ta teden so bili vsi konfiscirani namreč „Narodni Dnevnik“ (trikrat), „Narodni list“ in „Sloga“. Tudi češke in hrvaške napredne liste dobivamo večinoma vse pobeljene.

— **Iz Zagorja na Pivki** Javen shod bo v nedeljo, 10. t. m., popoldne v Zagorju, na katerem se bode pisalo posopanje pri razdelitvi sena (sle pomožne akcije) ter h u e posledice, ki so nas zadele vsled tega. Ljudstvo je zelo ogorčeno!

— **Zapostavljanje slovenskega jezika na državni železnici.** Na bohinjski železnici so uvedli nove „returkarte“. Na teh „returkartah“ so tiskana imena postaj kjer ne živi niti eden Nemec ali Lah, v vseh treh jezikih, in sicer tako, da je slovenski določeno najzadnje mesto. Ime goriske postaje pa se glasi Görs — Gorizia; slovenskega imena ni najti. To je nečuvno zapostavljanje našega jezika. Zahtevamo enakopravnosti! Poslanici naj bi vlado za take broe pošteno podrezali.

— **Iz politične službe.** Dvorni svetnik Ludvik marki Gozani, znani „strokovni“ revizor Kranjske hranilnice je stopil v pokoj in dobil za zvesto službovanje od cesarja priznanje. Za deželnovladnega svetnika pri deželni vladi v Ljubljani je imenovan okrajni glavar v Radovljici Oton pl. Detela. Le v Ljubljano z nemškutarji!

— **Bistra glava.** Nadučitelj Jager v Studencih pri Mariboru je bistra glava, ker je iztuhlal izvrstno sredstvo, da se zabranijo slovenski razredi v Studencih. Svetoval je tako: Občina Studenci naj naprosi nemudoma »Südmärker«, da postavi šoli drugo nadstropje, pri tem pa se naj sklene pogodba, da se v tej šoli ne sme poučevati nikdar v slovenskem jeziku. Ideja res ni slaba, toda prepozno je prišla.

— **Nemška mestna hranilnica** v Brezicah je ustavila vsa posojila. Denarja nima!

— **Zdravniška vest.** Zdravnik g. dr. B. Žižek se je preselil iz Vojnika v Hrastnik.

— **Odvetniška vest.** G. dr. V. Kukovec se je začasnó iz rodbinskih in zdravstvenih oziróv preselil iz Celja v Trst.

— **Napredna zmaga.** Pri občinskih volitvah v Framu, lepi in narodni vasi pod Pohorjem, so zmaga-li slovenski naprednjaki sijajno v vseh treh razredih.

— **Iz pošte službe.** Poštar Matija Bevc v Bohinjski Bistrici je imenovan za poštarja I. razreda.

— **Srednješolska vest.** Suplent na gimnaziji v Baljaku Ernest Berner je imenovan za pravega učitelja na kočevski gimnaziji. Berner je Nemec!

— **Naslov profesorja** je dobil strokovni učitelj na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani, Pavel Kryl.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Ker sta gdč. Hadrboleča in ga. Nordgartova prehlajeni, se je moral repertoar nekoliko izpremeniti. Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. se igra zadnjič burka „Veleturist“, zvečer se poje tretjič Smetanova opera „Prodana nevesta“. — V torek se poje prvič komična opera „Giroflé-Giroflá“ z gdč. Hadrbolečo v naslovnih vlogah. — Opera pripravljata Massenotovega „Wertherja“ in Foersterjevega „Gorenjskega slavčaka“ v novi priredbi; drama pa igra kaz Catulla de Niona „Simone“ ter veseligr „Ljubezni bedi“ (franc.) in izvirno narodno igro „Zaklad“.

Slovensko gledališče. Snoči so ponovili burko „Veleturist“ s primernim uspehom.

Dr. Ivan Mrak. Finančni svetnik v Ljubljani gosp. dr. Ivan Mrak se je danes zjutraj v svoji pisarni ustrelil. Prišel je kakor po navadi v urad, pozdravil v prvi sobi sedečega uradnika kakor vedno in šel potem v svojo sobo. Slišalo se je, da je šel dvakrat ali trikrat po svoji sobi gor in dol — potem je počil strel in dr. Mrak je bil mrtev. Ustrelil se je v senca. Vzrok tragični smrti je nezdravljiva bolezen v ušesu. Že dvakrat je bil radi te bolezni dr. Mrak na Dunaju, dvakrat je bil operiran, a pomoči mu tudi operacija ni prinesla. Dunajski zdravniki so mu lani rekli, da viši njegovo življenje na eni sami niti. Od tedaj je pokojnik, kakor pričajo razne okoliščnosti, dobro vedel, da so njegovi dnevi štetí. Naravno je, da je to vplivalo na njegovo dušno stanje, kako, to se da uginiti šele zdaj, ko si je blagi pokojnik sam končal življenje. Dr. Mrak je bil odlični uradnik, ljubezniv in priazen ter postrežljiv mož, vsekož prava slata duša in pri tem zvest in zanesljiv narodnjak. Bodi mu ohranjen ljub spomin!

Občni zbor „Narodne čistilnice ljubljanske“ Preteklo nedeljo ob 11. uri popoldne se je vršil občni zbor ljubljanske čistilnice. Predsednik otvori zborovanje ter pozdravihi navzoče člane, da besedo blaginju g. Rudolfa Veselu, koji poda v razvidno napravljenem obračunu gmetno stanje društva. Račun sklepa za leto 1908 s 174-70 K prebitka in proračun za tekoče leto 1909 pa izkazuje 8279-70 K dohodkov in 7672 K izdatkov, tako da se izkaže prebitke 607-70 K. Račun in proračun sta se vzela z odobravanjem na znanje. Radi naročanja listov in revij je bila mala debata. Naposled se je sklenilo, da se „Simplicissimu“, ki zadnje čase tako grdo in nesramno napada vse, kar je slovenskega, več ne naroči. Soglasno sprejeto — Izvolil se je stari odbor in mesto v Kranj prestavljenega g. prof. dr. S. M. Dočarja se je izvolil g. prof. dr. Cerk. Ko je bil vsopred dokončan, je g. predsednik zaključil zborovanje ob 12. popoldne.

Letošnji 14. planinski ples beli glavo že sedaj vsem tistim, ki so bili doslej redni gostje te domače pa vendar razkošne planinske prireditve. Skrbi jih, bo li vsak dobil toliko prostora, da bo lahko v miru pil svojo čašo vina. Vse te skrbi so odveč, ker se nam poroča da je letos tudi za najmuogobrojnejši obisk oskrbljeno. IV. planinski ples se bo vršil namreč v vseh gornjih in spodnjih prostorih „Narodnega doma“. Glavno plesišče bo v gornji veliki dvorani. Sokolova telovadnica bo spremenjena v velikansko zeleno planino, kjer se bo po potrebi lahko kakšno poskočno zaplesalo, v planinskih kočah pa bodo prodajale dražestne slovenske planinke pod nadzorstvom odličnih naših slovenskih gospa, kar si le poželj oko in uho, grlo in želodec. Vsega bo toliko, da bo zadovoljeno vsaki zahtevi. Kdor torej radi b jazni pred goro ne nameraval priti na letošnji IV. planinski ples, naj se kar hitro spreobrne in naj kar naprej s tem računa, da se bo dne 1. svečana zvečer izvrstno zabaval v „Narodnem domu“.

Slovensko pevsko društvo „Slovan“ priredi v nedeljo, dne 10. t. m. zabavni večer v prostorih gosp. A. Steinerja na Opekarški cesti št 25. Spored: Petje, srečolov, šaljiva pošta in ples. Kakor vse prireditve tega društva, tako bode tudi ta zabavni večer nudil občinstvu obilo zabave in užitka. Vsi pokrovitelji, znanci in prijatelji društva se najviljudneje vabijo nanj.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ vabi svoje člane na sestanek, ki bo jutri, v nedeljo ob 10. popoldne v društvenih prostorih. Razpravljalo se bo o štatutu za podporni sklad, ki ga zbira in upravlja naše društvo. Ker se bo razpravljalo o tako važnem predmetu, upamo, da se bodo g. društveniki tega pomembnega sestanka kar v najmuogobrojnejšem številu udeležili.

Občni zbor slovenskega trgovskega društva „Merkur“ bo v nedeljo, dne 24. januarja ob 10. popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red priobčimo v kratkem.

Plesni venček podružnice I. avstr. društva drž. uslužbencev v Ljubljani v veliki dvorani hotela „Union“. Na večstranska vprašanja iz sl. občinstva naznanja veselični odbor, da je že pričel razpošiljati vabila in obenem prosi, da se takoj vsak, ki se za to zanima, oglasi, ko bi mu pomotoma vabilo ne došlo.

Vstopnine je le 1 K g dbo prestribi orkester „Slovenske Filarmonije“.

Klub ljubljanskih akademikov naznanja vsem p. n. vabljemim damam in gg. akademikom, da se vrši prva klubova prireditev v tem letu v sredo, dne 13. t. m. v mali čitalnični dvorani „Narodnega doma“. Obleka prou enadna. Odbor.

„Akademija“ V sredo, 13. t. m. zvečer bo predaval v veliki dvorani „Mestnega doma“ g. prof. I. Reiser o „Röntgenovih žarkih“. Predavanje bodo ilustrirali zanimivi poskusi. D jaki in delavci so prosti vstopnine, drugi plačajo 10 vinarjev. Opozarjamo slovensko občinstvo na to vlezanimivo predavanje s pozivom, naj se ga udeleži v kolikor mogoče največjem številu.

Zavedani Ljubljancem. Di-jasko porpomo društvo „Radogoj“ omogočuje dijakom obiskovanje visokih šol in je v zadnjem času razširilo svoj delokrog tudi na absolvente, ki morajo od začetka brezplačno prakticiirati v raznih urad h. Odbor pošilja sedaj nabiralno polo za prispevke po Ljubljani. V interesu vseh stanov je, da dobimo dovolj uradniškega, zdravniškega, profsorskega in inženirskega naraščaja. Zato odbor upravičeno pričakuje, da bo vsak prispeval po svojih močeh. Čanarina znaša 5 K na leto, hvaležno pa se sprejme tudi vsak večji ali manjši dar. Vsak darovalec dobi od blaginika potrdilo o svojem prispevku.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslalo županstvo Bloke 25 K mesto venca na krsto umrlemu ob-

činskemu svetovalcu Ivanu Pakiču. Gdč. Ivanka Kimovec je izročila naši družbi 5 K 32 v, kar je vrgla družba razglednice božični večer pri „Lipi“. Hvala!

Daljniški pivovarne občni zbor bo dne 10 t. m. popoldne ob 10. v hotelu „Ilirija“.

Na mesto venca umrlemu dr. Ivanu Mraku, o kr. finančnemu svetniku, so darovali „Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljani“ uradniki o kr. plačilnega urada v Ljubljani skupni znesek 25 K.

Iz umetniških krogov se nam piše: Slavno uredništvo! Pred kratkim sem čital v vašem cenjenem listu, da si je dovolil urednik „Slovana“ šalo, ko je imenoval sliko, ki jo prinaša ta list kot umetniško prilo go, „božični večer“. Mogoče, da imate prav. Dovolite pa, da sem jaz drugega mnenja. Ako list, ki hoče biti prvi slovenski ilustrovani list in eden prvih slovenskih vobče, vodi zaslepljeno občinstvo tako za nos kakor „Slovan“, potem to ni več šala. Ni namreč šala, da prvi slovenski umetniški list prinaša kot umetniško prilogo sliko, za katero je dobil klišeje pri „Österreichische Familien- und Modenzeitung“, listu za negovanje umetnosti — v izdelovanju perila za otroke in odrasle! Ako je pri tem spremenil krasni naslov slike „Täumerei“ v še krasnejši „božični večer“ ni to tako velikega pomena. Ali to ni še vse. Kakor znano, živi na Slovenskem, osobito na Kranjskem, lepo število umetnikov, ki producira — ne da bi ogromni del slovenskega občinstva o tem kaj slutil — mnogo lepih umotvorov. Da slovenska javnost o tem nič ne ve, temu so krive, recimo, razmere; a današ dični „Slovan“ tega ne ve in da mora zato — da izpolni svojo „narodno dolžnost“ — prinaša v isti številki žalostno študijo neke nemškutarske diletantke, to treba vendar v imenu slovenske umetnosti obžalovati. Zato pa je pozdravljati še sedaj z odkritosrčnim veseljem misel, da se ustanovi v kratkem času po inicijativi nekaterih ljubljanskih slikarjev in prijateljev nov slovenski umetniški list, ki bo prinašal samo izvirne ilustracije. Upamo, da izvemó o tem projektu kmalu kaj več v javnosti.

Idealist.

Kako se ljudje vodijo za nos. Na Dunajski cesti je kleparska obrt L. M. Ecker, ki je nemška. Vsled tega nima nič slovenskih strank. Poslovodja te nemške kleparije je pa Slovenec Stariha, ki ji je svoje slovenstvo dal v službo. Ta človek pošilja zdaj okrog Slovencev okrožnico in se jim priporoča za delo. Piše, kot bi bila obrt njegova in bi šlo vse na njegovo ime. In res, če kdo izmed Slovencev tam kaj naroči, dobi račun izvršen na firmo Staiha. Na ta način se meče ljudem pesek v oči. Stariha je le uslužbenec Eckerije, v katere žep se steka ves dobiček. V Ljubljani imamo dosti slovenskih kleparjev, ki so: Franc Gradišar na Tržaški cesti, Alojzij Lenček na Sv. Petra cesti, Ivan Remžgar na Starem trgu, Albin Urančič v Hrenovih ulicah in Peter Žitnik na Poljanski cesti. K tem hodite!

Kakšne razmere vladajo pri električni cestni železnici v Ljubljani. Pri tej železnici je v službi kot vozni mojster neki Narbeshuber, zgrizen Nemec, ki ne sprejme nikogar v službo, kdor ne zna nemški. Pa tudi drugače je pokazal svojo sovraštvo do Slovencev. Ko je 28 ali 29 septembra v električnem vozu kjučavničarski pomočnik Bitenc o črnih zastavah, ki so visle zaradi ustrelenih Lundra in Adamiča, dejal: „Wie lange werden die schwarzen Fetzen heraushängen“ (tega Bitenca bi si bilo dobro zapomiti), takrat je pa rekel Narbeshuber: „Zuerst müssen sie Dreck führen für die Verstorbenen. Te beseda je slišal voznik električne železnice Ignacij Košenina, ki jih je povedal pred prijateljem. Ko je Narbeshuber o tem zvedel, je zagrozil Košenini, da ga bo tožil in da bo izgubil službo. Prve grožnje ni izpolnil, pač pa drugo. Ko je Košenini 13. decembra pri kavarni Evropa ušel voz iz tira, so ga odslovili iz službe. Da je bila ta odločitev Narbeshuberjevo delo, je vsekakor gotovo. Košenina, ki je oženjen in ima pet neprekrbljenih otroč, je zdaj brez službe in brez denarja. Kdor bi ga mogel vzeti v službo, naj nam to naznani. Možja vesten in naroden, zato zasluži podpore, usmiljenja pa tudi njegovi otroci, ki morajo zdaj stradati.

Razmere v poštnem prometu Ljubljana-Trst. Neprijetno je, službene nerednosti v javnost spravljati. Ali sila kola lomi in tudi nam je že pošla vsa potrpežljivost, da smo prisiljeni naslednji slučaj javno ožigotati. Naročnik „Slov. Naroda“ I. D. na Optini pri Trstu se je že opetovano pritožil pri našem upravnistvu, da mu omenjeni list večkrat — in to navadno ob nedeljah in praznikih — neredno prihaja. Kje pa navadno običi, tega

ne bomo pretresovali; faktum je le, da neke zaostaja. Vzemimo — in to je tudi istina — da se „Slov. Narod“ redno odda vsako popoldne v Ljubljani na p što — izvzeti so le prazniki in nedelje. Potemtakem ga ima naslovljenec sprejeti vsaj drugi dan zjutraj, kar se navadno tudi dogaja. Vendar se pa tudi zelo pogostoma pripeti da ga dobi šele tretji dan. Štev. 304 „Slov. Naroda“ je bila gotovo oddana v četrtek, t. j. na 31. decembra, na pošto, kar je bilo razvidno iz poštnega pečata in bi potemtakem moral naslovljenec ga prejeti že 1. januarja, a prejel ga je ale na 2. ob 9. zjutraj, in sicer s poštnim pečatom na listu: Rihenberg 1/1 09, to pa vzió jasnemu tisku nemu naslovu Če to ni škandal, potem ne vemo, kaj naj tako imenujemo. Listi z Dunaja, iz Prage dohajajo poprej, nego iz Ljubljane, vzió dva in trikrat večji razdalji. Naposled še eno. Če je morda gosпода na pošti tako radovedna, kaj piše „Slov. Narod“, je temu prav lahko odpomoči, naj si ga čisto enostavno naroči. Saj stane za avstro-ogrske dežele po pošti prejemán 25 K za celo leto. S tem se pa podpira tudi narodna stvar. Naj torej to za sedaj zadostuje. Upajmo, da se bode nerednost vsekakor odpravila, ker sicer bodedo primorani druge strune napeti. Veridicus.

C. kr. monopol soli ima na drž. železniškem kolodvoru glavno zalogo. Trgovci dobivajo tu sol v plombiranih vrečah. Toda — v vrečah ni nikoli toliko soli kakor bi je moralo biti. Trgovci kupi in plača 50 kg dobi pa samo 48 ali 49 kg soli. Tako oškoduje carinski monopol trgovce. Če bi kak trgovec prodal 48 kg soli namesto plačanih 50 kg bi ga sodnija preključno hitro prijel.

Ljubljanski športni klub opozarja svoje člane, da je vsled zapadlega snega izredno lep saninec na klubovem sankališču.

Zakotno sankališče so si napravili nekateri nemškutariji in sicer na javni cesti, ki vodi od Spodnjega Rožnika mimo Lasnika na Gornji Rožnik. Kako da trpi županstvo Vič-Glince to popolnoma nedopustno in svojevóljno okupiranje javne ceste?

Zavod za rejo perutnine nameravata zgraditi gg. Ditrich in Krapš v Zgornji Šški. V ponedeljek ob 9. bo komisijonalen ogled na lieu mesta.

Vprašanje na c. kr. dobriško pošto. Pše se nam: Zakaj vozi pri tej pošti iz Dobrišča v Trebnje še vedno sluga, ki je bil kaznovan radinepoštenosti pri sod šču v Trebnjem z zapornom 8 dni in sicer, ker je oškodoval gosp župnika v Dobriščah za K 36 03? Omenjeni sluga je tudi g. nadučitelju Cirmanu poveril K 37 90, kar je pa g. Pavlin, posestnik v Trebnjem velikodušno zamolčal, da ni prišlo pred sodnijo. Poneverba je sicer poravnana, vendar pa se človeka, ki zaupani denar poneveri, ne bi smelo imeti pri o. kr. pošti v službi, še manj da nosi c. kr. pošto uniformo. Ali zato, ker je dotični ondotne c. kr. poštarice svak?

Reklamno brošuro za dolensko vina je spisal in v češkem jeziku obelodanil vinarski nadzornik g. Bohuslav Skalický.

Umrl je v Radovljici ondotni upok-jeni nadučitelj g. Jos. Thuma, star 70 let.

Salonski orkester v Postojni priredi v prostorih „Narodnega hotela“ v Postojni v nedeljo, dne 10. januarja v prid skladu za „Sokolski dom“ koncert, kateremu sledi dramska predstava in ples.

Ženska in moška podružnica C. M. družbe v Idriji sta priredili dne 6. t. m. pri „Črnem orlu“ veliko narodno veselico, ki je v vsakem oziru zelo dobro uspla. Došlo občinstvo je do zadnjega kotička zasedlo prostora. Na veselici je bilo ves čas veselo razpoloženo, vladala je prava, neprisliljena domača zabava. K tej je največ pripomoglo neumorno sviranje Blažičevega orkestra, ki so ga iz posebne prijaznosti popolnili gg. Fran Dežela, Vinko Lapajne in Zorko Pelovec, kakor tudi lepi zbori sl. delavskega bralnega društva pod spretnim vodstvom pevovodje g. Prelovca. Stregle so vrle narodne gospe in gospodične s neumorno marljivostjo in sicer pri jestvinah gospe D. Bažljave in R. Tavzesova, pri kavi gdne Leni Lapajne, Fani Sedej in Anica Tomec, pri pivu ga. A. Vidičeva in gdne. Olga Lapajne in Karolina Pirc, pri vinu ga. K. Šotolova, gospodične Malči Kos, Pavla Lapajne, Fanci pl. Premierstein in Iv. Turk, pri trafiki gdč. Julka Dežela in Slavica Gosler, pri pošti gdč. Mici pl. Premierstein in Mici Struad. Vse velike udeležbe se je ples pričel šele po polnoči, pa bil za to tem bolj animiran in je trajal do ranega jutra. Duša prireditvi, ki bo donesla družbi gotovo lep prebitek, ste bili gospe blaginčarica podružnice Davorinka Bažljave in

tajnica Rozalka Tavzesova, njim ob strani pa so bile predsednica ga. Karla Šotolova in podpredsednica ga. Sonja Peganova; od moške podružnice pa gg. Filip Svetič in Valentin Vidmar. Velika zahvala onim, ki so darovali jestvine in pijačo, ali pa pripomogli v gotovini k dobremu uspehu veselice. Vrlim prirediteljicam pa vse priznanje in pohvalo za njihovo narodno požrtvovalnost!

Pretep. Stepli so se v Ledeni-kovi gostilni na Lopati na Štajerskem: Posestnik Kos je dobil težko rano na glavi.

Težko je ranil v neki gostilni v Pruju delavec Al Klančič pijonirskega podčastnika. Vrgel mu je v glavo ličersko steklenico za pivo.

Narodna zbirka, ki jo je ob novem letu priredil klub slovenskih akademikov v Celju, se je prav povoljno obnesla. Nabralo se je 1150 kron.

Rajfajznovsko so ustanovili v Svičini nad Mariborom za občine Svičina, Plač, Špičnik, Slatina, Sv. Juri ob Pesnici in Gornja Kunigunda. Par tednov prej je jela v svičinskem župnišču poslovati posojilnica kmečke zveze.

Dr. Povaleja, finančnega komisarja in bivšega kandidata, strastno napada „Marburgerica“ radi neke kupčije posvesta gospe Althaller v Kamnici List mu očita, da je to žensko opeharil.

Zaradi poneverjenja stranknih denarjev se je začela preiskava proti graškemu odvetniku dr. Neckermannu. Obenem je moral zapreti pisarno.

Zvišana kazen. Čevljarju A. v gustu Semoliču, ki je bil pred gorškim porotnim sodiščem obsojen na pet let ječe zaradi poskušnega roparskega umora na mlinarju Furlanu je višje deželno sodišče v Trstu zvišalo kazen na 10 let ječe.

Umetniška noč v Trstu. Pod tem naslovom priredila „Dramatično društvo“ v Trstu in umetniški klub „Skala“ dne 6. februarja maskerado.

Zblaznel je v Trstu 42letni uradnik Rudolf Koder.

15 tisoč kron za plemstvo! Šotanski Hans Woschnagg bi rad dobil plemstvo. Mož se je peljal v Slovenjgradec in ponudil tam okr. glav. 15 tisoč kron kot fond za ustanovitev hiralnice v okraju, če dobi plemstvo. Pa so se njegovi tisočaki zavrnil in Hans v Slovenjgradec, Hans iz Slovenjgradea!

V Rihartovcih pri Radgoni županuje nekaj let sem posilnimec Peter Kajdič. Kako izgleda njegovo uravodanje v blaženi nemščini, sprideje poselska knjiga Fr. I., katero je pred tremi tedni izdal in kjer se bere: Pristojnost Rihartovz; okr. glav: Lutrmek; dežela: Štajrmerk; vera: Katolič; velikost: plajntik (dotičnik je namreč hrom); obrvi: blonk; lasje: groze; nos, usta, zobje itd.: gevont. Županstvo si je priboril s tem, da je na dan obč. volitve zaklal kravo in nastavl polovnjak vina ter pogostil svoje volilce z vinom in mesom.

Proti županstvu v Pijavi gorici se čujejo vsakovrstne pritožbe, zlasti da župan ne postopa po določbah občinskega reda. Že od nekdaj se vrše vse občinske seje v gostilni in se tam tudi pregledujejo občinski računi. Nobeno leto ni župan računov še javno razglasil. Tudi letos ne; da, še vseh odbornikov ni poklical in niso vsi vedeli da bode 22. m. m. račune delali.

Vsled prenapolnjenih skladišč ustavile so c. kr. skladišnice v Trstu prevzemanje takih tovorov, kateri dohajajo v svrhu vlaganja. Izvzet je špirit v voznih kotlih in pa ono blago, katero je že na poti. Prevzema se potemtakem za tržaško prsto luko c. kr. drž. in južne železnice razen špirta v celih kotlih le tako blago, katero je glasom podpisanega voznega listka namenjeno ali za vlaganje v one oddelke skladišč, kateri so v našem strank, ali pa, če je blago namenjeno za vkranje. Sprejemanje blaga za železnična skladišča v tržaški prosti loži južne železnice, kakor tudi c. kr. drž. železnice pa ostane i v naprej neomejeno.

Prvi „Kinematograf Pathé“ prej „Edison“ na Dunajski cesti nasproti kavarni „Europe“ ima od danes do vštete torka sledeči spored: Lopovščine. (Komično.) Ciganska ljubezen. (Žaloigra.) Počitniška kolonija. (Interesantno, po naravi.) Skiop-tiske slike. 1. Ljubljana s Karavan-kami. 2. Črno Triglavsko jezero. 3. Izvir Save Dolinke. 4. Prvo Triglavsko jezero. Najnovejša pariška poliojia. (Komično.) Obrežni roparji. (Drama.) Hiti počasi. (Jako smešno.) Priporočamo!

Vlak je raztrgal. K ti včerajšnji notici se nam še poroča, da je ponesrečenec oni Kofak, o katerem smo pred kratkim poročali, da je poneveril gospe Pavškovi 102 K, za katere bi imel prinesiti smodk, in potem pobegnil na Vič.

Pogreša se 28letni samski Al. Jaro rodem iz Viča. Pogrešanec je odšel v delavni obleki in je imel črno simsko suknjo. Denarja je imel pri sebi le 4 K. Jaro se je nameraval v kratkem poročiti.

Izgubljen Čevljar Martin Berlan je izgubil zavitek usnja, vrednega 15 K. — Trgovka g. Adela Skabernetova je izgubila zlat obroč s sliko, vreden 30 K. — Čevljar Jos. Kern je izgubil srebrno anker uro. — Gospa Frančiška Rozmanova je našla žensko ročno torbico z manjšo vsoto denarja. — Zasebnica Tina Končičnova je izgubila žensko ročno torbico, v kateri je imela 22 K denarja.

Drobne novice.

— **Rusko posojilo.** Ruska vlada je najela pri nekem francoskem konsorcijsu 4¹/₂% posojilo v znesku 1350 milijonov frankov. Od te vsote se placira 1200 milijonov v Parizu, 150 milijonov pa v Londonu.

— **V svobodni Avstriji.** Dunajsko policijsko ravnanje je z »ozirov javnega redu« izgnalo z Dunaja in iz Avstrije znanega dopisnika petrogradskega »Novega Vremena«, Ant. Berezovskega. Pa naj še kdo trdi, da je Avstrija policijska država!

— **Grozovit zločin.** V Radešovicah na Češkem so našli predvčerajšnjim umorjeno hčerko delavca Novaka. Odrezan ji je bil vrat. Njenega očeta so zaprli, ker je bil na sumu, da je sam izvršil zločin. Včeraj pa je na cesti neki neznanec napadel 5letno Marijo in 3letno Boženo Smutny. Prvi je odrezal vrat, drugo pa je težko ranil. Nato je utekel v bližnji gozd. Orožništvo in vse prebivalstvo išče sedaj po gozdu zločeca. Novaka so izpustili iz zapor.

— **Požar v New-Yorku.** V trgovskem delu mesta je požar uničil tri prodajalne. Škode je nad 15 milijonov kron.

— **Morilec Sičinski.** Sodni zdravniki so na podlagi dolgotrajnih opazovanj morileca gališkega namestnika grofa Potockega, Sičinskega, izdali mnenje, da je duševno popolnoma zdrav in da je bil pri izvršitvi groznega čina pri popolni zavesti.

Izpred sodišču.

Zadnji »razžaljeni« Belgijec.

Pred »novim« okrajnim sodnikom, sodnim svetnikom dr. Mohoričem — dosedanjim okrajnim sodnikom g. tajnik Bulovec je sicer zaslužen, a v zvezi temu nezastopano po novem letu premeščen v »mir« k nespornim zadevam, višjim gospodom najbrž niso preveč ugajale »preobilne« oprostilne razsodbe raznih »demonstrantov« in drugih podobnih »zločincev« — ostalo pa je sicer v sodni dvorani okrajnega sodišča vse pri starem, funkcionar državnega pravnika isti, zapisnikar isti — se je včeraj menda vendar že enkrat zadnji »protidemonstrant« - Belgijec boril za svojo »užaljeno« čast. Bil je to neki četovodja Oskar Preisinger, rodem iz Kranja, menda sin svoj čas v Kranju nameščenega geometra. Obtoženec je bil Franc Azman, mizarjski pomočnik in načelnik kranjskega »Sokola«, katerega je zagovarjal dr. Josip Kušar iz Kranja, dočim je obtožbo zastopal stotnik Schoebinger.

Preisinger je ovadil Azmana, katerega baže pozna prav dobro, ker sta v Kranju hodila skupaj v šolo, da ga je ta dne 6. oktobra, na Marijinem trgu v Ljubljani stopajoč v voz, razžalil z besedami: »Pereat Preisinger, pereat kanalček, pereat zibenundevanegar!«

Obračnava se zato ni mogla vršiti toliko časa, ker se obtožencu ni moglo dostaviti vabilo, to pa zato, ker niso vedeli obtoženčevega krstnega imena.

Preisinger je kot priča zaslišal svoj čas odločno trdil, da mu je zaklical one besede Azman, in sicer dne 6. oktobra.

Obtoženec odločno ugovarja, da bi bil on sploh ta dan v Ljubljani in zagovornik je pripravljen za to navesti sodišču celo vrsto prič, obenem pa tudi ugovarja, da bi bil tožitelj v prvi vrsti zaslišan kot priča ter vsled tega priglasi ničnostno pritožbo.

Tožitelja pa je danes tudi minila ona prejšnja sigurnost in ne more niti z gotovostjo več potrditi, kateri dan, ali 5. ali 6. oktobra, da je izvršilo »razžaljenje«, in ko stotnik Schoebinger prav odločno vpraša: »Können Sie schwören darauf, dass er es war? Sind Sie davon überzeugt? Waren Sie damals ohne Zweifel, dass er es war?« — ni mogel z vso odločnostjo potrditi teh vprašanj. Z ozirom nato je že stotnik Schoebinger pripravljen umakniti tožbo, češ, da je boljše, »dass einer herausgeht«, kakor da bi bil morda po nedolžnem kaznovan.

V to pa navede zagovornik dr. Kušar sledeče: Da se stvarni položaj pojasni popolnoma, povem se-

daj, da obtoženi Fran Azman ni storilec, temuč neki Franc Benedik iz Strazišča pri Kranju, kar zato lahko navajam, ker so od tedaj že potekli trije meseci in je stvar zoper njega že objektivno zastarala.

Ko sodnik pojasni to izjavo stotniku Schoebingerju, umakne ta obtožbo, češ, ker tožitelj, oziroma glavna priča ne ve več natanko, ali se je dogodek vršil dne 5. ali 6. oktobra, ker pomota glede na položaj sploh ni izključena in ker se hoče izključiti tudi le možnost, da bi se obdolžilo koga po nedolžnem.

Sodnik proglasi nato razsodbo, po kateri se v smislu § 259, 2, k. p. r. oprosti obtoženec obtožbe, da bi bil dne 6. oktobra l. 1. na javni cesti v Ljubljani žalil Oskarja Preisingerja z zgoraj omenjenimi besedami, in oprosti tudi plačila sodnih stroškov, to pa zato, ker je zasebni tožitelj glede na dvomljiv stvarni položaj umaknil obtožbo.

Tako je menda vendar že enkrat zadnji »razžaljeni« Belgijec dobil svoje »zadoščenje« in čast tega vzornega polka je rešena, vsaj za toliko časa, dokler se ne bodo zopet njegovi »heili« in »windische Hunde« razlegali po slovenski Ljubljani. Radi pa priznamo, da je stotnik Schoebinger, kot zastopnik polka v vseh teh obtožbah, nastopal jako taktno, in je le obžalovati, da so svoj čas postavili na čelo onim septembrskim »strajfunom« vse kaj drugega, ne pa takih resnih in treznih mož. Ne bila bi potem tekla slovenska kri, in gotovo bi tudi ne bilo teh klavernih, največkrat naravnost smešnih obtožb.

Uradne vesti. V šolskem okraju Ljubljanska okolica so definitivno oddati tale učna mesta: 1. na 4razrednici v Studencu predvsem za moško učno moč, 2. na 3razrednici v Hrušici, 3. na 3razrednici v Sostrem in 4. učno in voditeljsko mesto na enorazrednici v Rakitni. Prošnje je vlagati pri okrajnem šolskem svetu v Ljubljani do 25. januarja 1909. — 12. januarja ob 11. dopoldne se odda pri okrajnem glavarstvu v Kamniku na javni dražbi v zakup občinski lov Peče za dobo od 15. januarja 1909 do 30. junija 1913. — Pri deželnem sodišču v Celovcu sta prosti dve mesti kazničnih paznikov. Prošnje je vlagati do 3. februarja. — Pri deželnem kot trgovskem sodišču v Ljubljani se je izvršil v zadržni register vpis firm: »Gospodarska pospeševalna zadruga združenih čevljarjev v Zireh, reg. zadr. z omejeno zavezo« teru »Živinorejska zadruga v Smartnem pri Kranju, reg. zadr. z omejeno zavezo«. — 16. prosinca bo ob 10. dopoldne pri okrajnem sodišču v Postojni v sobi št. 6 dražba zemljišča vl. št. 47 kat. obč. Kal, obstoječega iz hiše št. 24 na Kalu, vrta, njiv, travnikov in pašnikov ter gospodarskega poslopja s pritlikavim vred, ki sestoji iz 2 krav ter različnega poljskega orodja. Nepremičnini je določena vrednost na 5800 K, pritliklino na 425 K. Najmanjši ponudek znaša 629 K (?).

Razne stvari.

* **Nov časopisni katalog.** Firma M. Dukes nasl. na Dunaju, I. Wollzeile 9 je zopet izdala jako priročen, lepo opremljen in z vsem potrebnim oskrbljen časopisni katalog. Knjiga obsega imena in naloge skoro vseh pomembnejših časopisov vseh strokovnega sveta in omenja tudi izhajanje, format in inserejski tarif vseh teh listov, torej za vse inserente vrlo pripraven pripomoček. Seveda ima katalog tudi popoln koledar z beležnico za vse leto 1909 ter poleg različnega drugega vsakomur za inseriranje potrebnega gradiva tudi velik pregleden zemljevid naše monarhije, iz katerega se razvidijo uvozni kraji. Ta novi časopisni katalog firme Dukes nasl. je v resnici dragocena priročna knjiga za vsakega lajka, za strokovnjaka pa informacijsko delo.

* **V šestletno ječo za petkratno ženitev.** Pittsbursko policijsko sodišče je obsodilo Harold E. Taylorja v šestletno ječo, ker se mu je dokazalo, da je petkrat oženjen in da še vse njegove žene žive. Zagovarjal se je, da so ga najbrže zamenjali s kakim drugim bigamistom, katerih je itak vsa Amerika polna, toda to mu ni pomagalo in končno je moral iti v ječo, koja ga namah oprosti vseh njegovih žen. Ko so ga odvedli v ječo, je neka izmed njegovih žen prišla na glas jokati in izjavila je, da ga ima v kljub temu, da ni bila ona edina njegova žena, še vedno rada. Ta žena je nastopila proti njemu kot glavna priča, toda v zadnjem trenutku je prišla z njim zopet simpatizirati, ker se jej je zelo smilil. Lopov je običajno posloval na ta način, da si je izbral neveste, ki so imele nekoliko denarja, nakar se je z njimi oženil. Ko je dobil od njih denar, jih je enostavno ostavil in se pričel zopet ženiti.

* **Kitajsko ženitovanje ni dan** veselja in radovanja, kakor je to pri

nas v navadi. Na tadan se pripravi pojedina, h kateri pride nevesta in pet njenih najboljših prijateljic. Vsa ta družba se vsede z nevestino materjo vred okrog dobro obložene mize in molče čakajo na ceremonijo, ne da bi se kaj jeli dotaknile. V tem slovesnem trenutku prične nevestina mati bridko jokati in ostale prijateljice neveste jo posnemajo. Ob sebi je umevno, da nevesta sama ne sme ostati trdosrčna, nego tudi ona hočeš ali nočeš, mora pretakati solze. Na to vstanejo nevestine tovarišice in jokaje zapustijo dvorano, med tem ko se prikaže ženin z ostalimi gosti. Ti prično pridno otepiti darove božje, ki so jim pripravljeni na mizi. Po pojedini, ki ne traja dolgo, se svatba razide in par je sklenjen. Kar je pri tej svatbi značilnega, je, da se tu nevesta že prej joka, med tem ko se pri nas večkrat kmalu po svatbi.

* **Hitra pisalka na stroj.** Miss Roza Fritz v Londonu je napravila pred kratkim javno svetovni rekord na pisalnem stroju. Časopisni članek 2.2 besedi je kopirala v 2 linutah 26 sekundah. Pismo je obsegalo 1199 malih in 12 velikih črk, 15 ločil, 262 presledkov med besedami in 22 vrst, zahtevalo je torej 1510 gibov. Vsako sekundo je napravila torej nad 10 gibov.

* **Zlato in srebro v morju.** Kemik L. Wagner piše v zadnji številki »Cosmosa« o zlatu in srebru v morju. Znano je že dolgo, da se ti dve kovini nahajata v morski vodi raztopljeni in to v jako različni količini. Dognalo se je, da čim globlje je voda, tem več zlata in srebra je v njej. Sicer se pa krijejo rezultati, do katerih je prišel Wagner, z onimi, katere je našel svoj čas fizik Ramsay, da je namreč v 160.000 tonah morske vode en kilogram zlata. Seveda to pravilo ne velja povsod. V zalivu Georges je našel Wagner v kubičnem metru morske vode 276 miligramov zlata, v zalivu Delaware pa 170 miligramov. Istotako je našel razmeroma v mnogo večji množini srebro v morju. Ako bi se mogli ti kovini na lahek in cen način dobiti iz morske vode, padla bi vrednost zlata in srebra na vrednost železa. Dosedaj so poskušali dobiti zlato in srebro iz morja z izhlapovanjem in potom elektrike, a stroški zato so bili tako ogromni, da se z ozirom na dobljeno zlato ali srebro ne more govoriti o uspehu. A ne samo morje, tudi reke imajo mnogo zlata in srebra v sebi. Posebno mnogo teh dveh kovin imajo bosanske reke.

* **Novi črnogorski denar.** »Beogradske Novine« javljajo: Svoj čas smo poročali, da bo Črna gora, ki je doslej uporabljala avstrijski denar, v kratkem dobila srebrn novce, kakor že ima nikelnastega. Kakor nam sedaj javljajo s Cetinja, odšel je od tam v Pariz tajnik naše davčne uprave dr. Miloje Jovanović, ki mu je poverjena ureditev finančnega stanja v Črni gori, da ta izvrši vse potrebno, da se nakupi za Črno goro čimprej denar, ki se bo imenoval perper. Črnogorski denar bo povsem sličen z našim (srbskim) srebrnim, s sliko kneza Nikole na eni in označenjem vrednosti na drugi strani. Perperi se bodo kovali v isti vrednosti, v kateri imamo naše dinare. (Dinar = 95¹/₄ vinarja.)

* **Angelske klobase.** Newyorškemu »Glasu Naroda« poroča neki rojak iz La Salle: Pred 14 dnevi je prišel k meni v Utico prijazen rojak, priden delavec, z imenom Janez Teškan iz Šmarja pri Ljubljani. Rekli mi je, da je mesar in da zna tako dobre kranjske klobase delati, da bi jih angeljski jedli, ko bi zobke imeli. In res, dobre klobase, mesene in jetrne, je mož naredil. Poslal sem ga prodajat po mestu. Prodajal je vse in si tudi 4 dolarje izposodil v nekem prav poštenem salonu. Potem pa je z denarjem in angeljskimi klobasami izginil.

* **Avstrijski »baron«** — tat. Zaprli so avstrijskega »barona« Adolfa Schwernschwerta, ki je bil prej stotnik e. in kr. avstrijske vojske. Prijeli so ga v njegovem stanovanju 153 zapadna 84. ulica v New Yorku. Tatvino je izvršil pri rodbini Zar Helle, kjer je občeval kot najboljši prijatelj gospodarja. Ta rodbina se je seznanila z »baronom« pred dvema leti. Dne 10. t. m. je Mrs. Zur Helle naznanila policiji, da je nekdo ukradel njene dragulje, ki so bili vredni 800 dol. in detektivji so takoj mislili, da je tatvino izvršil avstrijski »baron« in bivši častnik, toda rodbina se s tem nikakor ni mogla strinjati. Vkljub temu so pa dedektivji nadalje lopova opazovali in ko so se prepričali, da je on tat, so ga prijeli. Končno je tatvino priznal in povedal, da je dragulje zastavil za 88 dolarjev. »Baron« je doma iz Zagreba in je osem let v Ameriki.

* **Lev Tolstoj v — pekl.** Sivega poštenjaka in filozofa iz Jasne poljane je ruska državna cerkev že za njegovega življenja spravila v pekel. V glasovitem Glinskem samostanu v guberniji Kurski se vidi zadnji čas slika, katera prikazuje sledeče: Na

vzburkanem morju plava velika ladja, ki predstavlja cerkev. Na krovu stoji gruča svetnikov. V bližini obale je naslikan Lev Tolstoj v naravni veličini v delavni obleki, kakor se običajno slika. Okrog Tolstega stoji cela gruča grešnikov in heretikov, med katerimi je videti Nerona, Heroda in raznih sektircev. Poleg Tolstega je napisano: »Iztreljevalec vere.« V ozadju je videti pekel in kako hudič vleče vanj grešnike. Uboogi Tolstoj! Kaj ga ne bo še vse doletelo!

Književnost.

— »Slovenski Sokol« ima v številki 12. tole vsebino: 1. Razširjenje sokolske organizacije v slovanskem svetu. 2. Proste vaje za zlet Slovenske sokolske zveze v Celju leta 1909. 3. Iz slovanskega Sokolstva. 4. Vestnik slovanskega Sokolstva. 5. Književnost.

Poziv.

V srce segajoča so poročila o potresni katastrofi v južni Italiji. Vsa poročila se strinjajo v tem, da je potresna katastrofa v Kalabriji in Siciliji zahtevala nad 100.000 človeških žrtev, to je nesreča, kakršne si ne more predstavljati najživejša človeška domišljija. Tužna poročila niti primeroma ne kažejo vse nesreče, ki je zadela južno Italijo. Mesta in vasi, cerkve, palače in koče so se razrušile; da, celo plodovite pokrajine ob morju so se pogrezle in izginile za vselej. Prebivalci pa, kateri so živi ostali in si rešili le golo življenje, so brez doma, brez ognjišča, da, brez imetja in nimajo iti kam pod streho, glad, bolezen, srčne in telesne rane terejo sirote, ki apelirajo na naše čustvo ter kličejo za pomoč.

Vesoljni omikani svet čuti s ponesrečenostjo, posebno prebivalci naših pokrajin, ki jih je učila lastna izkušnja, kaj pomeni taka katastrofa. Pomočni odbor je torej prepričan, da bo vsak naš rojak rad pomagal, kolikor je v njegovi moči; saj odločuje tukaj človekoljubje, ki ne pozna nobene narodnosti. Odbor je prepričan, da bi vsak naš rojak rad pomagal osebo, a to bi ne bilo uspešno, zakaj le z združenimi močmi je mogoče doseči mnogo.

Prosimo torej najnujno gmotne podpore nesrečencem v južni Italiji. Vsako podporo, bodi si majhna ali velika, naj blagovolijo dobrodelniki poslati pomočnemu odboru in sicer blaginjakom: Gosp. Gabrijele Piccolliju, lekarnar, cesarski in papežev dvorni založnik, Dunajska cesta št. 4, ali pa gosp. J. C. Rögerju št., posestnik in mestni ubožni oče, Ambrožev trg št. 2.

Zupan Ivan Hribar, predsednik; dr. Franc Faleschini, stavbnik, I. podpredsednik; pl. Mihael Lukano-Savenburg, a. in kr. polkovnik v pokoju, II. podpredsednik; Gabrijele Piccolli, I. blaginjak; J. C. Röger sen., II. blaginjak; ravnatelj J. N. Röger ml., I. zapisnikar; Ivan Petkovšek, II. zapisnikar. Odborniki: prof. Funtek; trgovec Grassi; dr. med. Jenko, primarij; trgovec Lilleg; trgovec Perdan; trgovec Tenente; magistratni svetnik dr. Zarnik; dr. Andrej Karlin, kanonik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenski visokošolci pri rektorju dunajske univerze.

Dunaj, 9. januarja. Danes je bila deputacija slovenskih akademskih društev »Slovenijec«, »Save« in »Danice« pri rektorju vseučilišča dr. Exnerju, da zahteva od njega, naj da nemudoma odpraviti na črni deski nabit, Slovence žaleč razglas, v katerem »Südmark« in »Der deutsche Volksrat für Untersteiermark« pozivata nemške absolvirane pravnike, naj vstopijo v sodno službo pri okrožnih sodiščih v Celju in Mariboru, da na ta način izpodrinejo Slovence iz sodne službe na Spodnjem Stajerskem. Rektor je deputaciji arogantno odgovoril, da pod nobenim pogojem ne preklleže in ne da odstraniti dotičnega razglasa. Slovenski visokošolci se pritožijo pri vodji naučnega ministrstva Kanerju in pajo, da bo tudi jutrišnji shod za slovensko vseučilišče v Ljubljani primerno osvetlil ta škandalozen čin rektorja dr. Exnerja.

Angleški kralj v Carigradu.

Carigrad, 9. januarja. Angleški kralj Edvard in kraljica Aleksandra prideta semkaj v drugi polovici meseca februarja. Posetu angleške kraljevske dvojice pripisujejo veliko politično važnost.

Hrvaški ban.

Budimpešta, 9. januarja. Po večurnih konferencah z ministrskim predsednikom dr. Wekerlejem in mi-

nistrom Josipovichem se je danes ban baron Rauch vrnil v Zagreb.

Zagreb, 9. januarja. (Posebna brz. »Slov. Nar.«) V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da so ure Rauchove vlade štele. Takoj po končanem procesu proti »veleizdajalcem« bo baron Rauch prisiljen odstopiti.

Madridski proti aneksiji Kreta.

Carigrad, 9. januarja. Mladoturki so se izrekli proti aneksiji Kreta po Grški. V slučaju, da bi se v kljub temu to zgodilo, groze, da bodo revolucionirali mohamedansko prebivalstvo na Kreti.

Skupščina Srbov na Turškem.

Praga, 9. januarja. »Narodni Listy« javljajo iz Skoplja, da bodo Srbi, ki prebivajo na turškem ozemlju, imeli začetkom prihodnjega meseca v Skoplju velik shod, na katerem bodo razpravljali o bojkotu proti Avstriji. Pred vsem se ima bojkotirati pivo, moka in sladkor, ki prihajajo iz Avstrije.

Proti Axmannovemu predlogu.

Dunaj, 9. januarja. Češki socialni demokrati na Dunaju prirede prihodnjemu nedeljo 5 protestnih shodov, narodni socialci pa enega proti Axmannovemu predlogu. Predsednik češkega narodnega sveta na Dunaju, vseučiliški profesor dr. Grozda, je imel posvetovanje z ministrom dr. Žačkom, ki je obljubil, da bo vse storil, da Axmannov predlog ne postane zakon.

Zasedanje državnega zbora.

Dunaj, 9. januarja. Prva seja državnega zbora bo v torek, 20. t. m. Pozivi k tej seji se prično razpošiljati še danes.

Ministrski svet.

Dunaj, 9. januarja. Danes ob 5. popoldne je sklican ministrski svet. Na seji bosta poročala baron Bienerth in Jorkasch Koch o svojih pogajanjih z ogrskim ministrskim predsednikom dr. Wekerlejem.

Ogrski ministrski svet.

Budimpešta 9. januarja. V stanovanju je vedno bolnega trgovinskega ministra Kossutha je imel danes ministrski svet sejo, na kateri so zgoj razpravljali o vojaških in bančnih vprašanjih. Ministrski svet še ni sklenil ničesar definitivnega.

Srbski konzul na čelu mladoturškega gibanja.

Berolin, 9. januarja. »Vossische Zeitung« javlja, da stoji na čelu mladoturškega gibanja v Skoplju, ki ima za cilj bojkot avstrijskega blaga, srbski generalni konzul Balngdžić.

Izvoljskij ne bo posla ik v Berlinu.

Petrograd, 9. januarja. Vlada dementuje vest, da bi bil dosedanj minister zunanjih del Izvoljskij doležen za ruskega veleposlanika v Berlinu.

Rusko javno mnenje in konflikt med

Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Petrograd, 9. januarja. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Radi najnovejšega konflikta med Avstro-Ogrsko in Srbijo napada složno vse rusko časopisje Avstro-Ogrsko. Kritizira pa tudi v najostrejših izrazih politiko ruske vlade. »Slovo« piše med drugim: »Kaj misli storiti Rusija, da prepreči mogočo grozno katastrofo? Ali je morda voljna izročiti Srbijo na milost in nemilost Avstriji v času, ko se Avstrija trudi s pomočjo Nemčije in Bolgarske pridobiti Turčijo na svojo stran. Kaka nesreča za veliko državo, da v tako usodopolnem trenutku nima sposobnega diplomatskega zastopstva!«

Dr. Milovanović se ni opravičil.

Belgrad, 9. januarja. (Pos. brz. »Slov. N.«) Dunajski listi javljajo, da potolažijo svojo publiko, da se je dr. Milovanović opravičil pred avstro-ogrskim poslanikom radi svojega govora v skupščini. To je grda laž, ker kakor je vaš dopisnik zvedel iz verodostojnega vira, grof Forgach sploh ni zahteval opravičevanja; pa tudi, ko bi ga zahteval, ga ne bi dobil, ker ministru zunanjih del niti na misel ne prihaja, da bi se opravičeval. Srbija ni osamljena, nego ima močne zaveznike, kar dobro ve Avstro-Ogrska, vsled česar je njena diplomacija omejila svojo akcijo povodom dr. Milovanovičevega govora na studiranje srbskega glagola »zarobiti«. Naravnost izmišljena pa je trditev, da se je dr. Milovanović postavljal termin za odgovor na Forgachova vprašanja, ker minister zunanjih del je takoj predložil avtentičen tekst svojega govora. Druga Forgach niti ni zahteval.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica v Kranju.**

V mesecu decembru 1908 je 463 strank vložilo 149.278 K 83 v, 317 strank dvignilo 120.776 K 38 v, 8 strankam se je izplačalo posojil 25.320 K, stanje hranilnih vlog brez v II. polletju kapitaliziranih vložnih obresti 4.537.981 K 67 v, stanje hip. posojil 2.890.244 K 10 v, denarni promet 490.786 K 92 v.

Dopisi.

Iz Lukovice. (Šolske stvari.) Z velikimi žrtvami smo pred nekaj leti zgradili novo šolsko poslopje in dobili drugo učiteljsko moč. Zdaj pa je število vsakdanje šole obiskujočih otrok naraslo na 160 in ker se je pri zgradbi nove šole že oziralo na to in se je pripravila tretja šolska soba, zaprosili smo za razširjenje šole v trirazrednico. Poudarjali smo, da je Brdo edini okraj na Kranjskem, kjer so nastanjeni uradi, ki ima samo dvo-razrednico. Ker tudi šolski okoliš ni tako obsežen, dani so pogoji za po- stavno trirazrednico s celodnevni- poukom. To upanje nismo imeli samo uradniki, ki vendar moramo dati svojim otrokom kar najbolj mogoče temeljito izobrazbo, tudi obrtniki in celo nekaj kmetov je bilo vnetih za razširjenje šole. — Toda prišlo je drugače! V krajnem šolskem svetu so razven župnika in nadučitelja močje, ki komaj za silo podpisajo svoje ime in tem trdnino ne zameri- mo, če so se branili tretjega razreda. Verjeti pa nismo mogli, da je učiteljsko osebo delalo proti razširje- nju šole. Mislili smo, da ima sosedna občina Prevoje edina to dvomljivo čast, da učitelj ni prijatelj napredka v šoli, zdaj pa smo zvedeli, da nismo mi nič na boljšem. — Pa to še ni vse, pride še hujše. Pred nekaj dnevi se je raznesla vest, da se naša šola še bolj omeji, da se upelje nedeljni dopoldanski pouk. Nadučitelj je skrivaj in na tihem dosegel ta sklep krajnjega šolskega sveta, češ, to je najboljše sredstvo proti razširjenju šole v trirazrednico. Posamezni čla- ni krajnjega šolskega sveta sicer tr- de, da to ni res, da se tak sklep ni nikdar storil, temveč, da so glasova- li le zato, da ostane v šoli vse pri sta- rem. Ne vemo, kaj je resnica, ali se je storil ta sklep ali se ni storil, toli- ko vemo, da bodo zdaj v šolskih pro- storih, ki imajo prostora za 40—50 otrok, sedelo čez osemdeset otrok po štiri ure nepretrgoma! To vemo, da se bodo otroci zdaj še manj naučili in da bodo nadučitelj še manj mogel vzdrževati disciplino in prepričani smo, da bodo v kratkem učenci nesli svojega učitelja na sneg! Kaj poma- gajo nam zakoni, da je pouk na ljudski šoli praviloma celodnevni, da se sme dovoliti uvedba poldnev- nega pouka samo na dobro utemelje- no zaprosilo zastopov vseh lokalnih občin in to samo takrat, če bi bila razširje- tev učilnice združena s težko obrem- nitvijo vzdrževalcev. Mi imamo šol- ske prostore, imamo zadostno število otrok, tudi razmere šolskega okoliša niso neugodne, toda tisti, ki bi mora- li skrbeti za blagor šole, delajo iz se- bičnih razlogov nasprotno. Ali ste g. nadučitelj pozabili svoje prispege, da boste povsod imeli pred očmi pravo blaginjo šole in samo to! Ko se je raznesel glas, da se pouk na šoli skr- či samo na dopoldan, nastalo je tako razburjenje po občini, da se g. nad- učitelj ne upa pokazati na nobenem javnem kraju. To govori zadosti. G. nadučitelj se je dosedaj kazal prista- ša napredne stranke, pa zaradi tega mu ne smemo in nečemo priznati. Blaginja šole in samo ta mora biti prva!

Iz Logatec. S krepkim in ponos- nim vzletom se dviga naš »Sokol« v novo leto. Saj tako moramo soditi po njegovem prvem javnem nastopu na Silvestrov večer. Odkrito pove- mo, da nismo toliko pričakovali od društva, ki se je jedva pričelo razvi- jati. Bogati in izbrani spored nas je naravnost presenetil. Prostori hotela »Kramar« so bili zopet enkrat natla- čeno polni. S krepkimi in zdravi klici in z burnim ploskanjem pozdravlje- na, izvajala sta najprvo pod vod- stvom brata načelnika naraščaj in članstvo proste vaje iz II. zleta ljub- ljanskega — prvi s palicami — ter zaključila telovadbo s krasnimi sku- pinama. Navdušeno ploskanje, ki je sledilo vsaki posamezni izvedbi, je pričalo, da so te vodje dobro rešili svojo nalogo. Ta večer je tudi prvi- krat nastopil pevski in tamburaški odsek. Moški zbor je pod spretnim vodstvom g. učitelja Trosta — ki je sam krasno prednašal Sattnerjevo pesem »Zaostali ptici« — zapel Hu- dovernikovo »Naša zvezda« ter po- kazal, kaj se da spraviti tudi iz pro- stih grl. Vsa čast fantom in pevovod- ji! Kvartet je prav dobro zapel Ma- škovo »Pri zibelci« in Jenkovo »Što čutiš Srbine tužni«. Obilo pohvale so želi tudi vrli tamburaši. Šaljiva eno- dejanka »Srečno novo leto«, je vzbudi- la med gledalci veliko smeha, saj so pa tudi igralci dobro rešili svoje vloge. Šaljivi dvospev »Najboljša in najboljše« je tako ugajal, da se je moral na občno željo ponoviti. Na klavirju sta iz prijaznosti sodelovali gđ. Ivanka Majdičeva in Marica Majževa. Zlasti gđ. Majdičeva je rešila »Sokola« iz neljube zadrege, ker je namreč naš župnik v zadnjem hipu prepovedal organistu sodelova- nje, da mu s tem najbrže po načelih krščanske ljubezni zopet odje kos kruha. Pomenljiva je bila o polnoči

živa podoba. Med zelenjem je stal mlad Sokol, držeč v desnici sokolski grb z letnico 1909., v levi pa meč. Brat načelnik se je nato zahvalil vsem udeležencem za številno udelež- bo, želel v imenu »Sokola« srečno novo leto ter izrazil željo, da bi Lo- gatačani sodili »Sokola« le po — delu. Navdušeni na zdar-klici so zaorili po dvorani in prvičkrat smo si pod okriljem »Sokola« želeli veselo novo leto. Jedva je bil končan spored, že se je pričela ob veselju petju in tamburanju najživahnejša zabava in ples, ki je trajal — kakor navad- no ta dan — do ranega jutra. Nekaj nioramo s posebnim veseljem zabi- lježiti. Sokolove prireditve se je ude- ležilo razven inteligence tudi dokaj priproste ljudstva, jasen dokaz, kako raste zanimanje za našega »Sokola« tudi med nižjimi sloji. Ta- ko je prav. Sokolsko delo je itak v prvi vrsti namenjeno telesni in du- ševni izobrazbi priprostega naroda in vsled tega nas ta pojav tembolj veseli, ker je na tej veselici res vla- dalo bratsko sporazumljenje. Le go- tovedno gospodu svetuemo, naj pri- hodnjic malo bolj brzdajo svoj jeziček, čeprav se je kot Nemec tako daleč po- nižal, da je prišel na Sokolovo vese- lico. Ti »Sokol« pa le krepko naprej po začrtani poti! Na zdar!

Iz Zagorja ob Savi. Prva veseli- ca požarne brambе, ki se je vršila na Štefanovo v hotelu g. Müllerja, je bila precej dobro obiskana in to ve- činoma po steklarjih, med katerimi je mnogo takih, ki mrze in zaničuje- jo vse kar je Slovenskega in so glav- na oporo šulvereinske šole. Za »So- kola« je zrastle med njimi duhteča, nemško kulturo označujoča, cvetka. »Na zdar kšisu« pa tudis »Heil-klici« se ga pozdravlja. Slovenci so ve- činoma izostali, kajti tak načelnik, ki poseča topliško kazino, kjer se pobira za šulverein in Südmarko in kjer ima »Volksrat« svoja posveto- vanja, ni oseba, ki bi umela in smela nepristransko postopati in voditi ta- ko društvo. Izživalo se je že na tej veselici s tem, da so se prodajale in nosile papirnate čelade v vsenem- skih barvah. V odboru se nahaja tu- di neizogibni Čobal, ki vleče v Trstu z Lahi in izživa v blaženi nemščini Slovence; tu zabavlja na shodih na narodnjake in Sokole, ščiti Kranjsko šparks in hvali nemške podjetnike, se šteje baje že med gornjih 10.000, ne pomisli pa da tisti, ki ga je, ko je pritpal ves zdelan v Zagorje, spre- jel z odprtimi rokami, je bil doma- čin Slovenec. Gospod Mielh, kako je že bilo oni čas, ko je dobil brez raz- pisa službo pri okrajni bolniški bla- gajni po dogovoru z g. Wrisnikom in Michelčičem celjski nemški naciona- lec? Dosedan pa je ta Čobal. Pred nedavnim časom je nahlrnil telovad- ca: »oženjen si že, pa še tako ne- umen, da telovadiš,« a sedaj so pa vendar prišli tudi socialisti do pre- pričanja, da je telovadba koristna. So pač 20 let za nami. Toda, dasi gr- me Čobal e tutti quanti na shodih, mladi kaplan propoveduje, da li- beralizem, radikalizem in socializem vse skupaj nič ne zaleže in pred pe- klom nudi rešitev edinole »Domol- ljub« in kar je takih listov; nemški »Volksrat« sploh gleda pisano vse vse kar ni nemškega, navzlic temu Slovenci le napredujejo in si v krat- kem zgradimo lastni dom, med tem ko morajo šulvereinarji prazno- vati svoje »Christkindelne« v ljud- ski šoli, za kojo prispevajo tudi slo- venski davkoplačevalci, ki so v ogromni večini. Pri teh prižiga luč- ke tudi bivši »Sokol« in gromovnik za slovenstvo g. P. Potem naj pač se kdo reče, da nimamo značajnih mož v našem lepem Zagorju.

Z Dunaja. Občni zbor podporne- ga društva za slov. visokošolce na Dunaju vršil se je nedavno v »Slovan- ski Besedi« ob povoljni udeležbi udov. V nagovoru se je predsednik Pukl spominjal v letu umrlih članov: Ustanovnika dr. Jos. Weingerla; zdravnika na Dunaju, dolgoletnega podpornika Vilj. Polaka, inženerja v Ljubljani in dobrotnikov: Jos. Su- mana, dvornega svetnika v Ljubljani; Ant. Lednika, župnika v Lescab; dr. Iv. Dečka, odvetnika v Celju; Al. Skrema, gardnega majorja na Dunaju in Fr. Ellerja, nadučitelja v poka- ju v Beljaku. G. Ivan Luzar poroča, da se letos društvu pristopili 4 usta- novniki in sicer: Društvo »Zvezda« na Dunaju, povodom vladarjeve 60- letnice, s svoto 200 K plačavši prvi vbrok s 50 K; v. g. p. Eginhard Ma- tevžič, šolski nadzornik v Admontu s 100 K; g. dr. Ivo Šubelj, c. in kr. dvorni tajnik v ministrstvu zuna- njih zadev, s 100 K; g. Alojzij Rant, c. in kr. pomorski komisar na Dunaju, plačavši 1. obrok s 50 K. Ustan- obroke so plačali: g. dr. Ivan Žmave, amanuens in Pragi 30 K, slavna mestna občina Idrija, 2. obrok 40 K; gospa Marija Krušič, roj. Pukl, nad- revid. soproga na Dunaju, 4. obrok po 20 K, skupaj 80 K. — Ustanovni- ka znaša 21.205 K. Od te svote je 20.000 K unificiranih in vinkulirani- hih. L. 1907. je ostalo razpoložnino 1803 K 65 v; prispevki l. 1907/08 so

znali 3550 K 40 v, obresti 775 K 82 v. Vsa razpoložnina je znašala 6129 K 87 v. Iz te svote so se pokrili izdatki. Podpore 4178 K, stroški 93 kron 28 v, skupaj 4571 K 28 v, raz- položnina je ostalo 1558 K 59 v; pri- stevši osnovno glavnico 21.205 K 08 vin., znaša vsa imovina koncem leta 22.763 K 67 v. V 20 letih je društvo razdelilo 67.086 K — prosilcev je bilo nad 700! V tej dobi je društvo v ustanovnino vred prejelo 89.850 K. — Revizor dr. Hinterlichner poroča, da se blagajna s knjigami popolno- ma ujema ter predlaga, da se bla- gajnikoma g. dr. Klem. Seshunu in g. Iv. Luzarju, kakor tudi odboru da absolutorij. Sprejme se enoglasno. Ustanovitelj društva g. predsednik Pukl izjavi, da ne more več prevzeti predsedništva; ker je letos itak pre- teklo 20 let, odkar je društvo vodil. Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Anton Primožič, vladni svetnik, dež. šolski nadzornik, prideljen minist- stvu za uk in bogocastje. G. dr. Vi- die predlaga, da se odstopiši pred- sednik g. Pukl zaradi izvenrednih za- slug za društvo, izvoli častnim udom. Predlog je bil enoglasno sprejet. — Društvo je letos v zelovtežavnem po- ložaju in zaslužuje, da se ga vse- stransko podpira. Naj mu ostanjejo zvesti vsi dosedanjji podporniki in dobrotniki, društvu naj pristopijo novi prijatelji revnih slovenskih vi- sokošolcev na Dunaju, vsakega biv- šega podpiranca pa je častna dolž- nost, da društvu povrne prejete po- pore vsaj v obrokih. Naslov blagaj- nika je: Ivan Luzar, Dunaj, III./3. Reiserstrasse št. 27.

Z Bleda. Že nad 3 mesece je minulo po znanih septembrskih do- godkih v Ljubljani, pa naš občinski odbor še ni našel časa, niti ne ra- zuma političkega pol-žaja, da bi ob- žaloval in obsodil nasilstvo tistih dni. Pa pravijo, da so zbrani najboljši močje v občinskem odboru in zdra- viški komisiji! Objubili so res zlate gradove ob časi izvolitve, žalibog, da smo volilci prevarani in razočarani. To je res: Zdravniški park so dali izsekati, da so napravili par tisoč kron dolga, ne da bi prej skrbeli za pokrije, kakor skrbijo vsak pameten in previden gospodar. Sprehajališče na Straži, ki je veljalo v svojem času več stotakov, puste, da je občinstvu nepristopno, ker je spred in zad za- plankano. Tablo, ki kaže poti na Stražo, so kakor v zasmeh pustili, da so še celo tuji delali svoje slabo in dobre dovtepe. Tudi pota na Grad, tudi servitutna, so zaprta in povsod stoji tablice z napisom: Prepovedana pot. Kam naj se tujec obrne in gre na sprehod, ko dobi povsod zaplan- kan svet! In županstvo ne vrši svoje dolžnosti, da bi se uprlo. Tako varu- jejo naši izvoljeni zastopniki naše pravice! Seveda grajščaku Muhru pu- ste vse, ker je Neme in ker so v prijateljskih razmerah z njim, če tudi domačini in tuji trpe od tej krivici. Pa kaj to! Saj še ne skrbe za razne reklamne plakate, s katerimi bi mogli tujcu postreči, za kažipota itd. Tujce želimo dobiti, tujski promet hočemo povzdigniti. Ko jim pa piše deželna zveza za tujski promet, ki dobiva od strani vprašanja zaradi našega le- tovišča: Pošljite nam reklame, v in- formaciji dobe v odgovor: Nimamo. Tako delajo naši najbolj izobraženi močje, ki so skoraj že 2 leti na kr- milu in imajo občinski odbor in zdra- vniško kom sijo v rokah. Brez zama- nja so za javna vprašanja in preveč za- spanosti kažejo ti gospodje; ki so pa ob izvolitvi govorili bahato: Zdaj bo vse drugače. Res je vse drugače, a seveda slabšeje kot prej. Občina ima še vedno nemško-slovenski uradni pe- čat Curhaus ima tudi še vedno samo nemški napis. In v občinskem svetu sede samo Slovenci in zdravniška ko- misija je tudi v narodnih rokah. Saj še toliko denarja nimajo za slovensko deželno zastavo, da bi bila tako ve- lika kakor cesarska. To je prevelika malomarnost in prevelik strah pred nekaterimi nemškimi gospodi. Sploh gre pri nas nemškutarija preveč v buj- no ovetje. Da hotelir Steidl vrže iz hotela glasno govorečega Slovence, češ, da ne bo pohujšal navzočih Nem- cev, ni nič čudnega. Hotelir Steidl je strasten Neme in podporni član Südmarke. Za Slovence torej njegov hotel ni primeren. Graje je vredno, da naš poštar pošilja samo nemške vožne rede za pošto po gostilnah. Tudi naš okrajni šolski svet uraduje samo nemško. Ali ni to čudno? Ko so pri- šli letos slovenski častnikarji na Bled, obiskali so tudi Curhaus in zahtevali slovenske časopise. Iskali so »Narod« iskali so »Slovenca«, pa ga niso do- bili. Kakšne pojme o slovenskem Ble- du so dobili, si lahko mislimo. Tudi to je zakrivila narodna zvrtiliška ko- misija, ki prepušča najemniku da dela kar hoče v Curhausu in ne postreže slovenskim gostom, katerih je bila le- tos skoraj polovico. Ko so slovenski častnikarji odhajali v Bohinj, hoteli so si odpočiti v I. razredu čakalnice na kolodvoru. Pa g'ej! Zaprta in za- klenjena je bila in ključa nikjer. Se- veda, častnikarji so bili slovenski, ura-

puiki na kolodvoru so pa strastni nemški nacionalci, ki se vonjo k sbo- rovanju Südmarke v Beljak in na Je- senice po žveplenke tiste družbe. Tavo napredujemo nasej. Heil!

Po svetu.

*** Poljub in ločitev zakona.** Mrs. Helea O. Rodgers iz Hasbrouck Heights, N. J., je vložila proti svoje- mu možu v imenovanem mestu tožbo na ločitev zakona, in sicer radi tega, per jo mož sedaj neče več tolikokrat poljubiti, kakor v prejšnjih časih, in ker se tudi več ne poslavljaja od nje z pozdravom »good-by dear«, kadar gre zjutraj na delo. To smatra za sla- bo ravnanje in vsled tega je sklenila ostaviti svojega moža. Sodišče je tožbo zavrnilo, in sodnik je dejal, da ni pristojen razpravljati o zadevah, ki so tako malenkostnega pomena in ki se pripete v vsaki boljši rodbini.

*** Lov na lovce.** Sedaj, ko je lov- ska sezona na veliko divjačino v dr- žavah Nove Anglije končana, se je dognalo, da so lovci ustrelili skoraj več lovcev, kakor jelenov in druge divjačine. Pri lovu je namreč zgubi- lo 34 ljudi življenje, in od teh jih je bilo 29 ustreljenih, 4 so utonili in eden je umrl vsled svojega lovskega noža. Ranjenih je bilo vse polno lov- cev. Ustrelilo se je manj jelenov, ka- kor prejšnja leta.

*** Ustrelil svojo sestro.** V Selins Grove, Pa. v Ameriki se je petletni Harold Brouse igral s svojo 2 leti staro sestrico Katarino, in sicer ta- ko, da je ona bila »prešič«, dočim je on bil »mesar«. Otroka sta se igrala v kuhinji, ker sta preje videla, kako je oče zaklal prešiča. Deček je naj- preje iskal nož, da bi ravno tako svo- jo sestrico zaklal, kakor njegov oče prašiča, ker pa noža ni našel, je vzel očetovo puško, nameril proti detetu in pričel deklečo poditi po kuhinji. Deklica je veselo tekla iz kota v kot in končno je šla pod mizo, od kjer se gledala svojega brata. Končno je prišel tudi on pod mizo, nastavlil pu- ško na njeno glavo in sprožil. Dekli- ca je obležala na mestu mrtva. Deček je nekaj časa opazoval deklečo, ker se pa ni hotela več igrati, je odšel v hlev k svojim starišem, kojim je jo- kaje dejal: »Katarina se neče z me- noj igrati prešiča.«

*** Londonska megla in nova iz- najdba.** Sir Oliver Lodge, ki je po poklicu fizik, naznanja, da zamore vse angleško kraljestvo rešiti nje- govega največjega sovražnika — me- gle. Mestni svet v Westminsteru bode sedaj dal učenjaku priliko, da potom eksperimentov dokaže, da more me- gla v resnici pregnati. Vsled tega so mestne oblasti najele velik prostor blizu Grosvenorskega kanala in Oli- ver bode tekom prihodnjih tednov tam pričel s svojimi poskusi, ki bodo veljali občino 10.000 dol. katero svo- to bode nabral poseben sindikat, ki se bode potem, ako bodo poskusi uspešni, baval izključno le s prega- njanjem megle. Ta sindikat je neka delniška družba, ki bode potem po potrebi odpravljala meglo, ako bode to kaka občina želela. Družba si obe- ta od megle obilo dobička in je uver- jena, da se bodo meglene delnice kmalu na borzi prodajale, ravno ta- ko, kakor one Standard Oil Co. Ško- da, kojo napravi londonska megla, je vedno velika in najbolj jo občutijo mestne prometne družbe. Oliver bode skušal meglo pregnati potom elektri- ke.

*** Diplomatična guvernantka.** V hiši nekega pariškega diplomata je služila celih 15 let za vzgojiteljico mlada dama. Ko se je deklia, ki jo je vzgajala, omožila, dobila je guver- nantka kot darilo hranilni knjižico s par tisoč franki. Guvernantka je sklenila, da se omoži ter to naznani- la potom inserata z dostavkom, da ima nekoliko premoženja. Oglasilo se je več mladih ljudi, med njimi je guvernantki najbolj padlo v oči pi- smo, ki se je glasilo: »Nisem več mlad, toda želim iskrene in tople lju- bezni — ako želite tudi vi ljubezni, delite življenje z menoj. Imam pre- cejnje premoženje, tako da mi je vaše premoženje odveč.« — Dama je takoj odgovorila in v par dneh je prišel eleganten gospod, s katerim se je guvernantka zaročila. Toda tik pred poroko se je prigodilo tako, da je guvernantka izročila svojo vložno knjižico hraniti zaročniku. Od tega dne pa zaročnika ni bilo več na iz- pregled. Guvernantka pa ni tekla k policiji, temuč je sedla ter napisala drugi oglas za časopis. V oglasu je naznanila, da osamljena gospodična s premoženjem 50.000 frankov išče moža. In med ponudbami se je našlo zopet pismo: »Nisem več mlad, toda želim si iskrene ljubezni itd.« — po- polnoma tako, kakor je stalo v prv- em sleparjevem pismu. Guvernant- ka je dala po neki prijateljici pisati pismo, v katerem se je določil kraj sestanka. K sestanku je šla guver- nantka z dvema dedektivoma. In res je bil »zaljubljenec« stari slepar. Go- spodična ga je naprej oklofutala, po- tem pa ga izročila detektivoma. Do-

gnalo se je, da je bil to najnevarnejši lopov, ki je na ta način osleparil že nebroj lahkovernih žensk. Guver- nantka je dobila povsem nepričako- vano veliko nagrado, ki jo je bila pred leti razpisala neka milijonarka, katero je ta slepar na enaki način prevaril.

*** Predzgodovinska žival.** Bar- num Brown, zastopnik newyorškega zgodovinskega muzeja, je našel v go- rovju pri Glasgowu, Mont. okostje neke predpotopne živali, katero je sedaj poslal v New-York v zgodovin- ski muzej. Okostnica je 40 čevljev dolga in 20 čevljev visoka. Samo lo- banja tehta 4000 funtov. Da so mo- gli okostnico prepeljati na kolo- dvor, so potrebovali 32 konj. — Nam se ta ameriška novica ne vidi čisto verjetna!

*** Nepošteno politično orožje.** Vodja madžarske kmečke stranke po- slanec Ahim je zelo bogat graščak in hud nasprotnik pluralnega sistema. Zaradi tega si je nakopal maščeva- nje sedanje vladujoče madžarske kli- ke, ki ga je začela sedaj po časopi- sih črniti, da se je dal Ahim od biv- šega ministra Kristoffyja podkupiti za 31.000 K. S tem denarjem je baje Ahim organiziral kmečko stranko. Nadalje mu očitajo, da je dobil de- nar tudi od nemadžarskih narodno- sti in od socialistov.

*** 70 let služkinja.** V času, ko go- spodinje obupavajo nad pomanjka- njem poslov, je gotovo značilen do- godek, da je v Londonu obhajala te dni Marianne Stammers 70letnico svoje službe v rodbini bankirja Hoar- jeja. Hoarjevi so stara londonska rodbina, ki je ohranila svoje staro ime, svoje hiše in uslužbence skozi dva človeška roda. Marijana Stam- mers je stopila v službo pri Hoarje- vih 6. septembra 1838. leta, ko je bi- la 16 let stara. To je bilo takrat, ko je angleška kraljica Viktorija kot mlado dekle zasedla angleški pre- stol.

*** Vroči plini v zemlji.** V občini Pelenc pri Gubističu je kmet Pod- lasek kopal studenec. V primerni globočini pa je nastala tako vroča soparica, da so delavci naglo zbežali iz jame. Županijska komisija je kon- tatirala, da uhajajo iz zemlje vroči plini s tako silo, da mečejo v zrak pesek in prst. Proti kmetu je naper- jena tožba, ker je kopal brez oblast- venega dovoljenja.

*** Najlepša stvar v življenju.** Najlepše v človeškem življenju ni ono, kar se živi, temveč ono, kar se sanja.

*** Umor zaradi smrčanja.** V Springfieldu so na smrt obsodili Franka Bryanta, ki je v pretečenem poletju v sekiro umoril svojega pri- jatelja med spanjem, Thomasa Bra- dyja. Ko so morilec vprašali, zakaj je umoril svojega prijatelja med spanjem, je izjavil, da ni mogel spa- ti, ker je Brady preveč smrčal, kar ga je tako ujezilo, da ga je s sekiro na mestu ubil, da je potem laglje — zaspal.

*** Roparski umor na sveti večer.** Iz Novega Sada poročajo, da je pri- šel k tiskeltemu župniku Planišu na sveti večer neki kmetški fant, ki ga je prosil za majhen dar. Ko je župnik odpiral blaginjo, ga je fant udaril z nekim ostrorobim predmetom po glavi, da se je takoj zgredil. Fant je potem oropal blaginjo in izginil. Župnika so našli brezvestnega v mlaki krvi.

*** Nevaren ljubimec.** Pred dvema mesecema je prišla na neki oddajalki stanovanj v Parizu modistinja Melan- jana Rex, da se skrije pred svojim si- lovitim ljubimcem. Dekle je mislilo, da je že popolnoma varno pred njim, ali ta, neki Blanda, je prišel na sveti večer nenadoma v njeno stanovanje, kjer je ravno dekle zajtrkovala s svo- jo gospodinjjo. Sprožil je pet strelav nanje in obe ste obležali mrtvi. Nato je s šesto kroglo ustrelil še sam sebe.

*** Volkovi požrli otroka.** Pri Gravini ob vnožju Etne v Siciliji so volkovi napadli sedemletnega sinčka kmeta Marona ter ga strahovito raz- mesarili. Od celega trupla je ostalo na mestu le še nekaj kosti.

*** Upor proti »saharskemu car- ju«.** Znano je, da se nemaziljeni »sa- harski car« Lebandy vozi sedaj ne- prestano s svojim parnikom po sve- tu. V bližini luke Santa Cruz so se uprli mornarji in zahtevali od kapi- tana, da se takoj vrne parbrod na Francosko. Kapitan jim je moral ugoditi, Ker pa je parbrod imel le za en dan še premoga, je moral pri- stati v luki Santa Cruz, kjer so mor- narje izročili sodišču zaradi upora.

*** Civilni krst.** Francoski posla- nec Jules Contaut, ki je obenem žu- pan v Ivryju, je dal razglasiti, da prvi dve nedelji v mesecu krsti sam novorojence. Dosedaj je krstil že 17 otrok. Njegovi krsti so prav eno- stavni. Najprej vpiše imena rodite- ljev, potem vpraša botre, ali bodo prevzeli skrb in odgoja otroka, ako se staršem kaj pripeti. Končno opo- minja starše in botre, naj napravijo iz otroka dobrega republikanca. Po- tem čestita staršem ter poljubi otro- ka in — vse je gotovo.

Štampilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčukovih štampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Ceniki franko.

Triumph-štedilna ognjišča
sa gospodinj
stva, skono-
mije i. t. dr. v
vsakoršni is-
poljavi. Ze 30
let so najboljše
priznane. Pri-
stana tudi kot
najboljši in naj-
rpečnejši izdelek. Največja prihranitev
goriva. Spoljaliteta: Štedilna ognjišča
sa hotele, gostilne, restavracije, kavarne
dr. Ceniki in proračuni na razpolago.
Razni katalogi franko proti dostavi
samki 2241 29
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
B. Goldschmidt & sin
Vale 18. Šteće 4. avstrijske

Najboljši češki nakupni vir.
Cena posteljne perle
1 kg sivega, pulje-
nega 2 K, boljšega
2 K 40 h; polbelega
2 K 80 h; belega
4 K; belega, puha-
stega 5 K 10 h; 1 kg
velefinaga, snežno-
beloga, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha
sivega 6 K, 7 V; belega, finega 10 K; naj-
finejši prsi puh 12 K. Kdor vzame 5 kg,
dobi franko.
Zgotovljene postelje
iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali
rumenega nankinga, pernice, 180 cm dolga,
116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm
dolga, 58 cm široka, napolnjen z novim, sivim
jako stanovnim puhastim postelnim perjem
16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same
pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zgla-
vnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po
povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno
je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za ne-
ugajajoče se povrne denar. 9-2
S. Benisch, Deschautz, št. 767, Sumava
na Češkem. — Cenovnik zastoj in franko

Vinko Majdič
valični mlin v Kranju
(Kranjsko)
Največja proizvodnja priznana
najboljih pšeničnih mok in krminih
izdelkov, ki izvirajo iz najbolj izbra-
nih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo
jako veliko vode v se in dajo kvanti-
tativno nedosegljiv pridelek, kar je
zlasti za gospode pekarske mojstre
neprecenljive vrednosti. 3939 10
Zastopstva in zaloge:
V Ljubljani, Podgradu, Trnovem,
Kočevju, Trzinu, Gorici, Celovcu,
Beljaku, Bolcanu, Inomostu, Tri-
dentu, Zadru, Spiljetu, Ercegnovem,
Kotoru, Sarajevu in Pulju.
Brzjav: Valični mlin, Kranj.

Stock
Cognac
Medicinal
Prisni vinski destilat
v uradno plombiranih
steklenicah.
Camis & Stock
Barkovlje.
Edina parna žgalnica
konjaka pod državno
kontrollo. 3819 12

Proti 45775
kašlju
in
hripavosti jemljite
dr. Sedlitzkega
gastelske
limbove bonbone
v vrečkah po 30 vin.
V Ljubljani jih prodaja
J. BUZZOLINI.

50 hl dobrega in zdravega
belega vina
ima naprodaj Janj Maljavec v
Roču (Istra). — Cena hektolitru,
postavljeno na vsako postajo na
Kranjskem, 22 kron. 4830-7
Važno za podjetnega
slovenskega gostilničarja!
V najem se odda ali tudi po
ugodnimi pogoji prodaja
hiša na Bledu

V hiši se nahaja stara dobro vpeljana,
posebno tujeom znana in priljubljena
gostilniška obrt z več sobami za
stanovanje, ki se lahko dobro oddajo
tujeom. 7-2
K hiši spada velik senčnat go-
stilniški vrt, keglisce, velik salon
(jedilnica) in velika ledenica.
Interesenti naj blagovolijo vpra-
šati pri **Ferdo Sekovaniču**, trgovcu
in gostilničarju na Bledu (Gorenjsko).

Seydlin
Najbolje za zobe

Superfosfati
rudninski in živalski, najbolj
preizkušena, najzanesljivejša in
najcenejša fosforokisla gnojila
za vse 127-2
vrste zemlje.
Vsečina strogo zjamčena.
Jamčeno najhitrejši učinek,
najvišji donosi.
Neutrpljivo za spomladnu setev.
Dalje amonjakove, kalijeve
in solitarjeve superfosfate
dobavljajo vse
tvornice umetnih gnojil, trgovci,
kmetijske zadruge in društva.
Pisarna Praga, Přikopy 17.

V Ameriko in Kanado
najpripravnejše, najcenejše
in najzanesljivejše prevažna
Cunard Line.
Odhod iz domačega pri-
stanišča Trsta:
Pannonia, 23. februarja 1909.
Carpathia, 4. marca 1909.
Slavonia, 17. marca 1909.
Iz Liverpoola: 18-2
Lusitania (največji in najlepši parnik
sveta) dne 6. februarja, 27. febru-
arja, 20. marca, 17. aprila, 8. in
29. maja 1909.
Mauretania dne 23. januarja, 13.
februarja, 6. marca, 3. in 24. aprila
in 15. maja 1909.
Pojasnila in vozne karte pri
Andr. Odlasek
LJUBLJANA, Slomškova ulica štov. 25,
polag cerkve Svca Jurjevega.

Slovenska trdnja
AVGUST REPIČ
sodar
Ljubljana, Kolesarske ulice 18
(Trnovem)
izdeluje prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejšo šaceno
po najnižji ceni.

JOSIP VIDMAR
Ljubljana
Pred školijo 10, Stari trg 4,
Prešernove ulice 4.
Najcenejše
solčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča
Popravila in preoblike točno in cenovno.

Simona Hineleka
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 26.
Potniki v Ameriko
Najbolj želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Hineleka**
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 26.
Kakovostna prevozna dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser
puškar v Ljubljani
Šelenburgove ulice št. 6
priporoča svojo bogato zalogo
raznovrstnih
pušk, samokresov,
lovskih potrebščin, vseh
del koles (biciklov) kakor tudi
umetelni ogenj
po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samokresov,
biciklov točno in solidno.
Cenovniki zastoj in pošti-
nino preste.

Varst. znamka: Sidro.
Liminent. Capsici comp.
nadomestilo za 5529-18
Pain-Expeller s sidrom
priznana izborna, bolečine tolažeča in odvajalna mazilo ob prehlajenju itd.;
po 60 h, K 140 in K 2- se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno
priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo originalne ste-
klenice v škatlicah s našo varstveno znamko „sidro“ potem je
vsakdo prepričan da je dobil orig. izd. iok
Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Eliščina c. 5 nova.

Pozor! Slovenske dame! Pozor!
Elegantne klobuke
za dame in za otroke
2321 31 priporoča
A. Vivod-Mozetič
v Ljubljani, Stari trg št. 21
modna trgovina ter salon za damske klobuke.
Filiatka v Kranju, Glavni trg.

Najbolj varno naložen denar
156-2 je v slovenski
Mestni
hranilnici ljubljanski
Stanje hranilnih vlog:
nad 33 milijonov K.
Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.
Za varnost denarja jamči in je porok poleg
zervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. Zato vlagajo v to hranilnico
sodišča denar maloletnih otrok in varovan-
cev ter župnišča cerkveni denar.
Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od
8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje
po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.
Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.
Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot
gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.
Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz
svojega in ga vlagateljem ne zaračuna.
Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hraniln.
Posoja se na zemljišča po 4%, na leto. Z obrestmi vred pa
plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to
odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se
ves dolg poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6%, izposo-
jenega kapitala, pa poplača dolg že v 33 letih. Dolжник pa more
svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče.
Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.
Hranilnica se nahaja v lastni palači
v Prešernovih, prej Slonovih ulicah 3,
nasproti frančiškanskemu klostru.

Poslajte **1 K**

in znamkah. Za to dobite 3 vedne higienične vzorce, 6 vzorcev K 1-80, 12 vzorcev K 3-40, 20 vzorcev K 80 h poleg najnovejšega ilustrovanega osnovnika in navodilo za uporabo francoskih in ameriških gumastih predmetov, tnat od 9 h naprej. V zalogi so vse kurioziteti, mnogo novosti, izdeluje vseh gumastih predmetov. Najcenejše in direktno se kupijo na pismeno naročilo. Diskretna pošiljatev.

H. AUER, zaloga tovarniških gumastih predmetov.
Dunaj, L. Wipplingerstrasse 15-10. 836-45

Julija Štor
Prešernovih ulicah št. 5
Največja zaloga modrih, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih viserskih gorskih čevljev.

Elegantna
in 2095 32
lako skrbna
izvršitev po
vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanosti.

Št. 39000. 4836-3

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za 1909 leto se bode pričelo z 2. dnem januarja 1909.

Ta davek je plačati v okrožju ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark, najkasneje do 20. dne februarja 1909 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1909 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljana,
dne 14. decembra 1908.

Najcenejše in najbolj učinkujoče **odvajilo**

Filipa Neusteina
POSŁAJENE
odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice.)

V vsakem oziru jim je dajati prednost, ker so te kroglice brez vsakih škodljivih primesi in se z največjim uspehom rabijo pri boleznih spodnjega telesa, nalahko odvajajo, čistijo kri, niso lek in zatorej najugodnejše in docela neškodljivo odvajajo telesno

zaprtje

gotovi izvor skoro vseh bolezni. Ker so poslane, se jih tudi otroci ne branijo. Skatlja s 15 kroglicami stane 30 vinarjev, zavitek z 8 skatljicami, torej 120 kroglicami stane samo K 2 —. Kdor pošlje K 2-45 naprej, dobi poštnine prosto zavitek skatlic. 3909-5

Svarilo! Pred ponaredbami nujno svarimo. Zahtevajte **Filipa Neusteina** od **Antona Kravtice**. Pristna samo, če ima vsaka skatlica in nakazilo našo oblastveno vpisano varstveno znamko v rdečem tisku „Heil Leopold“ in podpis **Filipa Neusteina**, lekarna. Zavoj mora biti označen z našo firmo

Filipa Neusteina lekarna „Pri sv. Leopoldu“
na Dunaju, I., Plankengasse št. 6.
Dobica se v vseh lekarnah.

Stroje za pripravljjanje krme

slamareznice, krhaličke
za repo, drobilnike,
parilnike za krmo, peči
s kotli, črepalnice za
gnojnico

izdelujejo in dobavljajo po najnovejši in preizkušeni konstrukciji

Ph. Mayfarth & Co.
tvornice za kmetijske stroje, železolivnice in parne fužine.
Dunaj II., Taborstrasse št. 71.
Katalogi gratis in franko. Zastopniki in preprodajalci so iščejo.

3913-8

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904 in z zlato kolajno in križcem v Londonu leta 1895

Ant. Presker
krojač,
Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča
svoje velike zaloge gotovih oblik za gospode in dečke, jopice in plaščev za gospe, nepremičljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

G. ČADEŽ
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Orbanove manufakturne trgovine

priporoča
klobuke
žopice, razno moško perilo, kravate, ovrtnike itd.

Blago imam solidno, cene zmerno. Posrežem točno.

Usak dan sveže
pustne krofe

priporoča
J. Zalaznik
Stari trg št. 21.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Š. Mikuš
tovarna delavnik
Ljubljana, Mestni trg.

Zaslugek za vsakega!

15 kron in več zaslužite na teden z izdelovanjem blaga za naš zavod na patentnem pletilnem stroju **SLAVIA**

35 kron in več zaslužite na teden z izdelovanjem blaga za naš zavod na patentnem pletilnem stroju **SLAVIA**

LIBAL A SPOL 4809-2

Vpisana trgovska družba Praga, Vodickova ulica št. 25 a.

Proučuje se popolnoma zastoj. Dveletno jamstvo za stroj. — Zahtevajte v lastno korist takoj pojasnila.

Najpopolnejši pletilni stroj sedanjosti. — Oddaljenost ni zapreka.

Pismeno jamstvo dela z našimi surovinami. Oddaljenost ni zapreka.

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznan izrasten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določena predpis glede blagovne in odporne trdnosti daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje pripoznano izvrstno kakovost.

Priporočila in spričevala
vseh uradov in najslavnejših strokovnjakov so na razpolago.

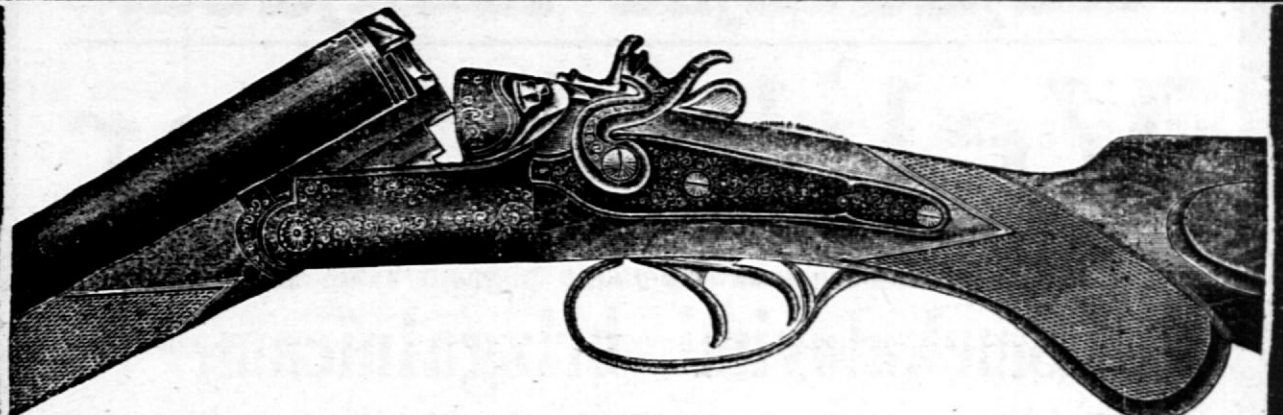
Centralni urad 2887 21

Dunaj, L. Maximilianstrasse 9

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS
Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 285-1

Največja zaloga
pohištva
za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe, Preproge, zastorji, medreol na vzmeti, zimni medreol, etreški veziki itd.

Ustanovljena 1847.

FR. ŠEVČIK v Ljubljani
Židovske ulice št. 2

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih 13-3

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, avstrijskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Boch s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik.

Priporočam tudi
.. veliko zalogo vseh lovskih potrebščin ..
po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekernerska vožnja traja samo 5-6 dni. Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedene parobrodne družbe kakor tudi listke za vse progo ameriških železnice dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDO TAVCARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti obdruženi gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak terek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točne in brezplačne. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizono, Utah, Womino, Nevada, Oregon in Washington nudi naša družba posebno ugodno in izredno ceno čez Atlanten. Odhod na to progi iz Bremna enkrat mesečno. — 3270-18

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor: Braziljo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor! Berthe!

„LE DÉLICE“

Cigaretni papir — cigaretna stročnica.
Dobivajo se povsod. — Glavna zaloga:
Jac. Schnabl & Co., Dunaj, L. Predigery. 5.

Tvrda ustanovljena l. 1858.

Telefona za Dunaj št. 350 in št. 20585.

Veletržec z vinom A. KAJFEŽ, Kočevje.

Filijalke:

LJUBLJANA, (prodaja na debelo). 1 49-43
DUNAJ I., Hohermarkt št. 3. (restavracija).
DUNAJ XVI., Sechshaus, Vladukt šte. 1 (restavracija).
DUNAJ XV., Mariahilfergürtel 33 (prodaja na debelo).

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev

trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence!

Najnovejša iznajdba.

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi brizgalnicami

s 40% delavske sile pomanjšanim ravnotežem nove sestave, ki od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo — V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnic nepotrebno!

Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva, Krško, Kostanjevica, Bohinska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Beal., Hrušica, Zgornja Šiška, Dravice, Spodnja Idrija, Predosije, Sora, Seteb Trzin, Zelnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valta vas, Št. Peter na Dolenjskem.

R. A. Smekal
Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekirov, sekalk in gospodarskih strojev ter motornih mlinov.

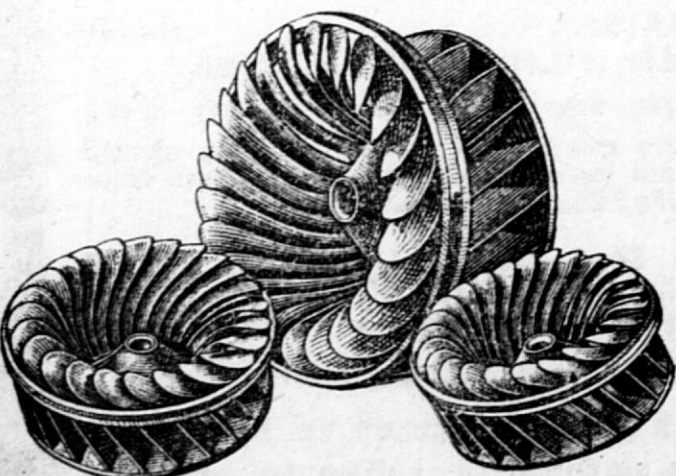
Odplačevanje na obroke.

234-1 129 odlikovanj!

A. Žabkar v Ljubljani

Dunajska cesta šte. 42.

Železolivarna, tovarna za stroje
in ključavničarska dela.

trombe za vodo itd. „dalje“ najraznovrstnejše železne konstrukcije kakor strešne stole, mostove, vrtnarske rastlinjake, vsa stavbina in ključavničarska dela: železne ograje, vrata, okna, strelivo in štedilnike ter žično pletenino za ograje vrtom, pašnikom, travnikom itd.

Načrti in proračuni na razpolago.

Vse po primernih tovarniških cenah.

4693 3

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

„Pri zlatem čevlju“

Ljubljana

Stari trg št. 9

velika zaloga

čevljev

domačega in tujega izdelka.

Trpežno blago. — Cene solidne.

Točna postrežba.

August Agnola

Ljubljana

Dunajska

cesta 13.

Izborna

zaloga

namiznih in

nastropnih

svetilk,

najnovejše

vrste

po nizkih

cenah.

Ustanovljeno leta 1945.

Edini zavod

— v Ljubljani —

za kemično čiščenje obleke
ter zastorjev, barvarija in
likanje suknja

na par.

JOS. REICH

Poljanski nasip

Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Važno! za Važno!

gospodinj, trgovci in živinorejci.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, ovtarje, korenine itd. tudi po Kneippu, usna vode in zobni prašek, ribje olje, redline in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurške aparate in vse vrste, sredstva za desanje, tekočje, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega rusina in konjaka. — Zaloga svežih mlečnih izdelkov vedno na voljo za kopej.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za zdravila posebej priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, aceton, enojan, kolmož, krmilno apno itd. — Zunanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija

Anton Kanc

Ljubljana, Židovske ulice št. 1.

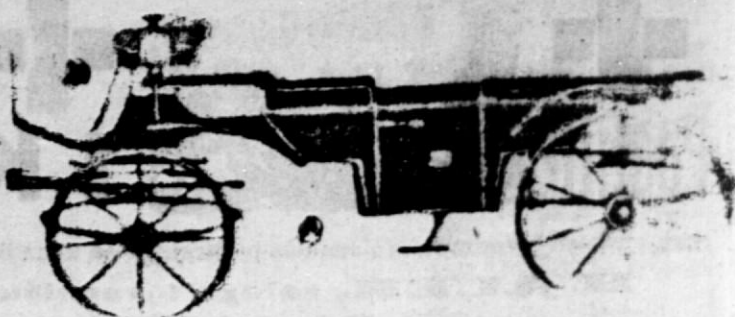
Kupuje po najvišji ceni rama, metilca (rota), svetle, korenine, se-mena, skorje itd. itd.

Izdelovatelj vozov
FRANC VIŠJAN

Ljubljana, Kolodvorske ulice 25

priporoča svojo bogato zalogo novih in se rabljenih 16-2

VOZOV.

PATENTE

vseh delov izposluje in izkurišča

M. GELBHAUS

4977-61

Inventar in zapisniki po centralni posrednici na Dunaju

VIL Siebensterngasse 7, nasproti c. kr. patentnemu uradu.

Zimske obleke, zimske suknje,
kožuhi, (dolgi in kratki),

salonske obleke, pelerine i. dr.

za gospode in dečke v velikanski izbiri.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Pod Narodno kavarano.

858-91

Najkrajša in naicenejša pot
V AMERIKO

s modernimi velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga

Red Star Line
Reda zvezda *

Na naših parnikih Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland in Samland ki okrbu-jejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snajnost, izborna hrana, vpludna postrežba in spalnice po povsem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni. Odhod iz Ljubljane vsak torek 17-2

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatne cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani, Kolodvorske ulice odsej 26

od vsakega kolodvora na levo pred za no gostilno „pri Starem Tislerju“.

Gospodinje

ali ste že poskusile

Planinškovo praženo kavo?

???

!!! Če ne — porabite priliko k praznikom !!!

Pogostile bodete, kakor še nikdar!!

Samopredaja vedno aveže pražene kave v velepražarni:

Dunajska cesta, vogal Sodnijske ulice.

Špecerijski oddelek: Dunajska cesta št. 6.

Jstotam velika zaloga in prodaja špirita in vsakovrstnega žganja na debelo.

— Prva ljubljanska velika pražarna za kavo: —

Karel Planinšek

4788-6

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Al. M. v Šmartnem pri Litiji nabrala na Silvestrov večer pevskega društva „Zvon“ 5 K. — Vesela družba v Grobelnem nabrala na Silvestrov večer 10 K. — V gostilni Jakac v Novem mestu bilo nabranih 11.21 K. — Anica P. v Postojni nabrala v veseli družbi 209 K. — G. Tomaž Stibler iz Fale brat pohorskega kralja 2.40 K. — G. Lovro Testen v Kanalu 1 K, ter G. M. Watzak 1 K, mesto noveletnih čestitk. — Korotan 4 K. — G. K. Mehora v Št. Petru 1 K. V gostilni g. F. Delakorda nabrala vesela družba 3.80 K. — G. Al. Kocijančič v Bušeti vasi nabrala v Cerkljah 10.30 K. — Na fantovskem večeru v Ratačah bile nabrane 3 K. — G. Mici Milavec v Planini nabrala pri malem domačem omizju na Silvestrov večer 6.30 K. — G. Laurin v Planini iz nabiralnika 9.50 K. — G. Milka Vovk, učit. na Ruki nabrala v veseli družbi pri odhodnici g. Frid. Goloba 4 K. — Občinski odboriki občine Drensko rebro 3.60 za prodano kokoš. — Gorenjski rateški fantje 11.46 K, kot čisti dohodek fantovskega večera dne 31. dec. 1908. Živeli! — Rado nabral ob priliki odhodnice g. Anglice pri „pouštertancu“ v Vovkovi gostilni v Ribnici 2.40 K. — G. Ferdinand Škof, dosedaj pri Lebingu & Bergman v Litiji 5 K, mesto odhodnice svojim prijateljem in znancem. Vesela družba pri Košku na Grosupljem zbrala 12 K. — G. Andrej Okorn, učenec IV. razreda v Kamniku nabral v veseli družbi 3.20 K. — Omizje pri Novem svetu v „Prešernovi sobi“ 10 K, vsled žrtve g. Goršeta, kantarierja. — Na veselici „Ljubljanskega Zvona“ da bi ne bilo „Spuka“ ne Čepona“ in se za „pouštertanc“ ne bi nehala za družbo 6 kronic ne bi nabrala. — Veseli družbi pri g. Avg. Agnoli nabral Fric Sinkovec 10 K. — G. Avgust Koblar, nadučitelj v Preserji nabral v odpeči v veseli družbi 8 K. G. Franc Kleva v Pulju 5 K, za novoletno darilo. — Skupaj 254.26 K. — Srčna hvala! — Živeli!

Za žrtve 20. septembra 1908: Korotan 2 K. — G. Josip Bernik, mizarski pomočnik v Ameriki 50 K. — G. Jernej Bahovec trgovec v Ljubljani 50 K, za po fotografu L. Kreml izgotovljene in rodane slike. — Skupaj 102 K. Srčna hvala!

Za spomenik žrtvam: Rodoljubi gostilni Jos. Frelich v Št. Rupertu mesto razsvetljave 9.10 K. Srčna hvala!

Za visokošolce: G. Franciška Remrov na Ubelskem 15.60 K, dar raznih rodoljubov. — Živela. vrla rodoljubinja in rodoljubi!

Za Učiteljski konvik: G. Alb. Kocijančič v Bušeti vasi nabrala 4.22 K. — Živela! — Vsoto smo izročili g. Dimniku.

Za Trubarjev spomenik: G. Jos. Bernik, mizarski pomočnik v Ameriki 20 K. — Žirel zavedni rodoljub!

37. izkaz prispevkov za spomenik in žrtve 20. sept. 1908 Od dne 27. decembra 1908 do dne 7. januarja 1909 poslali so prispevke blagajniku „Združenega narodnega odbora“: J. Kostevec, trgovec z manufakturnim blagom v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 4 za žrtve kot božično darilo 10 K, Vida Velkavrh iz Ljubljane za žrtve brez razlike iz nabiralnika v trafiki na Sv. Jakoba trgu št. 8 v Ljubljani 13.04 K, od katerih je nabrala 4 K Minka Miklavc med ljubljanskimi kramarji na Rakcu, Janko Hočevar in Fran Orehek, oba bančna uradnika v Ljubljani nabrala v gostilni pri „Fajmoštru“ v Ljubljani za žrtve brez razlike 2.16 K, Jernej Bahovec, trgovec s papirjem v Ljubljani za žrtve brez razlike iz nabiralnika v njegovi trgovini 10.63 K, Vesela družba pri „Nacetu“ v Vnanjih goricah pri Ljubljani za žrtve brez razlike 5.60 K, h kateri vsoti sta prispevala po 1 K urar Milko Krapež iz Ljubljane in neimenovanec, Kristjan Novak iz Sela pri Čerčičah na Goriškem imenom „Bralnega društva“ ravnotam za žrtve 10.03 K, France Kavčič, posestnik v Št. Vidu nad Vipavo za žrtve brez razlike 10 K, upravništvo „Slov. Nar. da“ v Ljubljani v listih z dne 5. dec., 9. dec., 12. dec., 16. dec., 19. dec., 31. dec. 1908 in 2. jan. 1909 izkazane prispevke za žrtve 568.35 K, upravn. „Slov. Naroda“ v Ljubljani v listih z dne 5. dec., 12. dec., 19. dec. 1908 in 2. jan. 1909 izkazane prispevke za spomenik 17.40 K. Skupaj 647.21 K. Proseč nadaljnjih prispevkov izrekam imenom „Združenega narodnega odbora“ vsem plemenitim darovalcem in rodoljubnim nabiralcem svojo najsrčnejšo zahvalo. Z danes izkazano vsoto se je že prekoračil štiriindvajseti tisoč! Slava slovenski požrtvovalnosti! V Ljubljani, 7. januarja 1909. Dr. Alojzij Kokalj s. r., blagajnik.

Loterija za ogrevalne sobe. 1.564.401 (za 220.884 več nego lani) je število onih lačnih in prezebajočih ki so poslednje družbeno leto posetili ogrevalne sobe. Vsak teh najrevnejših med revnimi je dobil zastoj juhe in kruha. Preskrbovalni stroški za ogrevalne sobe naraščajo od leta do leta in je za delno pokritje potrebnih stroškov finančno ministrstvo dovolilo prirediti loterijo. Ta loterija ima 1500 dragocenih dobitkov, med njimi tudi take v vrednosti po 30.000, 5000, 1000 kron, ki se na zahtevanje dobitelja izplačajo v gotovini. Zrebal se bo nepreklicno 3. aprila t. l. Vsi prijatelji ubožcev se prosijo naj pospešujejo društvene smotre v nakupovanju srečk, ki se po kroni dobivajo po vseh trafikah, loterijah, menjalnicah in v pisarni te loterije na Dunaju, I, Spiegelgasse 15.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti teskotam prebivanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je upravn. potrebno do mace zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker vpliva na prebavljenje trajno in uravnovadno ter ima olajševalen in topilen učinek. Škatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni salagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 8. V lekarnah na deseli je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom 8 8-1

Učinek, ki hladi, blaži bolečine in odstranja vsako vnetje, kar ugodno pospešuje zatečenje je pridobil in ohranil svetovni sloves izornega domačega zdravlila praškemu demačemu mazilu iz lekarnice P. Fragnerja c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi Ker se vedno bolj razširja, dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnicah Glej inserat.

Foulardna svila

od 75 kr. do gl. 3.70 meter za bluze in obleke. Franko in **že ocarinjeno** se pošilja na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. **Tovarna za svilo Henneberg, Zürich.** 2 181-1

„TRANSYLVANIA“

4.00 SEC. 8
Generalno zastopstvo za
Avstrijo pri gg.
Baronsfeld & Wedekind,
Dunaj IX 8
Schwarzenborstrasse 18.

Pri obolelosti vratu in požiralnika. Ob kataris, kašlju in hripavosti

„Menthogom“

mentolovo gumasti srdenči razkrajajo slez, blaže kašelj, čistijo glas, razkužujejo (torej varujejo infekcije)

(1 steklenica stane K 1.20).

Dobiva se po lekarnah.

Zaloga in razpošiljalnica: 4367-4

Nadvojvode Karla lekarnica

Dunaj II. 8. Erzherzog Karlplatz 14

Nič ti ne pomaga, stara mamica,

Z nami se popelješ s sanmi in bomo že skrbeli, da se ne prehladiš. Zavili te bomo v prav tople odeje in vzeli seboj škatljico Fayeveh pristnih sodenskih mineralnih pastil — teh nam pri izletih po zimi nikoli ne manjka — in vidila bodeš: na te pastilje se človek lahko zanese. Mi se ne prehladimo nikoli in tudi ti se vrneš sveža in zdrava. Fayeve pristne sodenice se dobivajo škatljica po 1.25 K v vsaki lekarnici, drogeriji in trgovini z rudninskimi vodami. Ponaredbe odločno zavračamo. 2 125-1

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogsko:
W. Th. GUNTZERT na Dunaju VI/1,
Grosse Neugasse 17.

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborne deluje dobro znana
antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki ušedi dišave in odstranjuje
neprijetne sapa iz ust.

1 steklenica s navodom 1 K.

31 gorodnemu gospodu M. Levstiku,
lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljšo sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapa iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melusine ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno označite, kar je res hvala vredno.

Leopold Gengi, mestni tajnik.

Metlika, 24. aprila 1906.

Dot. lekarna M. L. L. L.

v Ljubljani, Rusova cesta št. 1

20 2

Umrli so v Ljubljani.

Dne 2. januarja: Leopold Ambrožič, c. kr. major 63 let Zaloška cesta 29

Dne 3. januarja: Mina Kapus, sluškinja, 27 let, Levstikove ulice 13. Je neje Pogbu, doinar, 64 let, Kolodvorske ul. 18. — Matej Kastelic, gostič, 79 let, Japljeve ul. 2.

Dne 4. januarja: Lovro Oven, dninar, 66 let Cesta v Mestni log 15.

Dne 5. januarja: Ana Šadar, branjevka, 73 let, Florjaške ul. 1. — Urša Kompari, gostja 85 let, Marija Terezije cesta 11.

Dne 6. januarja: Ivana Turšič, mešetar, 66 let, Na mliki 5. Franja Koleča, delavčeva hči, 3 mes. Jenkove ul. 14. — Fran Valušnik, krojač 61 let, Cerkvene ul. 21. — Fr Stegnar, sodnijski uradnik v p. 68 let, Sv. Petra cesta 24 Georginija Javornik, rač. podčastnika hči, 8 mes. Strelške ul. 15.

Dne 7. januarja: Leopold Verstovšek, sluga sin, 3 mes. Strelške ul. 15.

Dne 8. januarja: Marija Temec, posestnica 67 let, Radeckega cesta 11.

V deželni bolnici:

Dne 2. januarja: Fran Engel, pleskar, 40 let, Jetika.

Dne 3. januarja: Fran Longar, posestnikov sin, 1 dan. — Fran Končina, delavčev sin, 8 let.

Dne 5. januarja: Fran Podlogar, krojač, 37 let.

V vojaški bolnici:

Dne 7. januarja: Alojzij Birsa četovodja, 25 let. Martin Eržen, opničar, 22 let.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 9. januarja 1909

Pšenica za april 1909. za 50 kg K 12.76

Pšenica za oktober 1909. za 50 kg K 1.88

Rž za april. za 50 kg K 10.22

Koruzza za maj. za 50 kg K 7.26

Oves za april. za 50 kg K 8.72

Efektiv.

Vzdržljivo.

Kašljajoče opozarjamo na inserat o Thymomel Scillae, preizkušenem izdelku, ki ga pogosto zapisujejo zdravniki.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 200 Srednja ura v t. l. 20.7

Januarja	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
----------	----------------	-----------------------	------------------	---------	------

8. 9. zv. 724.2 0.0 brezvetr. aneg

9. 7. zv. 727.1 -0.5 sl jvzhod "

2. pop. 730.5 0.6 sl jvzhod "

Srednja včerašnja temperatura 0.7, aorm. -27 Padavina v 24 urah 26.7 mm

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskreno-ljubljani sin

Anton Gorjan

učenec tretjega razreda

danes, v soboto ob 1/2. uri zjutraj po kratki in mučni bolezni, v nežni starosti 9 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega bode v ponedeljek popoldne ob 2. uri iz deželne bolnice k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Sv. Jakoba.

Dragoga pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, 9. januarja 1909.

Globooko žalujoči starši

Poziv.

Oni gospod, ki mi je pisal dne 4. oktobra 1908 pod anonimom „Slovenec“, naj dvigne pismo pod isto šifro na glavni pošti. S tem mi naj bo dana prilika, opravičiti se. 199

M. Ronovska

članica slovenskega deželnega gledališča.

Stanovanje

z 2 ali 3 sobami se išče za takoj ali za februar.

Ponudbe pod šifro „A. M.“ na uprav. „Slov. Naroda“. 115-8

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno novico, da je gospod

dr. Ivan Mrak

c. kr. finančni svetnik, vitez Franc Jožefovega reda

danes ob 9. uri dopoldne v 52. letu nenadoma umrl.

Pogreb predragega rajnega bo v torek, dne 12. januarja, ob polu 3. uri popoldne od mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v četrtek, dne 14. januarja t. l. ob 8. uri dopoldne v stolni cerkvi

Predragega umrlega priporočamo v prijazen spomin in pobožno molitev ter prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1909.

Angela Mrak roj. Jenčič

soproga.

Fr. Leyec

svak.

Pavla Levec roj. Mrak,

sestrl.

Hema Mrak

Namesto vsakega posebnega obvestila.

Slovenske tvrdke v Ljubljani.

Brivci:

Paškal Domianović
brivec,
Dunajska cesta št. 6.

Julij Sikutrič
brivec in lasničar
Marije Terezije cesta št. 11.

S. Strmoli
brivec in lasničar,
Zaloga lasnih mrežic,
Pod Trančo št. 1.

Čevljarji:

Fran Medic
čevljarški mojster, trgovina s čevlji za gospe, dame in otroke, Sv. Petra cesta št. 2.

Ivan Zamljen
čevljarški mojster,
Kongresni trg št. 13.

Čevljarne:

Josipina Herisch
zaloga čevljev češke tovarne,
Zidovske ulice št. 7.

Drožarji:

Drože: Jugoslovanska drožarna
Fran Golob & Jos. Polak
Ljubljana.

Makso Zaloker
prva izdelovalnica žitnih drožij,
Kladenske ulice 17. Rečne ulice št. 5.

Gostilne, restavracije:

Češka
budejeviška pivnica
Sv. Petra cesta št. 26.

Plzenskisanatorij pri Roži
priporoča plzenski „Prazdroj“ v steklenicah. Izvirna napolnitev.

Galanterijsko blago:

Fr. Igljč
trgovina s papirjem in galanterijskim blagom,
Mestni trg.

J. Praznik
trgovina s papirjem,
Stari trg št. 24.

A. Skulj
trgovina s papirjem,
Poljanska cesta št. 12.

Kleparji:

Ivan Remžgar
klepar,
Florijanske ulice št. 15.

Knjigarne:

Narodna knjigarna
Zaloga papirja, šolskih in drugih knjig
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Knjigoveznice:

Knjigovoznica
Katol tiskovnega društva
Kopitarjeve ulice, II. nadstropje.

Lekarne:

M. Ph. Josip Čizmar
lekarna „pri Zlatem orlu“,
Jurčičev trg.

Lekarna Trnkoczy
Ljubljana
Mestni trg (poleg rotovža).

Mizarji:

Simon Praprotnik
stavbno mizarstvo, izdelovanje omar za led, obrat s stroji, Jenkove ulice št. 7.

Alojzij Trink
mizarški mojster
Linhartove ulice št. 8.

Ignacij Vehar
mizarški mojster,
Gradaške ulice št. 12.

Manufakturno blago:

J. Kostevc
modna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 4.

J. Lozar

manufakturna trgovina
Mestni trg št. 7.

„pri Cirilu in Metodu“
Manufakturna trgovina
(lastnik Ivan Miklavc)
Lingarjeve ulice št. 1.

A & E. Skaberne
trgovina z manufakturnim blagom
na debelo in drobno,
Mestni trg št. 10.

Fr. Ks. Souvan
manufakturna trgovina na debelo,
Francovo nabrežje.

Souvan Fran. Ksav.
manufakturni trgovini na drobno,
Mestni trg, nasproti mest. magistrata.

Feliks Urbanc
manufakturna trgovina na debelo in
na drobno
Vogal Miklošičeve in Sv. Petra ceste.

Feliks Urbanc
trgovina z manufakturnim blagom
Pod Trančo št. 2.

Modno in meš. blago:

Lud. Dolenc
zaloga na debelo z pleteninami, modnim in
drobnim blagom vsake vrste, Kongresni trg 14.

Pavel Magdič
modna trgovina, narodne vezenine,
Prešernove ulice št. 7.

Matej Orehek
trgovina z mešanim blagom,
zaloga modernih oblik,
Kolodvorske ulice št. 26.

Josipina Podkrajšek
modna trgovina,
Jurčičev trg

A. Šinkovic dediči
modna trgovina,
Mestni trg št. 19

Katinka Widmayer
trgovina z vsakovrstnim blagom za otroke
dame in gospe, „pri Solcu“ za vodo.

„Pri Žargi“ Sv. Petra
nizki ceni“ cesta št. 2.
velika izbira zimskih potrebščin in potrebščin
za kroj če in šivilje.

Franc Zorec
trgovina z mešanim blagom manufakturno in
potrebščinami za šivilje.
Martinova cesta št. 23.

Franc Zorec
trgovina z mešanim blagom in moko,
Sv. Petra cesta št. 21.

Opreme za neveste:

Anton Šarc
domači izdelek rjuh in vajšenc od pripro-
stega do najfinjšega, Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
domači izdelek srajc, korsetov, spalnih
srajc in kril, Sv. Petra cesta št. 8.

Anton Šarc
srajce za gospe, spalne srajce,
spodnje hlače itd., Sv. Petra cesta 8

Peki:

Avgust Jenko
pekovski mojster,
Marija Terezija cesta št. 7.

Perilo:

Marija Alešovec
perilo za gospe in dame, opreme,
učilišče za šivanje perila,
Elizabetna cesta št. 6.

Platno:

Anton Šarc
platno za rjuhe in za telesno perilo,
Sv. Petra cesta št. 8

Anton Šarc
prti, prtiči, brisalke, namizne oprave
za kavo, robove itd., Sv. Petra cesta 8.

Posojilnice:

Kmetska posojilnica
ljubljanke okolice, sprejema hranilne vloge
in daje posojila, Dunajska cesta št. 17

Pralnica, svetlolikal.:

Anton Šarc
parna pralnica z električnim obratom,
Kolodvorske ulice št. 8.

Anton Šarc
svetlolikalnica ovratnikov in manšet,
Kolodvorske ulice št. 8.

Anton Šarc
pranje in likanje bluz, zastorov in
finega perila, Kolodvorske ulice št. 8.

Stavbniki:

Tehnična pisarna
Karol Holinsky
arhitekt in mestni stavbnik,
Selenburgove ulice št. 4, II. nadstropje.

Ivan Ogrin
stavbnik
Karlovska cesta št. 5 (I. nadstropje)

Špecerijsko blago:

Berjak & Sober
špecerijska trgovina in žganje
Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

Josip Boltar
trgovina z mešanim blagom,
Florijanske ulice št. 17.

Štefan Mencinger
trgovina s špecerijskim, delikatesnim
in mešanim blagom,
Martinova cesta št. 18.

T. Mencinger
trgovina s špecerijskim blagom in delikatesami,
Sv. Petra cesta št. 37 in 42.

Božidar Pavčič
trgovina z manufakturnim in špecerijskim
blagom,
Zaloška cesta št. 15.

Fr. Sark
trgovina s špecerijskim blagom, deželni
pridelki in moko
Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej).

Jos. Sekula
špecerijska trgovina, zaloga žime in morske
trave, Sv. Petra cesta št. 14.

A. Sušnik
trgovina špecerije, železnine in raznih
barv. — Zaloška cesta št. 21.

A. Šarabon
trgovina s špecerijskim blagom, žganjem in
deželni pridelki na drobno in debelo.
Zaloška cesta št. 1

A. Šarabon
glavna zaloga rudniške vode,
Zaloška cesta št. 1.

A. Šarabon
Novo urejena pražarna za kavo in mlin za
dišave z električnim obratom.
Zaloška cesta št. 1.

A. Šarabon
zaloga brinja in sliv za žganjekuho,
Zaloška cesta št. 1.

And. Verbič
trgovina z mešanim blagom,
Turjaški trg št. 1.

Tapetniki:

Anton Obreza
tapetnik in dekorater,
Selenburgove ulice št. 1.

Urarji in zlatarji:

H. Sutner
urar, trgovina z zlatino in srebrnino,
Mestni trg št. 27.

Usnje:

Fran Mally
trgovina z usnjem
Resljeva cesta št. 2.

Josip Seunig
zaloga vsakovrstnega usnja in čevljarških
potrebščin na debelo in drobno,
Prešernove ulice.

Vezenine itd.:

Toni Jager
trgovina ročnih del
Židovske ulice št. 5.

F. Meršol
trgovina z drobnim in modnim blagom,
vezenine, ročna dela, predtiskarija.
Mestni trg št. 18.

Vrtnarji:

Anton Bajec
cvetlični salon pod Trančo,
vrtinarija Karlovska cesta št. 2.

Ivan Bizovičar
umetni vrtnar,
Kolizejske ulice št. 19.

Zastopstva:

Jos. Zidar
glavni zastopnik za Kranjsko hrvaške vele-
žganjarne za slivovko in tropinovec A. Her-
manna v Varaždinu, Dunajska cesta št. 31

Jos. Zidar
različna zastopstva, komisijska trgovina z
žitom, trgovina z žitom, trgovina z lanenimi
tropinami na drobno in debelo, Dunajska c. 31.

Železninske trgovine:

A. Sušnik
trgovina železnine, Roman in Portland ce-
menta, kuhinjske posode itd.,
Zaloška cesta št. 21.

Ključavničarji:

Jos. Rebek
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje št. 9.

Slikarji:

Brata Eberl
črkoslikarja, tovarna barv in lakov,
stavbna in pohištvena pleskarja,
Miklošičeve ulice št. 4.

Anton Petek
sobni slikar,
Poljanski nasip št. 52.

Razne tvrdke:

Ivan N. Adamič
prva kranjska vrvarna in trgovina konopine,
Sv. Petra cesta št. 33.

Matko Arko
trgovina z lesno, pletarsko in sitarsko robo,
zaloga otročjih vozičkov žime in morske trave,
v Ljubljani, semeniščno poslopje.

Jakob Babnik
vodovodni instalater
Poljanska cesta št. 3.

Glavna zaloga za južne dežele
češke delniške pivovarne
v Českých Budejovicah
Sv. Petra nasip št. 27.

Götzl ml. & Lebar
rezbarstvo, pozlatastvo in izdelava modernih
okvirjev
Turjaški trg št. 1.

Brata Hlavka
izdelovatelj kirurških in ortopedičnih
predmetov in bandaž, Prešernove ulice.

J. Janc
trgovina delikates in praške šunke,
Wolfsove ulice št. 1.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev,
Sv. Petra cesta št. 62 a I.

Fran Kollmann
zaloga porcelana in steklenine
Mestni trg.

Ludovik Krema
fotograf,
Sv. Petra cesta št. 27.

Fr. Mally & dr.
parna opekarna
Resljeva cesta št. 2.

M. Pakič
prvi kranjski lesni, kosariški in rešetarški
obrt — Sanke.
Pogačarjev trg.

V. H. Rohrmann
trgovina z vegetabilijami in deželni
pridelki in izvoz sadja na debelo
Sv. Petra cesta št. 28.

Ivan Sirk
trgovina s suhim mesom, Solški dreved,
stanovanje Poljanska cesta št. 70.

F. Smolč
plakater, snaženje oken in stanovanj,
Selenburgove ulice št. 6.

Fr. Ševčik
puškar in trgovec z orožjem,
Židovske ulice št. 8.

Josip Škerlj
spedijsko podjetje
Kongresni trg št. 16.

Jos. Škerlj
prevoz pohištva,
Kongresni trg št. 16.

Josip Vidmar
zaloga dežnikov in solničnikov
Pred škofijo št. 19 Prešernove ulice št. 4
Stari trg št. 4.

Ivan Zupančič
metlar,
Karlovska cesta št. 6.

Gostilna

„Pri Bobenčku“ na Glincah
z novo urejenimi prostori, acetilensko
razsvetljavo in lepim vrtnom s konce-
sijo vred se odda zaradi boleznih
tako ali pozneje v najem.

Istotam se odda tudi
prodajalnica, več stanovanj in delavnica.

Več se izve na Glincah št. 37
pri Ljubljani. 4068-44

Zastopnike

za vso Avstro-Ogrsko sprejme pod provi-
zijo, renomirana dragotinarska (umetna) kar-
tonažna tvornica.
Ponudbe pod „Kartonaže 314“ na in-
sercijsko kancelijo Jan Grégr v Pragi,
Jindřišská ulice 19. 17-2

Išče se inteligentna

prodajalka

z večletno prakso špecerijske stroke
za fino trgovino v Ljubljani. 162-
Ponudbe na glavno pošto Ljub-
ljana pod „500“.

Nedosežno

**— Najnovejša ame-
riška iznajdba —**

Higijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leta. Patent K 4-60.
Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.
Higijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdrav-
niški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pišmen-
sko) mu pošlje diskretno in poštino
prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

**— H. AUER, tvornice za gu-
masto blago. —**
Dunaj IX/2, Nussdorferstr. 3-0.

V gostilni „pri MINKI“

(bivši Katoliški dom)

vsako nedeljo in praznik
celo noč

plesna veselica

Igrajo tamburaši.

Za obilen obisk se priporoča

Marija Jakša

4908-3 gostilničarka.

Doktor

Ivan Hubač
okrožni zdravnik v Škofji Lo

vijudno naznanja

: da ordinira vsak dan
od polu 9. do 11. do
na glavnem trgu

Varujte si želodec

dokler ne bo prepozno

s tem, da podpirate njegove funkcije
kot čistilnega in prebavilnega organa

Preiskušeno, iz iz-
branih najboljših in uspešnih zdravilnih soli skrupu-
napravljeno, tek shujajoče in prebavljanje pospe-
šujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo,
ki hitro in odpravi znane posledice nesmerne
slabe diete, prehlajenja, vednega sedenja in se-
prnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, ne-
zmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Fr. B. FRAGNER
balsam za želodec iz lekarn B. FRAGNER-ja v Pragi.

SVARILO!
Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno
znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi.

e. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Narodove ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K.

Proti vposiljavti K 150 se pošlje ma-

steklenica in za K 280 velika ste-

klenica, za K 470 2 veliki stekleni-
ci za K 8 — 4 velike steklenice, za K 22 —
14 velikih steklenic poštnina prosto in
vse postaje avstro-ogrsko monar-

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske
3.38-8 1

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnica v Spljetu. Podružnica v Celovcu. Podružnica v Trstu.

Del. glavnica K 3.000.000. Štritarjevo ulice št. 2. Rezervni fond K 300.000.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čisti

4 $\frac{1}{2}$ %

Kupuje in prodaja srebrne in vrednostne papirje po najvišji ceni na današnji dan.

Odda se tukol v našem gostilna

Uporabna je tudi za vinske klet ali za prodajalno.
Več v upravnistvu „Slovenskega Naroda“.
138-3

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega skubljenega K 12—, belega, jako mehkega skubljenega K 18—, K 24—, snežno belega, mehkega, skubljenega K 30—, K 36—. Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.

Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 4692 4

Radi zvišanja voznine odstrani c. kr. priv. južne železnice smo prisiljeni dvigniti ceno za 50 kg trboveljskega premoga v kosih za 2 vinarja.

Zadruga trgovcev s premogom v Ljubljani.

Lep, poln stas

dobe dame vsake starosti, ako rabijo mojo najnovejšo **cremo za pral ali prano vodo**, ki se rabi samo na zunaj, edino zanesljivo učinkujoče sredstvo, z jamčeno neškodljivostjo. Cena K 3—, K 5— in K 8—. Zraven spadajoče milo 60 h. **Lepotilni creme „Lilja“** prosi vsem nečistostim kože, daje koži mladostno svežost do visoke starosti. Lonček stane K 1— in K 2—, zraven spadajoče milo 60 h. Puder škata K 1— Po povzetju pošilja ga **Käthe Menzel, Dunaj VII, Mariahilferstrasse 120, II. nadst. vrata 32-9.**

175 tucatov že zarobljenih rjuh brez šiva

150 cm širokih in 2 m dolgih, z jamčeno čisto platno, napravljeno iz najboljših platnenih niti in se oddaja zaradi zmanjšanja izdelovanja 1 kos po K 2-30. Ravno take rjube, toda 225 cm dolge, komad K 2-50. Rjube iste širokosti in dolgoti (50 cm široke, 250 cm dolge) najprej kakovosti K 2-70.

Po povzetju razpoložljiva najmanj po 6 kosov tkanica za platno **Karel Kohn, Nachod na Češkem.**

Anticorin

Kaj? ... Oče je dovolil, saj so to „Jacobi“ antinikotinske cigaretnne stročnice. Pazite na ime „Jacobi“.

Priljetno presenečenje!
Vsak karton ima veleznamilno čarovno karto.

Langen & Wolf, Dunaj X, Laxenburgerstrasse 53.
Specialna tvornica za gorilne motorje.

Originalni motorji „Otto“
v svezi 8718 13

z napravo za sesalni plin za kurjenje s rjavim premogom, fužinskim ali plinovitim koksom, kaustikom ali ogljem.

Gospodarsko najbolj primerna obratna moč novega časa!

Originalni motorji „Otto“ za svetilni plin, bencin, benol, petrolin, karbonol.

Nizke cene, točna postrežba!

Vsakovrstne slamnike
priporoča gg. trgovcem v mestu in na deželi in drugemu sl. občinstvu

FRAN CERAR,
tvornica slamnikov v Stobu, pošta in železnična postaja Domžale.

Na zahtevo se izgotovi vsakovrstna zaželjena oblika.

Vzorci na razpolago! 4674-4

Liebigov mesni izvleček
izboljša juhe, omake, zelenjavo i.t.d.

OXO-buljon
tekoča, takoj pitna.

1½ do 2 čajne žličke na eno skodelico vroče vode.

Contrheuman

Besedna znamka za ekstrakum hipocistal metilheosulfatium

Je pripraven za udruženje, masiranje, za obkladke in eventualno za kopeli, kot bolečine tolažilne in bolečine olajšujoče sredstvo pri protinških in nevralgičnih bolečinah, dalje za odstranjenje neprijetnega čutila gomesonja pri oseblinah, kot včasovalno sredstvo pri oteklih členkih in za obnovo premičnosti členkov. 3 40-8

Lonček 1 krono.

Za K 1-50 naprej pošljemo 1 lonček
» 5— » » 10 lončkov poštno.
» 9— » » 10 » »

Izdelovanje in glavna zaloga v
B. Fragnerja lekarni
o. kr. dv. dobav., Praga III, št. 203.

Pazite na ime izdelka in izdelovalca!

ZALOGE V LEK ARNAH.

A. KUNST
Ljubljana
Židovske ulice 4

Velika zaloga obuvaj

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na zalogi.

Vsakega naročila se izvršuje točno in po niski ceni. Vse mere se shranjujejo in natančno izmerijo. — Pri nujnih naročilih naj se blagovni vnos vpešlati.

Ivan Bizovičar
Ljubljana
Kolezijske ulice 16

1279 se priporoča za 40 nasaditev vrtev, parkov in balkonov. — Velika izbira cvetočih in listnatih rastlin, vrtnic, prezimljujočih ovčic (perene), krasna cvetočih grmovja, konifere, ovčice za okna in balkone.

Izvršuje kopke, vence in bukete za razne prilike.

Belo umetniško okrasno in po solidnih cenah.

Trgovina s cvetličarni itd.

Naročila na deželo hitro in vestno

JOSIP STUPICA
Jermomar in sedlar
v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših konjskih oprav
— kakor tudi krasno opremljeno —
kočije, druge vozove in
: najrazličnejšo vprežno :
opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske oprave.

Br. Hlavka Prešernove ulice št. 5.
Atelje za ortopedične aparate in bandaze.

galvanoplatiranje z električno silo.

galvanoplatiranje z električno silo.

Izdelovatelj kirurških medicinskih instrumentov in vseh potrebnih za bolnike.

Anton Krejči
Ljubljana, Wolfve ulice št. 5

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejših, najfinišnejših

kožuhovin, klobukov in čepic

Prevzema tudi vsa v to vrsto spadajoča popravila proti najnižji ceni. Kupuje tudi vsakovrstne kože divjadi in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Stanovanje

2-4 sobami 1886 mirna stranka za takoj ali pozneje. 88-8

Ponudbe pod „A. S. I.“ poste restante Ljubljana.

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani katalog s preko 3000 slikami vseh vrst nikljastih, srebrnih in zlatih ur, dalje vseh vrst solidne zlatine in srebrnine, glasbil, jeklenega in usnjatega blaga, kadih priprav itd. po izvirnih 3705-25

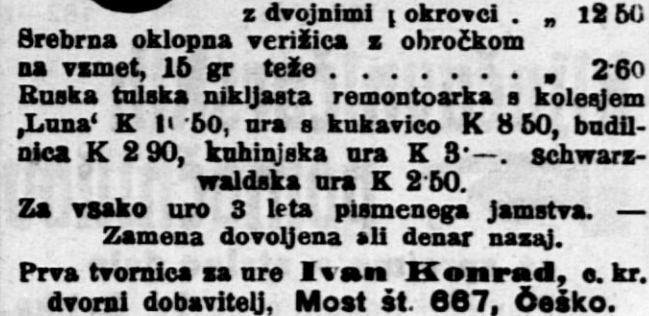
Nikljasta ura remontoarka K 8-50
Sistem Roskopf pat. 4-
Švicarska izvirna Roskopf pat 5-
Regist. Adler Roskopf nikljasta remontoarka na sidro 7-
Goldinasta remontoarka s kolejem „Luna“ in dvojnimi pokrovi 9-
Srebrna remont. s kolejem „Gloria“ odprto 8-40
Srebrna remontoarka z dvojnimi pokrovi 12-50

Srebrna oklopna verižica s obročkom na vzmet, 15 gr teže 2-60

Ruska tulaka nikljasta remontoarka s kolejem „Luna“ K 1-50, ura s kuhavico K 8-50, budilnica K 2-90, kuhinjska ura K 8-—, Schwarzwaldska ura K 2-50.

Za vsako uro 3 leta pismenega jamstva. — Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Prva tvornica za ure **Ivan Konrad, o. kr. dvoraj dobavitelj, Most št. 667, Češko.**

Klavirje prvovrstnih tvornic

izposoja najceneje in prodaja proti ceniku z izrednim popustom ter na delna odplačila ležino : le narodna trdka :

Alfonz - - Breznik
Gradišče št. 11 (blizu nunske cerkve).

Veliko zalogo gramofonov in plošč
tudi s slovenskimi komad plošče od K 1-50 naprej priporoča

FR. P. ZAJEC, urar
2291 Ljubljana, S. tri trg 26.

Širom znani ter jako dobro obiskovani

hotel pri Zlatem levu
v Kanalu ob Bohinjski železnici

se odda 150-
s 1. februarjem 1909 z vse opravo na račun.

Pogoji ter promet se izve pri lastniku **A. Krizniču v Kanalu.**

St. 12/pr. 194-1

Razpis službe.

Pri podpisnem mestnem magistratu je popolniti službo pisarniškega pristava

s prejemki IX. činovnega razreda magistratnih uradnikov, to je letno plač 2800 K, dejalnostno doklado 840 K, štirih v pokojnino vstevnih triletnic 200 K in dveh tudi v pokojnino vračunljivih službenostarostnih doklad 200 K; eventualno tudi službi X. in XI. činovnega razreda magistratnih uradnikov.

Za podelitev razpisane službe merodajna so določila § 12. službenih pragmatik za mestne uradnike ljubljanske, ki slove:

»Za namestitvev v pisarniški službi se od prosilca zahteva, da je do dobrih uspehov dovršil nižjo gimnazijo, nižjo realko ali kak drug zavod iste vrste, in pa, da si je splošno usposobljenost za ta poklic zadobil z večletno prakso v kaki državni, deželni, občinski ali kak zasebni pomožni pisarni, da se o tem izkaže z ugodnimi izpovedmi.

Prednost se daje prosilcem, ki se izkažejo s srednješolskim zrelstvom izpovedovalom ali pa z zrelstvom izpovedovalom kakega drugega zavoda iste vrste.

Prosilcem za gori navedene službe vložiti je pravilno opremljen prošnje pri predsedstvu mestnega magistrata najkasneje

do 31. januarja 1909.

Zakasnele ali pomankljive prošnje se pri oddaji službe ne bo vpštevale.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 8. januarja 1909.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1908 leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

7-05 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.

7-07 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topolice, Kočevje.

7-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

11-38 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topolice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Topolice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

9-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).

Odhod iz Ljubljane dr. kolodvor:

7-25 jutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

7-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

9-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Prihod v Ljubljano dr. kolodvor:

6-45 jutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.

9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

(Odhod in prihod so označeni v sredini evropskega časa.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Ustanovljena
leta 1854.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
števil. 210.

priporoča glavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izberne

G. AUER ^{ovih} **dedičev**

Ljubljana Wolfove ulice števil. 12 Ljubljana

marčno pivo
v sodcih in steklenicah.

J. KORENČAN

Ljubljana, Stari trg št. 5.

Trgovina z norimberškim
in galanterijskim blagom
na drobno in na debelo.

: Velika zaloga pletenin :
kakor nogavic, srajc, maj,
spodnjih hlač, otroške
:: obleke itd. ::

3558-7

Avtom. pasti na veliko.

Za pedgame št. 2—, za miši št. 1-90
Ujame se jih brez nadzorstva v eni noči
do 40, duha ne ostane, nastavlja se samo
„Eclips“, past za ščurke, ki jih
ujame v eni noči na tisoče. Stane št. 1-20
Povsod najboljši uspeh. Razposilja po povzetju

J. Schüller, Dunaj II, Alostgasse 3/30.
Pretno zahval in priznanje 3 5-7

Klobuke
cilindre in
čepice
v najnovejših fazonah in v veliki izbiri
priloga
IVAN SOKLIČ.

Zaloznik c. kr. avstrijskih državah uradnikov.

Pod trambo št. 2. Postaja elek. telefonice.

Svoji k svojim!

Velika zaloga
juvelov, zlatnine,
srebrnine in raz-
ličnih ur

Lastna delavnica
za popravila in nova dela.
Blago prve vrste.

Solidna postrežba. Cene najnižje.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski cenilec.
Ljubljana, Wolfove ulice 3.

Največja narodna

KONFEKCIJA

za dame, deklice, dečke in novorojenčke

M. Kristofič-Bučar

v Ljubljani, Stari trg št. 28

priporoča

krasne **BLUZE** v težki

svili, volni in drugem modnem blagu

najnovejša modna krila, kostume, dežne plašče, otroške obleke, kratke
oprave, predpasnike, vsevrtno perilo in druga oblačila. Najfinejša
otroče kapice, klobučke, plaščke, pariške modrice, nogavice,
rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavrtnice,
naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode.

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in točno.
Cene radi male reže brez konkurence.

Češko

(ne nemško)

budjeviško svetlo pivo
in
temni granat

v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

glavna zaloga za Kranjsko

v Ljubljani, Sv. Petra cesta števil. 26,

kjer smo ustanovili tudi

Češko budjeviško pivnico

kakor že pred več leti jako renomirano pivnico
v Zagrebu.

Fotografski umetni zavod
Aug. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice števil. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko
spadajočih naročil kakor: reproduciranje,
povečevanje, fotografiranje tehničnih
predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Delniški kapital: 120,000.000 kron.

Rezervni zaklad: 64,000.000 kron.

Po družnica o. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda

za trgovino in obrt

v Ljubljani, Franca Jožefa cesta števil. 9.

Sprejema vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti
branišnim knjižicam;

izdaja obrestujoče se blagajniške liste;

dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, hipotekna posojila,
carinska posojila, davčna jamstvena posojila itd

eskomptira menice in devize in preskrbuje njih lakase,

izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in
inozemstva tržišča,

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke
in daje vestna navodila za nalaganje kapitala.

priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije
za udeležbo pri dražbah.

sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost,
oddaja proti ognju in vlogu sigurne samoshrambe (Safe Deposits) pod lastnim

zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze v hranitev,
zavaruje srečke in izrebačje efekte proti izrebnim izgubi in oskrbuje brezplačno

pregledovanje vseh zbiranj podvrženih papirjev,

plačuje kupone, izrebane papirje in valute pri svoji blagajni,
daje predloge na blago, na vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila

za tu- in inozemske borze,

priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd.

Centrala na Dunaju.

Podružnice: Bolcan, Bregenc, Brno, Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlovi vari, Ljubljana, Lvov,
Mor. Ostrava, Olomuc, Pulj, Praga, Liberce, Toplice na Češkem, Trst, Opava, Warnsdorf.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslavšek.